

EN GRÖN OMVANDLING

– Ett gestaltungs-förslag för Davidshallstorg i Malmö

A green transformation – A design proposal for Davidshallstorg in Malmö

Embla Niemi & Anton Wallenstad

Självständigt arbete • 30 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Landscape Architecture Master's Programme / Landskapsarkitektprogrammet

Alnarp 2024

EN GRÖN OMVANDLING – ETT GESTALTNINGSFÖRSLAG FÖR DAVIDSHALLSTORG I MALMÖ

A green transformation – A design proposal for Davidshallstorg in Malmö

Författarnas namn	Embla Niemi & Anton Wallenstad
Handledare:	Anders Westin, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Bitr. handledare:	Jitka Svensson, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator:	Marie Larsson, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Bitr. examinator:	Kerstin Teutsch, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Omfattning:	30 hp
Nivå och fördjupning:	A2E
Kurstitel:	Independent Project in Landscape Architecture
Kurskod:	EX0852 / EX0846
Program:	Landscape Architecture Master's Programme / Landskapsarkitektprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Utgivningsort:	Alnarp
Utgivningsår:	2024
Grafiskt material:	Grafiskt material och fotografier är författarna egna om inget annat anges. Övriga fotografier har fått godkännande av upphovspersoner.
Nyckelord:	Grön omvandling, omställning, medborgardeltagande, klimatförändringar, hållbarhet, gestaltningsförslag Green transformation, transition, citizen participation, climate change, sustainability, design proposal

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

PUBLICERING OCH ARKIVERING

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

FÖRORD

Införandet av grönska i urbana miljöer är något vi brinner för, samtidigt inser vi att inte alla ytor kan bli skogar. Det finns många olika viljor och behov att ta hänsyn till i staden och det är något vi varit tvungna att kompromissa kring under arbetets gång.

Processen som lett oss genom arbetet och tagit oss fram till gestaltungsförslaget har varit lång och spännande, framför allt har förarbetet som legat till grund för det varit något särskilt intressant i sig. Vi hoppas att andra landskapsarkitekter ska kunna inspireras av vårt tillvägagångssätt vid gestaltningen av andra värdefulla offentliga rum i staden.

Våra olikheter är något vi vill belysa och dra nytta av i arbetet. Genom en medborgardialog vill vi utforma stadens offentliga rum till något bättre. Utan alla medverkande personer och deras olika perspektiv hade studiens medborgardialog inte haft den typ av verklighetsförankring som vi anser är så pass viktig inom landskapsarkitektur.

Embla Niemi
Alnarp, juni 2024

Anton Wallenstad
Alnarp, juni 2024

TACK

Vi vill först och främst visa uppskattning till alla medverkande personer, dels de som svarat på enkätundersökningen, dels till Charlotta Gard och Bim Byström på Fastighets- och gatukontoret för att de tog sig tid för vår intervju och bidrog till uppsatsen som helhet.

Vidare vill vi tacka våra handledare Anders Westin och Jitka Svensson som visat stort engagemang för vårt arbete genom hela processen och som väglett oss när vi varit ute på villovägar. Vi vill även tacka Karin Ingemansson och Stefan Lindberg, som tagit sig tiden att guida oss i växtval och höjdsättning.

Slutligen vill vi tacka våra partners, Tobias och Therese, samt våra familjer som givit oss stöd i denna långa process, med all tid som uppsatsskrivandet har tagit.

SAMMANFATTNING

Vi lever i en tid då effekterna av klimatförändringarna kan komma att bli desto mer påtagliga. Idag lever en stor majoritet av Sveriges befolkning i landets tätorter. Samtidigt är det just här som det förändrade klimatet kommer att märkas mest – med bland annat fler värmeböljor och mer intensiva och oförutsägbara nederbörder. För att bemöta denna oförutsägbara framtid måste städerna implementera åtgärder för att skydda såväl infrastruktur, byggnader och människor från klimatets negativa påverkan. Vi märker att det blir desto vanligare att prata om en grön *omställning*, men vi tror snarare att det kommer krävas en grön *omvandling*.

I Malmös centrala delar finns Davidshallstorg. Torget har en vacker inramning av byggnader från 1930-talet och trädrader vilka kantar dess långsidor. Torget karaktäriseras däremot av att två tredjedelar utgörs av en nästan fullständigt hårdgjord parkeringsyta, en funktion som i dessa tider tycks vara utdaterad.

Uppsatsen har haft som syfte att landa i ett gestaltningsförslag för Davidshallstorg där fokus låg på en *grön omvandling*. Arbetet innefattade bland annat en medborgardialog i form av en enkät, en intervju med tjänstepersoner på Fastighets- och gatukontoret i Malmö stad, samt observationer på plats i kombination med kartanalyser. Tillsammans med en historisk tillbakablick över vad Davidshallstorg har varit och en djupdykning i samtida teorier om torg och offentliga miljöer har vi ämnat att genomföra en gedigen, varsam och platsspecifik omgestaltning av Davidshallstorg.

Resultatet grundar sig i ett koncept som avser att på ett mjukt sätt knyta samman och expandera på de klassiska och formstarka element som finns på platsen idag, i form av fasader och trädrader, och på torgets mitt introducera något nytt och organiskt. Davidshallstorg är nu en plats där människan sätts i första hand och där bilen blir långt nedprioriterad. På torget ges inte bara mer plats till restaurangernas uteserveringarna som kantar torget, utan bidrar även med stora öppna ytor och sittplatser som gör torget mångfunktionellt. Förutom att utgöra en mötesplats i centrala Malmö, som bidrar med en stor mängd grönska med ökad krontäckningsgrad, ger en ny höjdsättning på torget, tillsammans med nya växtbäddar, en stor kapacitet till lokalt omhändertagande av dagvatten. Vi menar således att gestaltningsförslaget är en del i att förbereda våra städer mot de klimatutmaningar de står inför och ett första steg i den *omvandling* som krävs av allas våra beteenden samt av samhället.

ABSTRACT

We live in a time when the effects of climate change are becoming increasingly evident. Today, a large majority of Sweden's population lives in urban areas. At the same time, it is precisely here that the changing climate will be most noticeable – with more heat waves and more intense and unpredictable precipitation. To address this unpredictable future, cities must implement measures to protect infrastructure, buildings, and people from the negative effects of climate change. We notice that it is becoming more common to talk about a green *transition*, but we believe that it will rather require a green *transformation*.

Davidshallstorg is located in the central parts of Malmö. The square is beautifully framed by buildings from the 1930s and rows of trees lining its long sides. However, the square is characterized by two-thirds of it being an almost completely paved parking area, a function that seems outdated in these times.

The thesis aimed to arrive at a design proposal for Davidshallstorg, focusing on a *green transformation*. The work included a citizen dialogue in the form of a survey, an interview with officials from Fastighets- och gatukontoret in Malmö stad, as well as on-site observations combined with map analyses. Along with a historical review of what Davidshallstorg has been and an in-depth exploration of contemporary theories about squares and public spaces, we aimed to carry out a thorough, careful, and site-specific redesign of Davidshallstorg.

The result is based on a concept that aims to gently connect and expand upon the classic and strong elements that exist on the site today, in the form of facades and rows of trees, and in the middle of the square, introduce something new and organic. Davidshallstorg is now a place where people are prioritized, and cars are significantly deprioritized. The square not only provides more space for the outdoor seating of the restaurants that line it but also contributes large open areas and seating that make the square multifunctional. In addition to serving as a meeting place in central Malmö, contributing a large amount of greenery with increased canopy coverage, a new topography on the square, together with new plant beds, provides a great capacity for local stormwater management. We therefore suggest that the design proposal is one part of preparing our cities for the climate-related challenges they are facing, and a necessary step in the *transformation* of everyone's habits and of our society.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	3		
TACK	3		
SAMMANFATTNING	4		
ABSTRACT	5		
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	6		
1. INLEDNING	7	3. TEORETISK GRUND	25
Nuläge	8	3.1 Torgets historia	26
Gestaltningförslag	10	3.2 Den förtätade staden	28
1.1 Bakgrund	12	3.3 Utrymme för mervärden	30
1.2 Problemformulering	14	3.4 Samhällelig och individuell omställning	31
1.3 Syfte	16	 	
1.4 Mål	16	4. EMPIRI OCH ANALYS	33
1.5 Frågeställningar	16	4.1 Platsbesök och observationer	34
1.6 Disposition	17	4.2 Platsen och dess sammanhang	39
1.7 Avgränsningar	17	4.3 Enkäten om Davidshallstorg	40
1.8 Begreppsdefinitioner	17	4.4 Intervju med Fastighets- och gatukontoret i Malmö	42
 		4.5 Jämförelse med <i>Framtidens Davidshallstorg</i>	43
2. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	18	 	
2.1 Metodtriangulering	19	5. GESTALTNINGSINTENTION	45
2.2 Tillvägagångssätt och metodval	19	5.1 Koncept	46
2.3 Forskningsetik	24	5.2 Bevarande	48
		5.3 Inspiration	49
		6. GESTALTNINGSFÖRSLAG	50
		7. DISKUSSION	57
		7.1 Metoddiskussion	58
		7.2 Gestaltningförslag	59
		8. REFERENSLISTA	62
		BILAGOR	
		BILAGA 1: ENKÄT & INTERVJU	1
		BILAGA 1A: Flyer för enkät	2
		BILAGA 1B: Enkätfrågor	4
		BILAGA 1C: Enkätresultat	8
		BILAGA 1D: Intervjufrågor	12
		BILAGA 2: VÄXTFÖRTECKNING	14
		BILAGA 3: MARKMATERIAL	21
		BILAGA 4: UTRUSTNING	23

1 INLEDNING

För att förstå kontexten till Davidshallstorg tar vi avstamp i hur det ser ut på platsen idag samt ser till torgets och områdets historia och finner grunden för den problemformulering som styr arbetets inriktning och tillvägagångssätt.

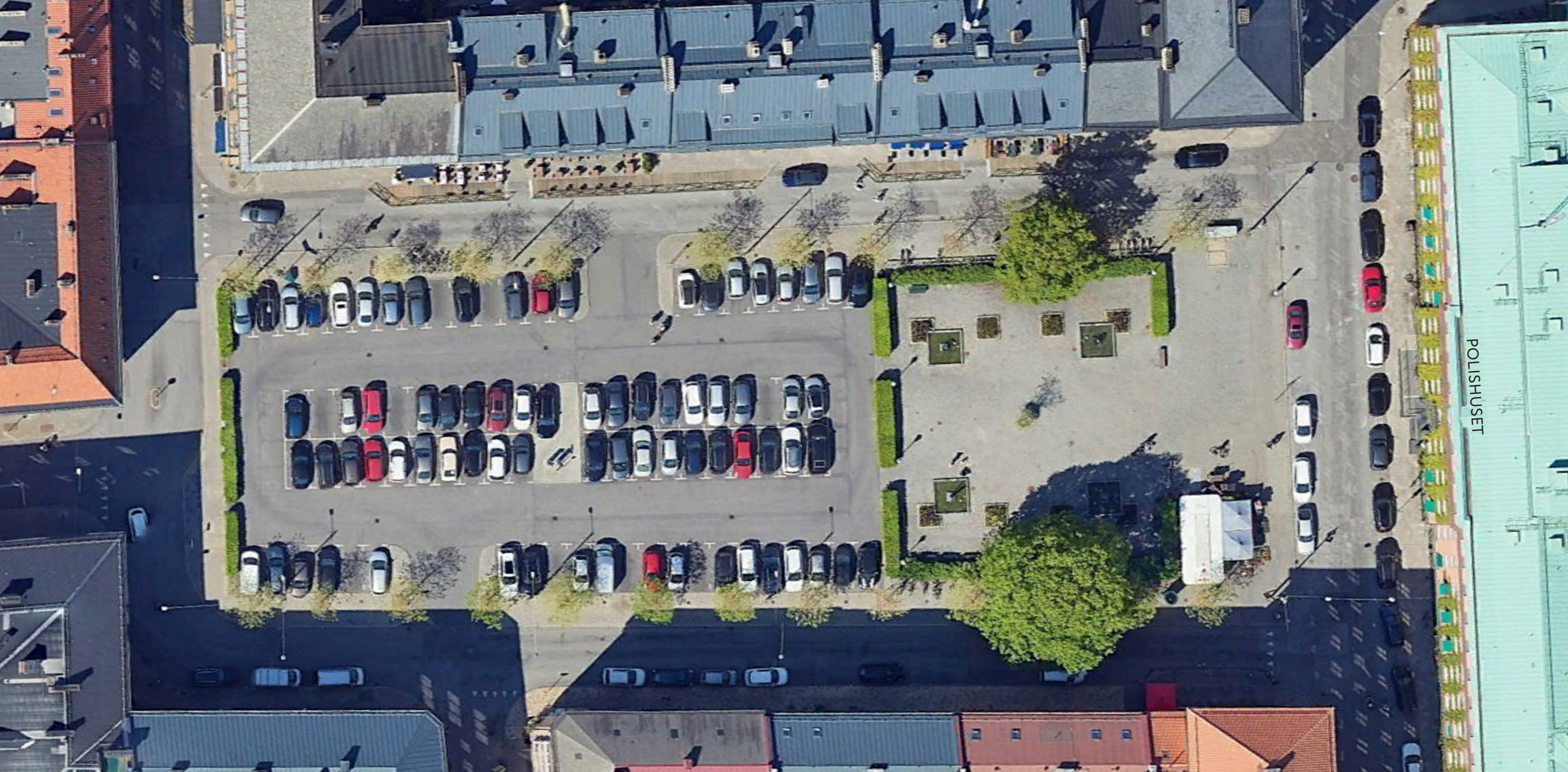
Samtidigt som vi ställs inför de väldigt reella effekterna av klimatförändringar förekommer en kamp, om än lågmäld, om rättigheter. Vem är staden för? Bilen eller människan? Eller är bilen och människan ett? Städerna har under många årtionden anpassats efter just bilen. Bilens hastighet, bilens storlek och bilens tyngd. Samtidigt har teknologiska framsteg gjort oss mindre beroende av bilen i den urbana miljön, då såväl cyklar som kollektivtrafik elektrifieras och användandet av dem främjas mer och mer. Även idén om ägandeskapet av en bil är i förändring.

Däremot har inte utvecklingen av våra offentliga rum riktigt hunnit med. Många gator och torg utgör idag fortfarande hårdgjorda parkeringsplatser, och i centrala Malmö ekar det mellan husväggarna i brist på träd och annan vegetation. Att förändra hur vi ser på markbeläggning, resvanor och vegetation i staden kan vara ett sätt att bemöta de klimatförändringar som hotar göra livet i staden till en mardröm. Många minns nog sommaren 2014 då det i Malmö föll 100 millimeter regn på ett dygn. Det kostade staden miljontals kronor att reparera skadorna som uppstod till följd av översvämningarna, men samtidigt stod stadsdelen Augustenborg torr - förutom vid den lägsta belägna punkten som utgjordes av en dagvattendamm, dit så gott som allt regnvatten kunde ledas utan att belasta den grå infrastrukturen.

Att förändra stadens morfologi och permeabilitet kan vara ett viktigt steg i att anpassa staden och stärka dess resiliens mot klimatförändringar och dess effekter. Att anpassa staden och förändra förutsättningarna för ett urbant liv kan komma att vara vad som krävs för att kommande generationer också ska kunna leva ett liv i staden liksom det vi gör idag. Då bilen ges mindre utrymme på de mer och mer värdefulla offentliga platser som finns i staden kan även en starkare gemenskap och ett bredare utbyte av erfarenheter uppstå. Samtidigt blir de här ytorna mer tillgängliga för alla. Det är en grön omställning och genom att omvandla en yta i taget kan vi, sakta men säkert, framtidssäkra de urbana miljöer vi värnar så mycket om. Därmed ökar vi stadens resiliens mot klimatförändringar och gör gator och torg anpassade till både människor och natur.

NULÄGE

Torget karaktäriseras idag av hårdgjorda ytor varav två tredjedelar av ytan utgörs av parkering och en tredjedel av torget (se figur 1 på nästkommande sida). Dess centrala läge och önskan av många att parkera där gör torget till en cirkulationsplats. Davidshallstorg omges av diverse verksamheter av vilka en majoritet är restauranger och torget är särskilt välbesökt på sommarhalvåret med fulla uteserveringar som tar parkeringsplatserna i gatan i anspråk. Torget omges av byggnader från 1930-talet i funktionalistisk stil med klassicistiska drag, som ger platsen en fin inramning tillsammans med trädrader längs torgets västra och östra sida (se figur 2 på nästkommande sida).

Figur 1. Flygfoto över Davidshallstorg i nuläge (Kartdata: Google Earth, ©2024 Airbus, Maxar Technologies, bearbetad av författarna).

Figur 2. Sektion i västlig riktning över Davidshallstorg i nuläge.

GESTALTNINGSFÖRSLAG

Gestaltningförslaget resulterar i ett torg med avsevärt färre parkeringsplatser och cirkulationen av trafik begränsas kraftigt (se figur 3 på nästkommande sida).

Besöksvänligheten och utrymmet för människan ökar samtidigt som den gröna volymen får ta torget i anspråk. Med ökad grönska och en ny höjdsättning kan nu lokalt omhändertagande av dagvatten på torget ske som en del av att förbereda Davidshall på de kommande effekterna av klimatförändringarna. Davidshallstorg omvandlas således från en hårdgjord plats med bilen i fokus till ett grönt torg där människan prioriteras (se figur 4 på nästkommande sida).

Figur 3. Illustrationsplan över Davidshallstorg efter gestaltningsförslag.

Figur 4. Sektion i västlig riktning över Davidshallstorg efter gestaltningsförslag.

1.1 BAKGRUND

Davidshallstorg är centralt beläget i Malmö (se figur 5) med närhet till parker, shopping, arbetsplatser och bostäder. Dess centrala läge förklarar varför två tredjedelar av torget idag består av parkeringsplatser och enbart en tredjedel av torgyta. Med Davidshallstorgs centrala läge och faktumet att en stor majoritet av Sveriges befolkning idag bor i landets tätorter (SCB 2022) kan dess stora andel parkeringsyta ifrågasättas. Samtidigt som det finns en ökad tillgång på alternativa färdmedel till bilen kan det tänkas att bilen inte längre kräver eller bör ges samma utrymme i de tätbefolkade stadskärnorna. Således kan Davidshallstorgs utformning anses föråldrad i dagens kontext. Med stundande klimatförändringar vilka medför en ökad temperatur i hårdgjorda miljöer ökar värmeeffekten och oregelbundna kraftiga skyfall likaså. De här effekterna utgör en risk för alla stadens invånare, men särskilt utsatta är grupper som barn, äldre och sjuka; de som kanske inte kan eller har minst möjlighet att ta sig ut ur staden eller skydda sig från olika extremväder på egen hand. Med förtätningen som sker i städer idag är de offentliga rummen desto mer dyrbara och dess värden bör tas särskild hänsyn till.

Ett mer mänskligt anpassat Davidshallstorg skulle därmed kunna bidra till en förbättrad folkhälsa med mer bostadsnära natur och offentliga rum av högre kvalitet. Utöver bidraget till grönstrukturen skulle en omgestaltning av torget även bidra till en förbättrad social infrastruktur samt göra staden mer gånbar. 2017 omvandlade Malmö stad, i ett nu långtgående projekt, Friisgatan till en sommargata (Malmö stad

Figur 5. Karta över Davidshall's placering i centrala Malmö.

- Davidshall
- ① Davidshallstorg
- ② Malmö Centralstation

2023d) för att ge människor och särskilt fotgängare mer frihet i stadens centrala delar. Samtidigt kan mer trivsamma gatumuljörer utforskas med mer utrymme för växtlighet, uteserveringar och socialt umgänge. Sedan 2017 har ytterligare fyra gator och torg genomgått samma transformation över sommaren (Malmö stad 2023g). Claesgatan, Ängelholmsgatan, Friisgatan och Kärleksgatan (som förlängning på Södra Förstadsgatan) utgör under sommarhalvåret en lång (om något fragmenterad) korridor av rörelsefrihet för fotgängare från Södervärn till Davidshallstorg (se figur 6).

Med nyheten om att Friisgatan ska göras om till en permanent gågata (Malmö stad 2023d) ser framtiden ljus ut för att ytterligare delar av Malmö skulle kunna göras mindre påverkade av bilismen. Där bilarna tagit plats kan istället mer utrymme ges till människorna som dagligen rör sig på gatorna och i centrum. Desto mer angeläget är projektet då Sydsvenskan (Adelgren 2023) i början av november 2023 rapporterade att just Davidshallstorg från och med april 2024 kommer bli ett sommartorg. Det innebär att parkeringsplatserna kommer att tas bort från april till oktober för att ge mer utrymme åt uteserveringar och sociala aktiviteter på torget (ibid.) Utöver omvandlingen av Davidshallstorg till sommartorg skriver Adelgren (ibid.) att kommunen även beslutat att, liksom Friisgatan, göra Claesgatan och Ängelholmsgatan till permanenta gågator.

Ytterligare stöd för att genomföra en omgestaltning av Davidshallstorg styrks av det långt tillbakagående planerna på att utveckla stadskärnans mötesplatser, varav torget i fråga är ett av de sista att förändras

Figur 6. Parker och grönområden tillsammans med sammanhängande sommar- och gågator.

Parker och grönområden	③ Ribersborg	⑩ Teaterparken	Sommar- och gågator	⑮ Kärleksgatan	Torg och noder	⑳ Stortorget
	④ Kungsparken	⑪ Magistratsparken		⑯ Friisgatan		㉑ Lilla torg
	⑤ Slottsparken	⑫ Folkets park		⑰ Ängelholmsgatan		㉒ Gustav Adolfs torg
	⑥ Gamla kyrkogården	⑬ S:t Pauli kyrkogård		⑱ Claesgatan		㉓ Triangeln
	⑦ Rönneholmsparken	a Norra		⑲ Södra Förstadsgatan		㉔ Möllevångstorget
	⑧ Pildammsparken	b Mellersta		⑳ Södergatan		㉕ Södervärn
	⑨ Pilstorpsparken	c Södra				
		⑭ Rörsjöparken				

(Malmö stad 2023b). Utöver de potentiella fördelarna som en omgestaltning skulle kunna bidra till i den övergripande strukturen i Malmös centrala delar är det även viktigt att ta hänsyn till de kulturhistoriska värdena som finns kring Davidshallstorg. I ett tillägg till Malmö stads översiktsplan (Malmö stad 2018) kategoriseras bland annat området Davidshall tillsammans med Davidshallstorg som en särskilt värdefull kulturmiljö.

Med ovanstående argument för en förbättrad närmiljö i Malmö och minskad andel hårdgjorda ytor i staden, samt kommunens vilja att öka andelen bilfria områden i stadens centrala delar, föreslås i den här uppsatsen en omgestaltning av just Davidshallstorg. Både för att anpassa det till de samtida behov som finns i den urbana miljön men även då torget har en potential att vara så mycket mer än en parkeringsyta.

1.2 PROBLEMFÖRMULERING

I Davidshall och omkringliggande områden finns de något större parkerna Slottsparken och Magistratsparken samt de något mindre parkerna Pilstorpsparken och Teaterparken (se figur 7). Samtliga grönytor avgränsas av de stora trafiklederna Regementsgatan och Drottninggatan, Östra Rönneholmsvägen respektive Fersens väg. Utöver nämnda parker råder en stor brist på publika rum i Davidshallstorgs närhet där de närmsta är gågatan Södra Förstadsgatan och Triangelorget, även det sistnämnda alldeles intill Östra Rönneholmsvägen och oljudet som förekommer där.

Figur 7. Grönytor och barriärer runt området Davidshall.

- ⑤ Slottsparken
- ⑥ Gamla kyrkogården
- ⑨ Pilstorpsparken
- ⑩ Teaterparken
- ⑪ Magistratsparken

Davidshallstorg kan därför tyckas vara en utmärkt plats för ett torg, vilket det redan är idag (se figur 10). Däremot utgörs torget av en stor andel parkeringsyta (se figur 8), trots det stora utbudet av restauranger, butiker och andra verksamheter runt torget. På torget finns cirka 80 parkeringsplatser varav ungefär hälften är boendeparkeringar. Därför kan bevarandet av parkeringen anses vara viktig då den gynnar besökande bilister och de bilägare som bor intill torget. Däremot sker klimatförändringar i allt snabbare takt vilket ökar risken för mer intensiva skyfall och varmare samt längre värmeböljor, vilket rimligtvis förespråkar ett minskat bilanvändande. Det här är således ett starkt argument för att ta bort parkeringsplatserna på Davidshallstorg. Att utöka storleken av uteserveringar (se figur 9) skulle öka restaurangernas attraktivitet, vilket skulle gynna torgets besökare samt ge ett större utrymme för offentliga sammankomster. Möjligheten att stanna upp på torget av andra sociala eller rogivande anledningar skulle också förbättras. Att ta bort bilparkeringarna på torget skulle med andra ord gynna många fler än om de bevaras.

Ett mer attraktivt och besöksvänligt torg menar vi kan öka känslan av tillhörighet och stolthet över området man bor i, vilket i sin tur kan leda till en mer säker och trygg miljö där man vill spendera sin tid, till skillnad från parkeringsytan som platsen mestadels utgörs av idag. De personer som redan rör sig förbi torget på väg någon annanstans, arbetar eller studerar i området, kommer också att kunna nyttja platsen då det kan bli ett trevligt ställe att gå till efter jobbet eller för kompisgänget att umgås efter skolan.

Figur 8. Davidshallstorg med de cirka 80 parkeringsplatserna (6 november 2023).

Figur 9. Restaurangernas uteserveringar (6 november 2023).

Figur 10. Torgdelen av Davidshallstorg (6 november 2023).

1.3 SYFTE

Genom ett gestaltungsförslag av Davidshallstorg önskar vi förbättra närmiljön för Malmöborna samt boende i torgets närhet. Tillgängligheten till andra parker och torg i omgivningen begränsas av stora trafikleder, samtidigt som de negativa effekterna av klimatförändringarna kan begränsas genom en omgestaltung. Därför skulle en överlag positiv förändring uppkomma vid en omgestaltung av Davidshallstorg, både lokalt, men även för Malmö stads arbete med att uppnå målen i Agenda 2030.

Ovannämnda förändringar vill vi uppnå genom att fokusera på nedanstående aspekter i arbetet med att ta fram ett gestaltungsförslag för Davidshallstorg:

1. *Grön omställning: minska andelen hårdgjorda ytor i staden och minska bilanvändandet.*
2. *Ekosystemtjänster: öka den biologisk mångfalden, öka potentialen för dagvattenhantering samt minska värmeöeffekten.*
3. *Medborgardialog/användarbehov: öka delaktigheten vid utformandet av stadsmiljöer.*
4. *Kulturhistoriskt värde: bevara kulturhistoriska värden genom att ta hänsyn till omgivningen.*

Vi ser de ovanstående punkterna som något väsentligt att förändra för att anpassa städer till de framtida utmaningarna vilka de står inför. Samtidigt vill vi förena dessa ambitioner med medborgarnas önskemål för att skapa ett bättre Malmö för Malmöborna och vi ser den här studien som ett exempel på hur man kan arbeta med urbana platser.

För att förverkliga punkt 1 och 2 skulle grönvolymen på torget kunna ökas, vilket till stor del kan genomföras om parkeringsytan tas bort. Genom en ökad grönvolyms och krontäckningsgrad motverkas värmeöeffekten och ett mer behagligt mikroklimat uppstår. Minskas även andelen hårdgjorda ytor ökar den potentiella evapotranspirationsgraden samtidigt som infiltrationsgraden av dagvatten ökar, vilket därmed minskar risken för översvämningar. Det här är av stor vikt då det sker en ständig förtätning av staden med en ökande andel hårdgjorda ytor och offentliga rum som tas i anspråk av den privata sektorn. Med ett mer stabilt mikroklimat och ökad grönvolyms finns det större utrymme för biologisk mångfald tillsammans med djur- och insektsliv. Det här kan i sin tur öka resiliensen hos det system vi skapar genom bland annat pollinering och skydd mot skadedjursangrepp.

Då vi arbetar med punkt 3 och 4 är vår förhoppning att kunna producera ett mer trovärdigt gestaltungsförslag som är influerat av de som ofta vistas i området och på torget. Samtidigt som vi vill genomföra en omgestaltung av torget är det viktigt att ha i åtanke att området är utmärkt av kommunen som extra kulturhistoriskt skyddsvärt. Det ser vi dock mer som en potential än ett hinder då det betyder att vi måste vara mer lyhörda och avkännande i formgivningen av det nya torget. Vår förhoppning är då att förslaget blir desto mer välgrundat och vid ett hypotetiskt utförande skulle uppskattas desto mer av de som oftast vistas på platsen.

Slutligen vill vi, då arbetet är ett gestaltungsförslag, lägga ett stort fokus på att gestalta med goda arkitektoniska värden och skapa bra landskapsarkitektur.

1.4 MÅL

Grön omställning med målet att:

- ge mindre plats åt bilen i det offentliga rummet och således gynna andra färdmedel i den centrala staden
- anpassning av stadsmiljön genom att öka ekosystemtjänster i staden och därmed minska påverkan av framtida klimatförändringar

Malmö stads ambitioner med målet att:

- förtäta staden samtidigt som de offentliga miljöerna tillvaratas samt dess unika identitet och kulturliv styrks

Medborgares önskemål med målet att:

- möjliggöra för medborgarna att påverka sin närmiljö och göra sina åsikter hörda, oavsett socioekonomisk bakgrund eller andra förutsättningar inkluderade i diskrimineringslagen (DO 2022)

Teorier om urbana platser med målet att:

- se till stadsbyggandets historia och dra lärdomar av den samt den aktuella diskursen

1.5 FRÅGESTÄLLNINGAR

Hur kan vi med hjälp av grön omställning tillsammans med medborgardialog omvandla Davidshallstorg för att skapa en bättre stadsmiljö?

1.6 DISPOSITION

Vi börjar med *Kapitel 2 - Tillvägagångssätt*, där vi förklarar de tillvägagångssätt vi valt att använda under studiens gång. I *Kapitel 3 - Teoretisk grund*, sammanställer vi vad vi anser är relevanta teorier tillsammans med bakgrund om bland annat förtätning, Malmö stads ambitioner kring Malmös utveckling, samt förändring på samhälls- och individnivå. *Kapitel 4 - Empiri och analys*, utgör avsnittet där vi undersöker Davidshallstorg och dess omgivning genom platsbesök, enkät och en intervju med tjänstepersoner på Fastighets- och gatukontoret i Malmö. Efter etableringen av såväl teori som empiri tar vi steget vidare mot gestaltungsförslaget. I *Kapitel 5 - Gestaltungsintention*, förklarar vi mer kortfattat våra intentioner med gestaltungsförslaget av Davidshallstorg. I *Kapitel 6 - Poster (gestaltungsförslag)*, visar vi hur analyser och skissande resulterat i ett färdigt förslag (vilket utgörs av fullstora posters som komplement till uppsatsen). Slutligen kommer vi i *Kapitel 7 - Diskussion*, diskutera vad vi tvingats kompromissa kring vid gestaltandet av torget, svagheter respektive styrkor vi finner med förslaget samt vad vi skulle göra annorlunda om vi skulle göra om det från början.

1.7 AVGRÄNSNINGAR

I gestaltungsförslaget arbetar vi med Davidshallstorg och Storgatan (vilket är gatan som tangerar torgets norra sida). Som del av metoden tar vi kontakt med personer som rör sig i Davidshall och vid Davidshallstorg med hjälp av en enkätundersökning. Gestaltungsförslaget baseras inte enbart på

enkätresultaten som genereras, utan utgör en inspirationsgrund. Med de observationer vi gör på platsen och övrig platsanalys tillsammans med inspirationsgrunden, applicerar vi våra erfarenheter i framtagandet av gestaltungsförslaget.

Arbetet är i största grad inriktat på designen av torget med fokus på lokalt omhändertagande av dagvatten, krontäckningsgrad samt växtval med korrekta ståndortsanpassade arter och lämpliga växtbäddar.

1.8 BEGREPPSDEFINITIONER

Definitionerna är baserade på vår uppfattning om uttryckens innebörd, om inte annat anges.

Grönyta - Mindre grönstruktur som exempelvis gräsmatta, innergård, fickpark etc.

Urban grönska - Innebär, enligt oss, mindre grönytor såsom fickparker och mikroskopar i städer.

Grönområde - Större sammanhängande grönstruktur som parker eller naturområden etc. *“Ett grönområde definieras i statistiken som ett område av sammanhängande grönytor som uppgår till minst 0,5 hektar och som är allmänt tillgängligt.”* (SCB 2019b).

Vardagsnära natur - Grönområden i närheten av bostäder, främst inom eller i direkt anslutning till tätort (Naturvårdsverket 2023).

3-30-300-regeln - Regeln förespråkar att en person ska kunna se tre träd från sin bostad, krontäckningsgraden

i stadsdelen ska vara 30% och närmsta grönområde ska finnas inom 300 meter från bostaden (Konijnendijk 2021).

10-20-30-regeln - En regel framtagen av Santamour (1990) vilken argumenterar för att maximalt 10% av samma art, 20% av samma släkte och 30% av samma familj bör utgöra sammansättningen av växter i den urban miljön.

Nudging - En metod beskriven av Thaler och Sunstein (2009) som ett sätt att påverka och förändra individens vanor genom att tillgodose mer hållbara alternativ och i längden inspirera till en mer sund och reflekterande beslutsprocess.

Placemaking - En metod som syftar till att omvandla en yta till en plats där människor vill uppehålla sig, istället för att enbart passera förbi. Metoden, vilken har ursprung i idéer från Jane Jacobs och William H. Whyte (Project for Public Spaces 2007), grundar sig på att skapa ett sammanhang mellan människor och dess samhälle (community) där platsens sammanhang stärks och främjar social hållbarhet (ibid.; Smarter City Sweden 2019).

2

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Med det inledande kapitlet i åtanke beskrivs i det här kapitlet valet av metoder. Vidare motiverar vi varför de är lämpade att användas för att angripa de problem samt potentialer som finns vid en omgestaltning av en så pass central plats som Davidshallstorg.

2.1 METODTRIANGULERING

För att skapa en stark bas för studiens insamlade data har vi använt oss av flera olika metoder, vilket sker genom metodtriangulering. Metodtriangulering innebär användningen av både kvantitativa och kvalitativa metoder och syftar till att komplettera vardera metod där den andra metoden har svagheter (Creswell 2014, 215; Bryman 2016, 635).

För den kvantitativ delen har en enkätundersökning genomförts. För den kvalitativa delen har en intervju på Malmö stad med ansvariga tjänstepersoner skett samt fältstudier i form av platsbesök och observationer på Davidshallstorg, det här för att studera hur platsen används. Observationerna har även medfört kvantitativa data då det har gett insamlande av trafikflöden under olika tider på dygnet.

Vid utdelandet av flyers på Davidshallstorg för enkätundersökningen (se bilaga 1a), skedde kortare samtals med vissa av mottagarna. Detta för att på ett smidigt och platsspecifikt sätt nå ut till rätt målgrupp som komplement till att enkäterna distribuerades i olika Facebook-grupper samt på LinkedIn.

2.2 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT OCH METODVAL

För att få en så bred uppfattning av Davidshallstorg som möjligt, har vi genom ett flertal metoder studerat platsen och dess omgivning. Nedan beskrivs användningen och urvalet av studiens tillvägagångssätt, tillsammans med resonemangen bakom dem för att skapa en tydlig och transparent bild över metodiken.

FÄLTSTUDIER - OBSERVATIONER OCH ANALYSER AV PLATSEN

Vid fältstudierna befann vi oss på platsen vid två tillfällen, den 6 respektive 7 november 2023, för att observera ett antal aspekter. Det första som observerades var användningen av platsen tillsammans med våra första intryck. Anteckningar fördes kring hur människor använde och rörde sig på, runt och över torget, exempelvis om de besökte restauranger, butiker eller bara passerade förbi.

Därefter observerades flödet av människor, både med och utan färdmedel, vid olika tidpunkter på dygnet. Det inkluderade antal cyklister respektive fotgängare, antal bilar som passerade eller försökte parkera samt notering av fordonstyper genom uppdelning i kategorier såsom cyklar, lådcyklar, personbilar, lastbilar, med mera. Det som observerades vid de olika tidpunkterna och dagarna var vidare något som låg till grund för hur olika rörelsestråk och platser för uppehåll skulle prioriteras i gestaltningsförslaget.

För att komplettera observationerna som skedde på plats genomfördes ytterligare kartanalyser, vilket hade till syfte att utifrån besöken kartlägga viktiga noder, rörelsestråk samt intilliggande och anslutande verksamheter. Det här för att skapa en bild kring vad som är viktigt och vilket förhållande Davidshallstorg har till omgivningen och Malmö. Med denna information kunde gestaltningsförslaget förankras i omgivningen och på ett mer trovärdigt sätt bli en del av den befintliga strukturen snarare än ett exakt precisionsingrepp.

Då vi ville skapa oss ett helhetsperspektiv kring hur Malmöbor använder Davidshallstorg ansåg vi det lämpligt att genomföra observationer och platsanalyser på Davidshallstorg. I takt med att material samlades in och analyserades kunde vi successivt skissa fram olika koncept och se vad som fungerade på platsen under tiden som nya idéer och tankar växte fram.

I kartanalysen inkluderades de verksamheter som vetter mot torget samt de som ligger på sidogator i direkt anslutning till Davidshallstorg. För intilliggande verksamheter valde vi att begränsa oss till de verksamheter som ligger inom cirka 500 meter från Davidshallstorg. På så sätt kunde vi skapa en bild kring utbudet av verksamheter i koppling till Davidshall och medborgarna som rör sig i området.

ENKÄTUNDERSÖKNING

Syftet med enkätundersökningen var att samla in data om Malmöbornas intryck och tankar kring Davidshall och Davidshallstorg. Det här var något vi hoppades skulle kunna ge inspiration kring vilken riktning gestaltningsförslaget skulle utformas, utifrån en sorts indirekt medborgardialog. Enkäten med namnet *Omgestaltning av Davidshallstorg* resulterade i sammanlagt 192 svar och var öppen mellan den 10 och 26 november 2023.

Enkäten bestod av både kvantitativa och kvalitativa frågor vilket relaterade till Davidshall och Davidshallstorg. De kvantitativa frågorna berörde ålder, kön, användning, rörelsemönster, transport samt påståenden om Davidshallstorg. Enkäten avslutades

med två kvalitativa frågor där respondenterna fick möjlighet att skriva fritt kring Davidshallstorg utifrån vad de ansåg som torgets problem och potential i förhållande till dess utformning.

Målgruppen för enkätundersökningen var Malmöbor med omnejd och distribuerades digitalt och i person. Enkäten publicerades digitalt vid fyra olika tillfällen, den 10:e, 14:e, 17:e och 22:a november i diverse Facebook-grupper samt på LinkedIn. Utöver att publicera enkäten digitalt delades även 70 flyers med QR-kod ut, 60 stycken A5 och 10 stycken A4, till förbipasserande personer respektive verksamma på Davidshallstorg. Utdelningen skedde vid två tillfällen, den 15:e och 22:a november. För att komplettera både den digitala och den utdelade enkäten sattes 8 stycken posters med QR-kod upp på Davidshallstorg, Malmö stadsbibliotek och Malmö universitet för att ge möjlighet till förbipasserande personer att skanna och svara på enkäten. Uppskattningsvis inkom mellan en fjärdedel till en tredjedel av svaren från personer som skannat QR-koden på flyers och posters, och resterande svar inkom via klickningar av den digitalt publicerade enkäten.

Att genomföra en enkätundersökning ansåg vi som en central del av studien och ett smidigt sätt att samla in tankar och åsikter från personer av olika åldrar och livserfarenheter. Vi valde att kombinera den digitala enkäten med att dela ut flyers, vilka hade QR-kod och webbadress till enkäten, till förbipasserande på Davidshallstorg. Valet av att dela ut flyers på plats var för att ge möjligheten till personer som faktiskt befann

sig på platsen att göra sin röst hörd. Vidare gav det möjlighet för alla respondenter, både de som mottog en flyer och de som såg enkäten via sociala medier, att i lugn och ro svara på den. Att skapa en digital enkät gjorde att alla svar samlades på ett och samma ställe, vilket medförde enkelhet i bearbetning och sammanställning av enkätresultatet.

INTERVJU

Den 22 november 2023 genomfördes en intervju med Charlotta Gard och Bim Byström, två anställda på Malmö stads Fastighets- och gatukontor. Intervjun hade till syfte att få Malmö stads perspektiv på Malmö och utvecklingen av Davidshallstorg. Intervjun var en semistrukturerad intervju, det innebär att förutbestämda frågor ställs där utrymme ges till öppna svar (Bryman 2016), med drygt 20 frågor och pågick under 1 timme och 10 minuter. Intervjun innehöll generella frågor om grön omställning i Malmö stad och frågor om Davidshallstorg, vilket inkluderade kommunens medborgardialog, arbetsprocess, samt problem och potential med torget.

Genom intervjun med Malmö stad fick vi även ta del av rapporten *Framtidens Davidshallstorg*, vilken togs fram efter en medborgardialog på Davidshallstorg under sommaren 2023. Malmö stads medborgardialog gav möjligheten att jämföra den enkätundersökning som genomförts av oss, samt att de båda undersökningarna kunde komplettera varandra ur olika aspekter.

Beslutet om att begränsa studien till att genomföra en intervju med Malmö stad, ligger i att vi ville se

kommunens syn kring utvecklingen för Davidshallstorg, om de haft någon medborgardialog och i så fall om deras medborgardialog hade genererat liknande resultat som vår enkätundersökning.

GESTALTNINGSFÖRSLAG

Vi började direkt med gestaltningsarbetet parallellt med skrivandet av uppsatsen. Till en början hade vi *skissfredag* där vi individuellt och tillsammans skissade på olika idéer och koncept. Skissfredag var ett tillvägagångssätt då vi en gång i veckan lade undan det teoretiska och använde den kunskap som vi samlat in under veckan för att brainstorma idéer kring gestaltning. Ungefär halvvägs genom studiens gång började vi gestalta på ett mer definitivt sätt då vi hade fått utfallet av enkäten, intervjun och observationerna mer klara för oss. Vid den tidpunkten skiftade fokus för studien successivt och *skissfredag* blev istället *skrivfredag*, där det övergripande fokuset nu istället låg på att ta mer konkreta beslut kring gestaltningen och att producera visuellt material. I figur 11-13, visas ett utdrag ur arbetsprocessen (se nästkommande sidor).

Valet av att väva samman de teoretiska och de kreativa aspekterna för uppsatsen, istället för att behandla dem separat, grundade sig i att de båda delarna skulle kunna influeras av och få möjligheten att samspela med varandra. Det tar också avstamp i vad vi anser är den iterativa process som ofta ligger till grund för ett gestaltningsarbete. Vårt intresse för processen visade sig vara stor och därmed utgjorde efterforskningen, som ligger till grund för gestaltningsförslaget, en lika stor del av uppsatsen som gestaltningsförslaget själv.

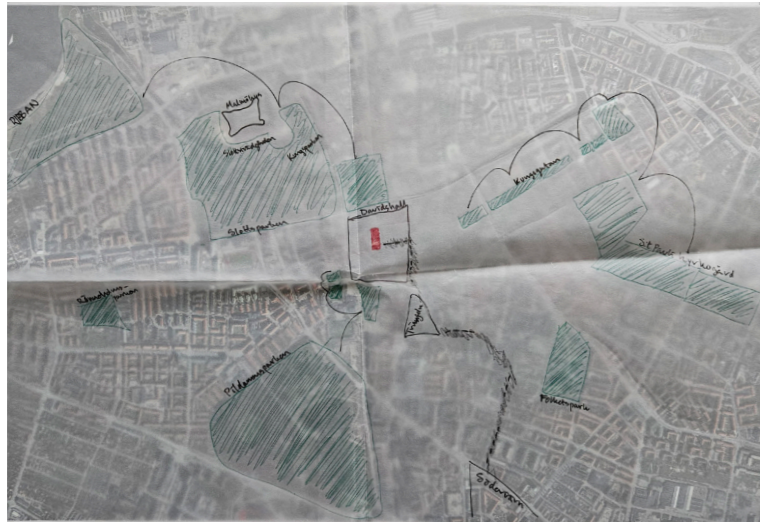
Sammanhang

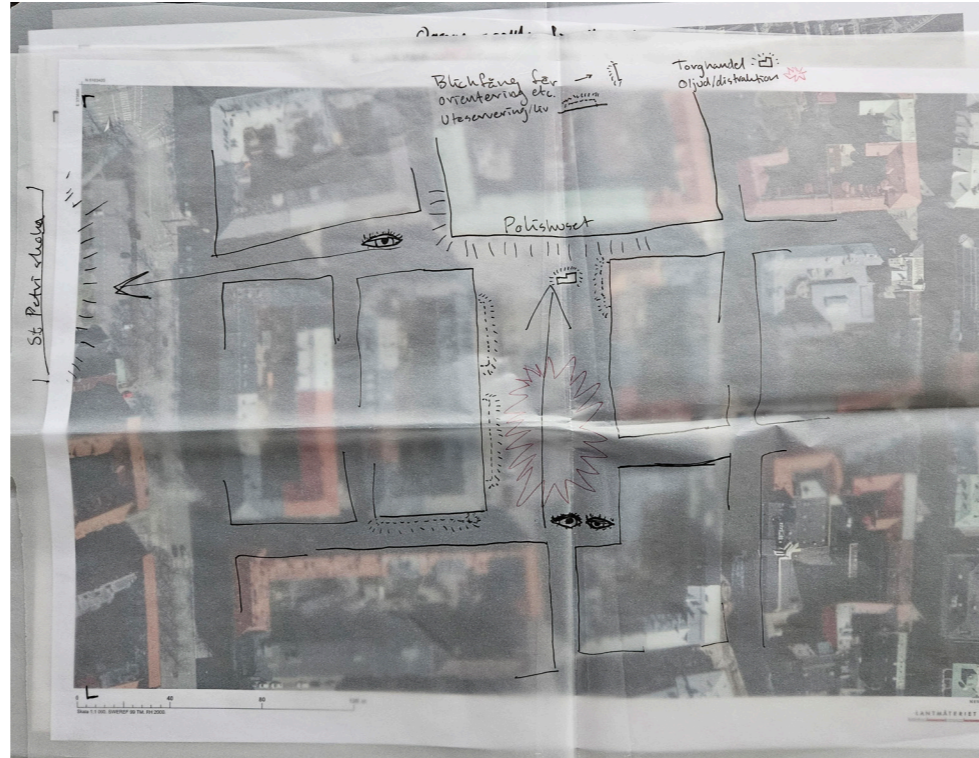
Sammanhang

Kopplingar

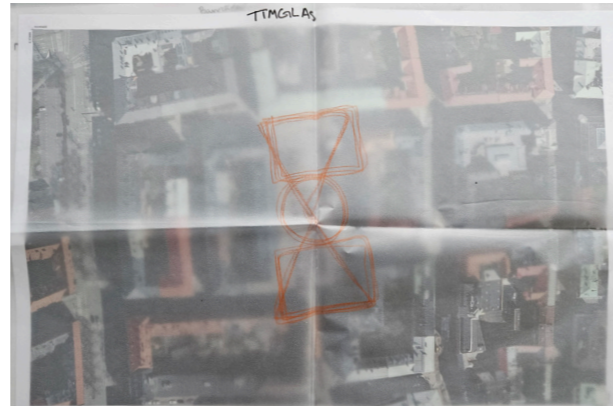
Siktlinjer

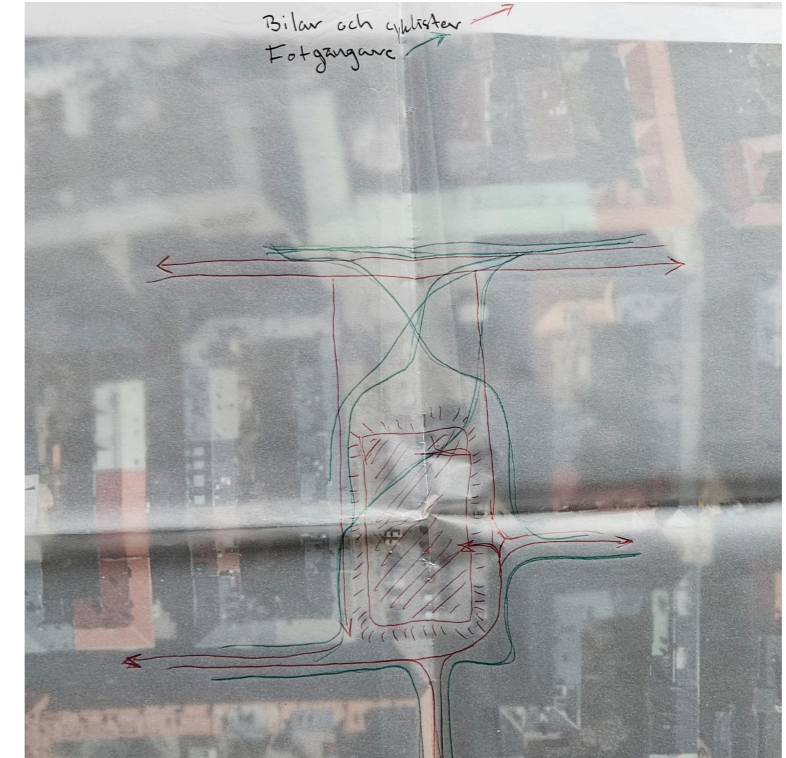
Barriärer

Koncept

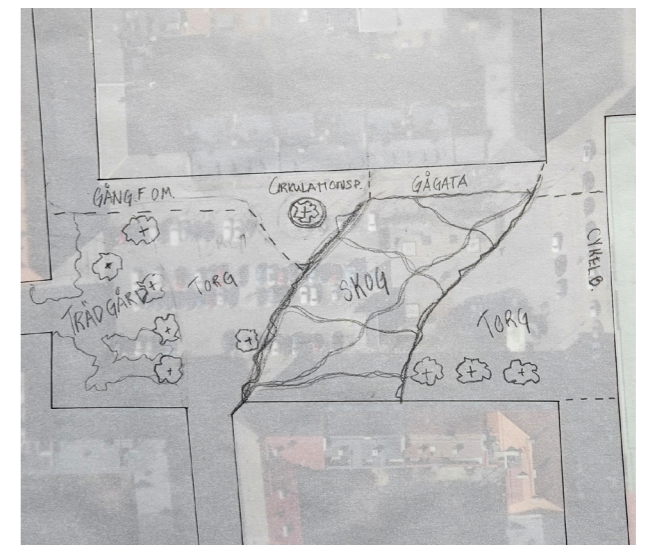
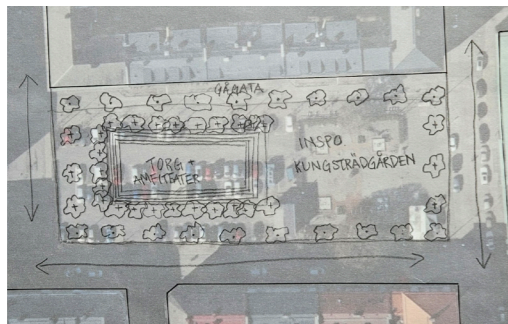
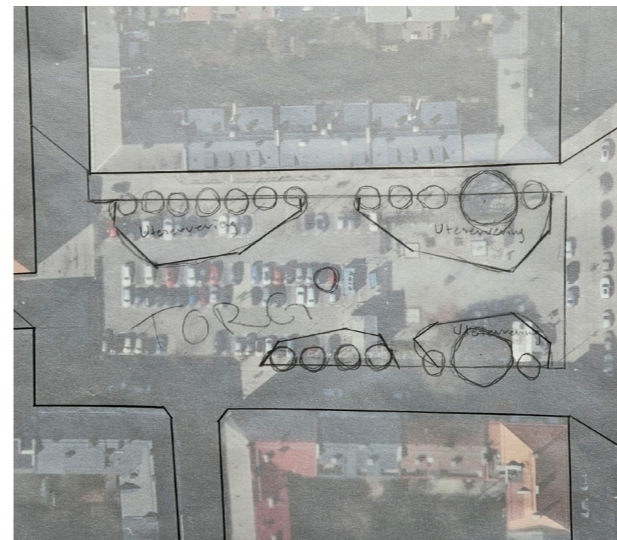
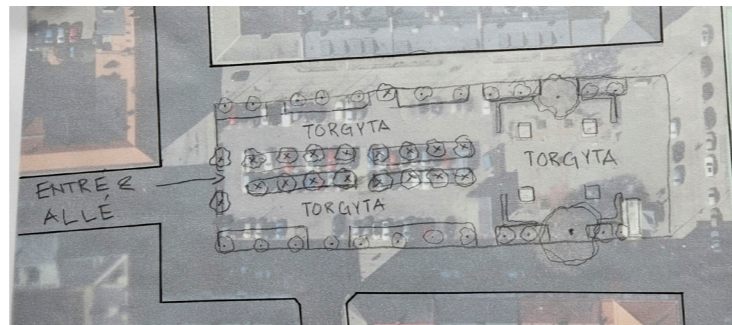
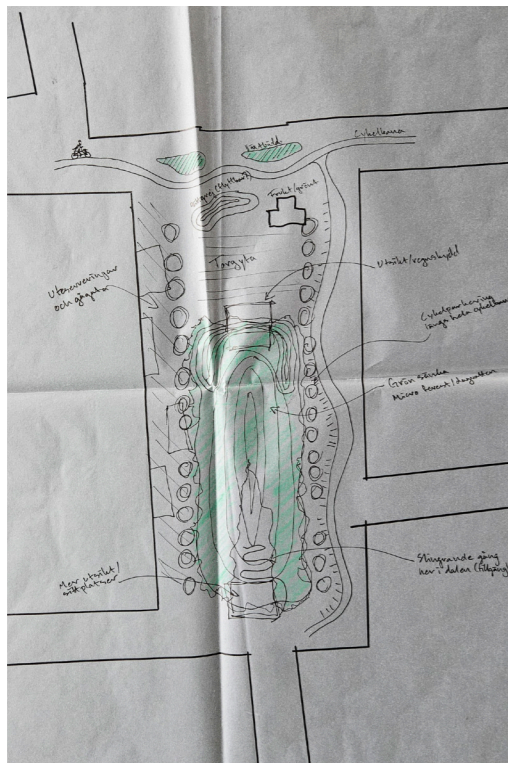
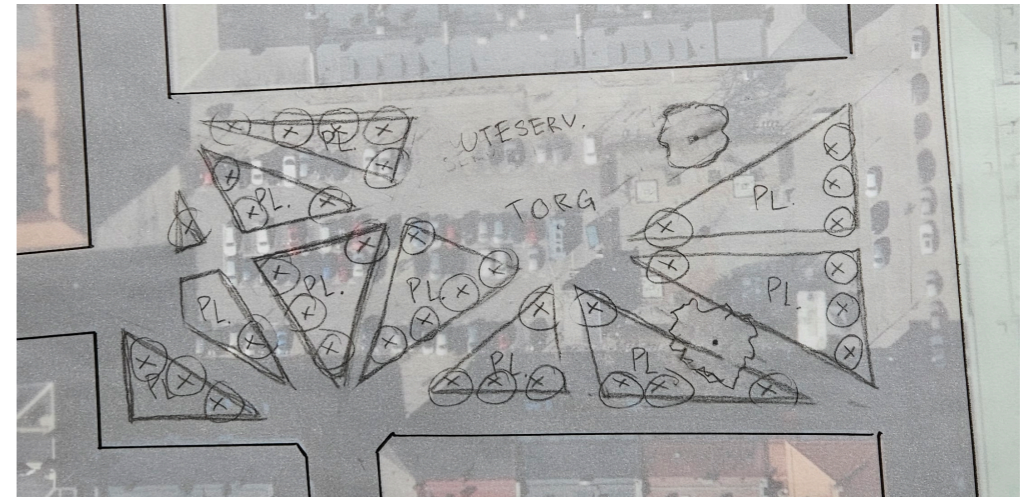
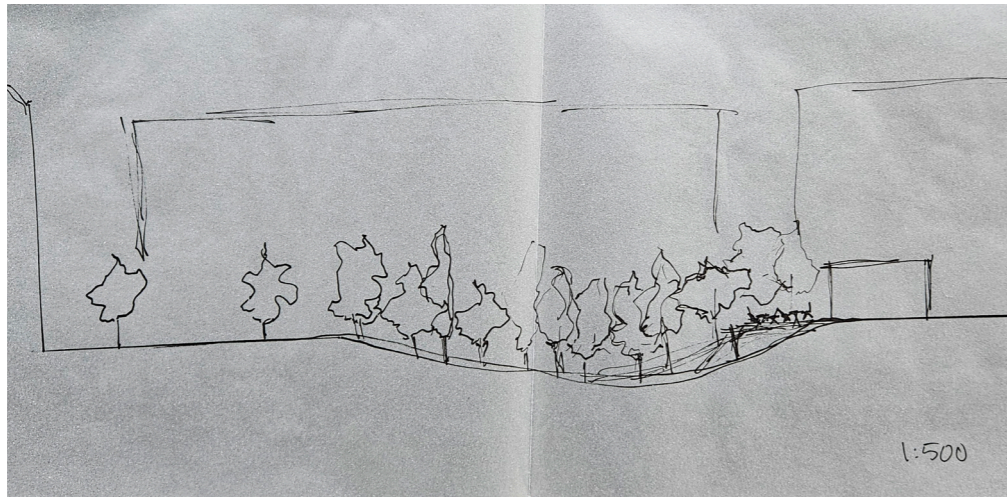
Rörelse

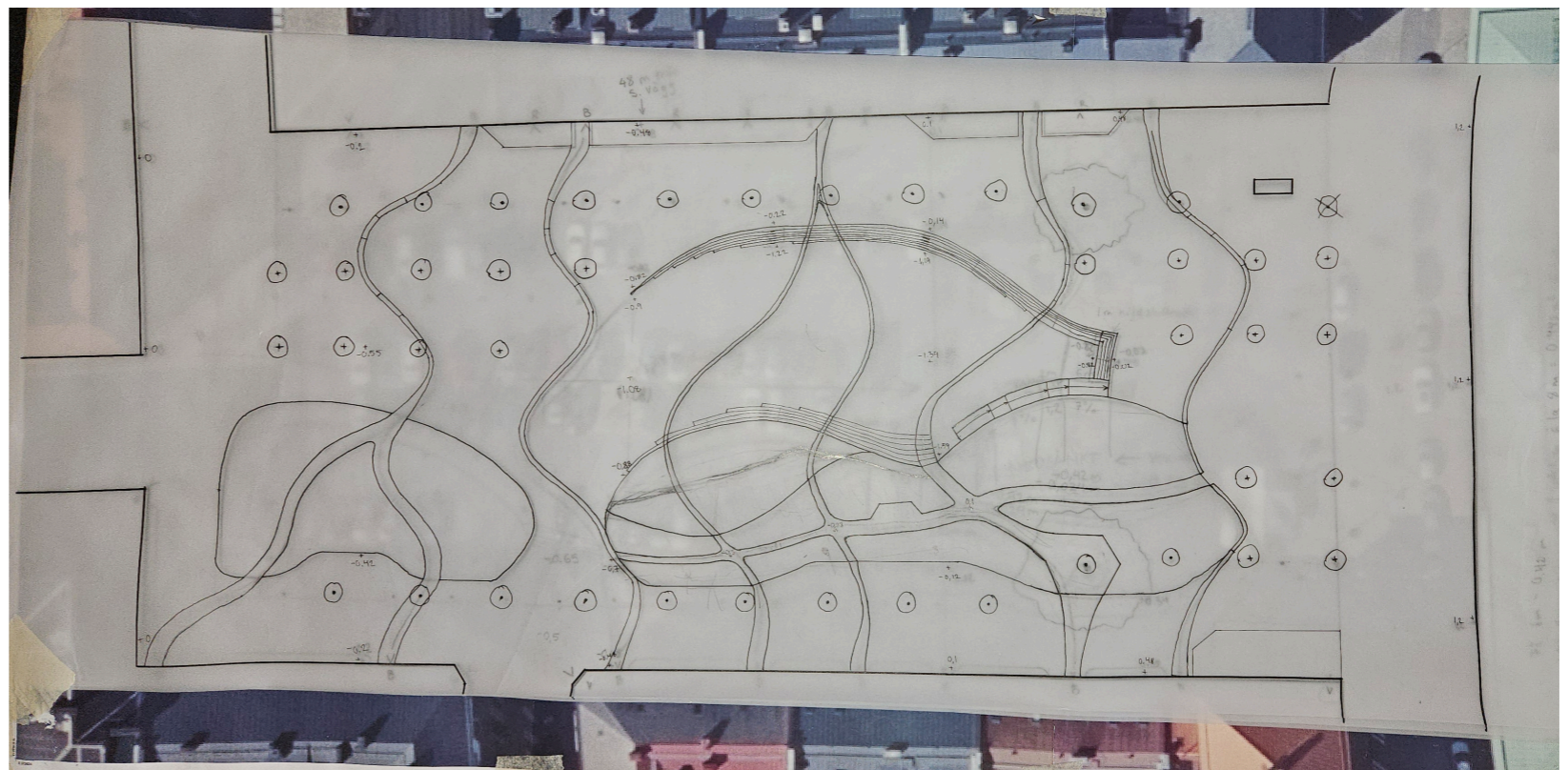
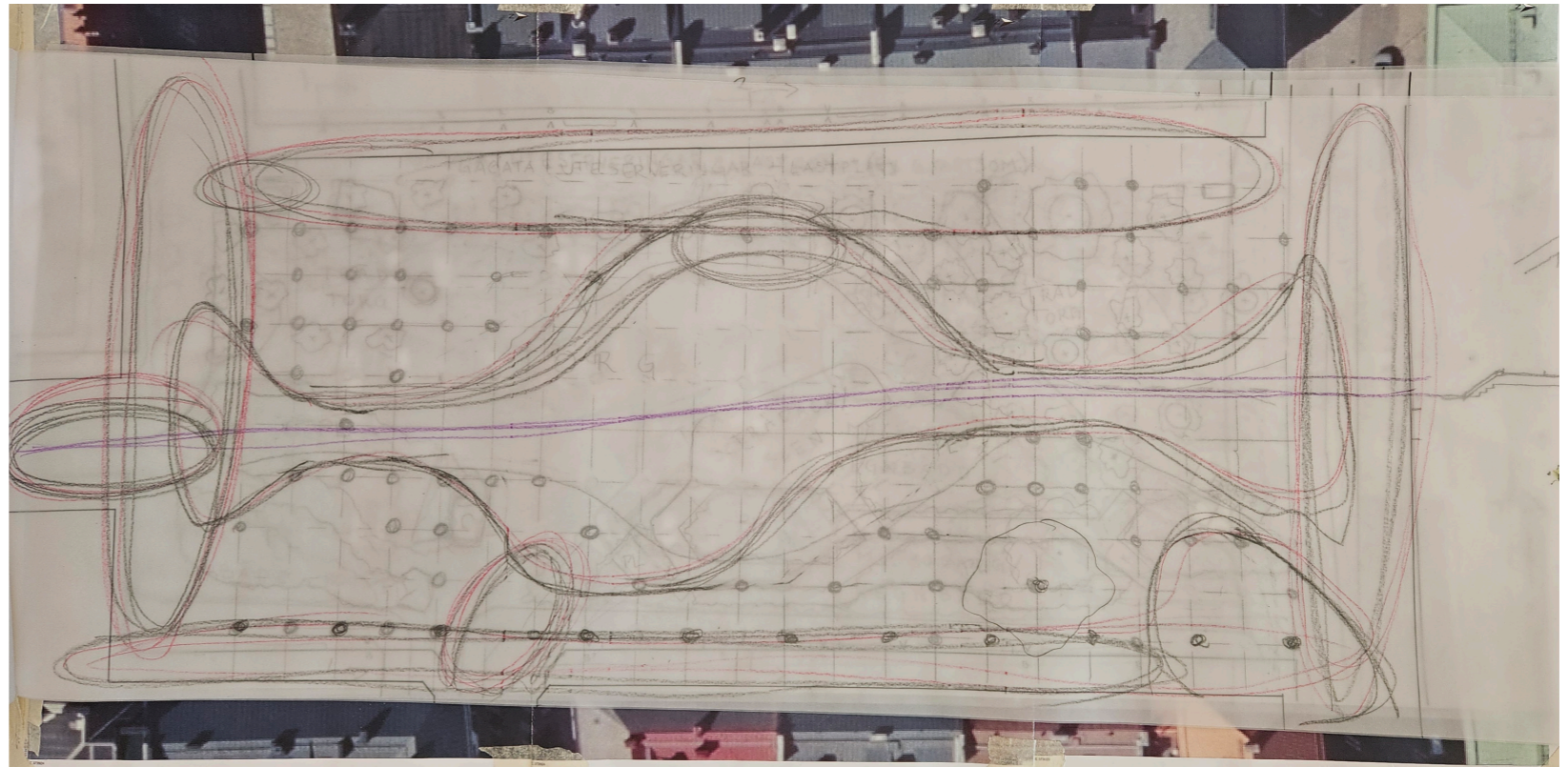
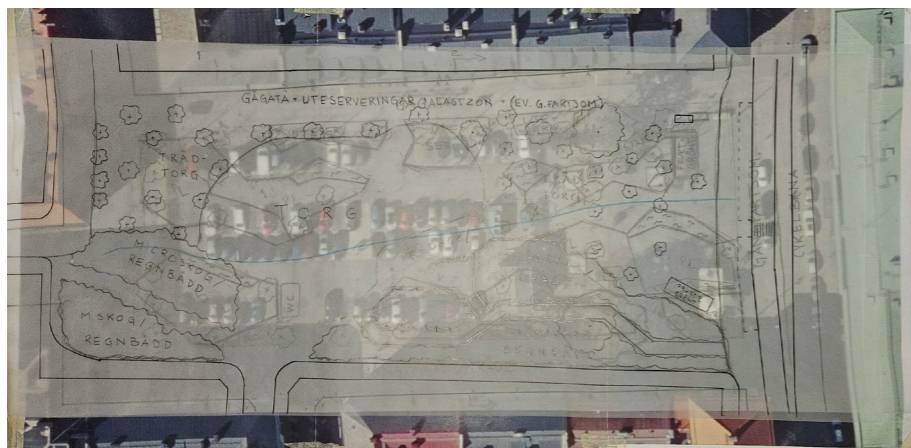
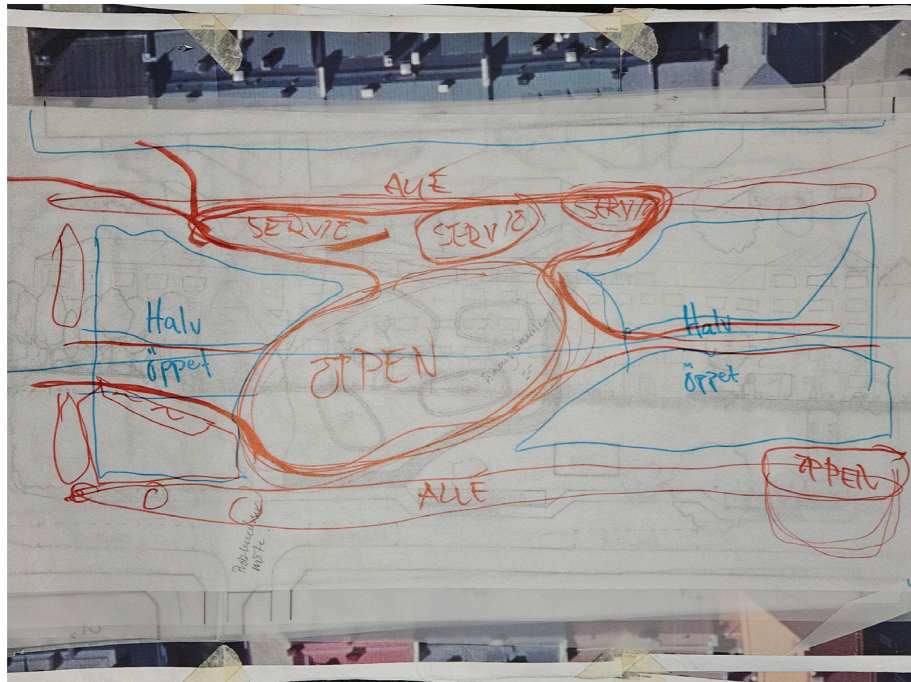
Koncept

Figur 11. Fotokollage 1 - Tidiga analyser och koncept.

Figur 12. Fotokollage 2 - Tidiga idéskisser.

Figur 13. Fotokollage 3 - Skisser som visar hur gestalningsförslaget börjar växa fram.

SAMARBETE SINSEMELLAN

Anledningen till att vi valde att göra examensarbetet tillsammans var för att kunna använda de erfarenheter vi besitter individuellt samt komplettera varandras svagheter och på så sätt förvärva ytterligare kunskap i ett sista arbete för utbildningen inom landskapsarkitektur. Med tidigare erfarenheter inom såväl naturvetenskap som byggd miljö kunde vi komplettera varandra väl i gestaltningsprocessen. En fördel vi såg i att göra arbetet tillsammans var dels att kunna motivera varandra och agera som bollplank när svårigheter uppstod, skapa rutiner där vi hölls ansvariga för varandra, dels förbereda oss inför arbetslivet där samarbeten är vanliga. Den kontinuerliga dialogen mellan oss kan ses som ett kreativt verktyg i den iterativa processen, något som genomsyrar hela arbetet. Att vi är av olika kön är även fördelaktigt då vi har olika upplevelser och synsätt kring stadsrum och dess komplikationer.

Upplägget för vårt skrivande tillsammans med de olika avsnitten var att dela upp det sinsemellan för att sedan byta materialet med varandra och därigenom få ett sammanhängande uttryckssätt. För designprocessen såg vi ett liknande upplägg men där vi i tidigt skede diskuterade och skissade koncept, både individuellt och tillsammans. En grafisk profil och formspråk framtogs av oss med syftet att skapa ett enhetligt och genomtänkt uttryck i arbetet. Genom att fördela gestaltningsarbetet mellan oss, något som sedan bearbetades ihop, skapades likaså ett effektivt arbetssätt. Utifrån underlaget som vi samlade in, samt applicerandet av egna erfarenheter, kunde vi därefter komma fram till ett

slutgiltigt gestaltningsförslag för Davidshallstorg.

2.3 FORSKNINGSETIK

I och med att vår studie behandlar en mängd data för *Kapitel 4 - Empiri och analys*, finns det därmed uppgifter om personer som deltagit i studien såsom enkätundersökningen och intervjun. Däremot behandlar studien inte känsliga personuppgifter.

För enkätundersökningen, vilken genomfördes via <https://www.typeform.com/>, ställdes ett par grundläggande frågor för att utifrån ett statistiskt perspektiv kunna analysera och sammanställa respondenternas svar i olika kategorier. Det som efterfrågats har varit ålder, kön samt i vilket område respondenterna bor. Trots att vi inte har efterfrågat uppgifter såsom mejladress, telefonnummer, adress eller namn kan en kombination av ett flertal uppgifter identifiera en person och bör därav hanteras enligt GDPR - Den Europeiska Dataskyddsförordningen (Studentwebben Malmö Universitet u.å.), vilket togs hänsyn till i den här studien.

För intervjun med de kommunanställda har vi fått godkännande att både spela in intervjun och att benämna de intervjuade vid namn tillsammans med deras tjänst för uppsatsens syfte. I och med att omgestaltningen för Davidshallstorg är ett pågående kommunalt projekt, finner vi det rimligt att personer som läser denna uppsats ges transparens kring utvecklingen av torget från sakkunniga och relevanta personer trots att det här är ett examensarbete som utförts av studenter.

Både respondenterna för enkäten och de intervjuade har blivit informerade om studiens syfte samt att de när som helst kan avbryta sitt deltagande, något som är viktigt när det kommer till god forskningsetik (Etikprövningsmyndigheten 2023; Vetenskapsrådet 2023). Varken respondenternas svar från enkätundersökningen eller från intervjun har publicerats för offentligheten att se, utan har enbart sammanställts och analyserats av uppsatsens författare under studiens gång.

3

TEORETISK GRUND

För att stötta det mer praktiska angreppssättet som presenteras i *Kapitel 4 - Empiri och analys*, ämnar följande kapitel utgöra en mer teoretisk grund för studien. Avsnittet börjar med en text om Davidshallstorgs historia och torgets syfte. Därefter följer sex stycken ställningstagande som vi gjort, baserat på vår läsning av litteraturen. De grundar sig i texter om samtida stadsbyggnadsideal för att förstå varför staden ser ut som den gör och hur den kan tänkas växa framöver. Vidare ser vi till såväl lokala som globala mål kring hållbarhet för att förstå vilka och varför aktörer agerar som de gör. Slutligen vill vi förstå individens roll inför en grön omställning och se i vilken utsträckning individen påverkar eller påverkas av sin omgivning.

3.1 TORGETS HISTORIA

Idag utgörs Davidshallstorg, som tidigare konstaterats, av en övervägande andel parkeringsyta. En omställning, eller omvandling av platsen, skulle kunna bidra till att uppnå de mål som Malmö stad ser för centrala Malmö. Det kommer kanske inte vara bekvämt för den del av befolkningen som anser sig ha rätten att parkera bilen utanför dörren till en butik eller restaurang, det kan dock vara ett viktigt steg mot att uppnå den grundläggande omställningen. Vidare kan den här typen av omställning komma att krävas för att stävja effekterna av klimatförändringarna i den bebyggda miljön, samtidigt som den blir mer tillgänglig för alla Malmöbor.

Med Davidshallstorgs centrala läge i Malmö och ett ökande bilanvändande under mitten av 1900-talet, uppkom ett behov av fler parkeringsplatser. Innan Davidshall såg ut som det gör idag karaktäriserades området av industribyggnader och mellan 1838 – 1913 låg Kockums Mekaniska Verkstad här (se figur 14) (Andersson 2017). I utkanten av området för Kockums Mekaniska Verkstad fanns från 1862 ett förlustelseställe (utvårdshus) som öppnades av krögaren David Lenander, vilket var populärt bland medborgarna i Malmö (Malmö stad 2023a). Vårdshuset stängdes så småningom 1886, men dess namn tycks ha namngivit området, Davidshallsbron och Davidshallstorg likaså. Efter en kraftig brand i Kockums lokaler 1904 började verkstadens flytt ut till Malmös hamn och Davidshall började bebyggas med nya hus under 1920-talet (ibid.), vilka än idag står kvar.

Figur 14. Flygfoto över Davidshall och området som utgjorde Kockums tidigare verksamhet (Copyright © Ohm 1926).

Davidshallstorg utgjordes efter konstruktionen av bebyggelsen runt torget (exklusive Polishuset) tillsynes till hälften av en gräsmatta respektive en hårdgjord yta (se figur 15). Figur 16 och 17 visar hur det förekom mycket aktivitet och handel kring torget och figur 18 visar slutligen hur bilen har fått ta över majoriteten av den före detta gräsmattan, en utformning som råder än idag.

GENERELLT OM TORGENS SYFTE

Torg har genom tiderna haft många olika funktioner som gynnat samhället, vare sig de är till för representation, rekreation, handel, trafik eller en kombination av olika delar (Länsstyrelsen u.å.). Historiskt har torgets placering generellt legat längs viktiga stråk och infartsleder. I Skåne dateras en tredjedel av dagens innerstadstorg till 1800-talet, och minst lika många är från 1900-talet, men resterande är från medeltiden (ibid.). Under 1500-talet anlades Stortorget i Malmö och staden fick därmed sitt första torg, vilket kan jämföras med Stortorget i Lund som anlades under mitten av 1000-talet och som är ett av Sveriges äldsta torg (ibid., Wahlöö 2019).

Många av torgen som fanns under efterkrigstiden fick en ny användning och funktion i samband med bilismens ökning (Länsstyrelsen u.å.). Det här resulterade i att torgen gjordes om till bilparkeringar och är något som går att se i utformningen av Davidshallstorg i Malmö idag. Varför hela torget inte gjordes till parkeringsyta kan vi endast spekulera i. Då Malmö genom åren har karaktäriserats som en arbetarstad kan tillgången till offentliga ytor, för att bland annat göra sin röst hörd genom demokratiska

Figur 15. Davidshallstorg en stillsam dag (Copyright © Förlag Berndt Johnsson u.å.).

Figur 16. Davidshallstorg en marknadsgård. Polishuset ännu ej uppfört. Tidigt 1930-tal (Copyright © SDS 1933).

Figur 17. Handel på Davidshallstorg, sent 1930-tal (Copyright © Arkivbildare, Malmö stadsarkiv u.å.a).

Figur 18. Davidshallstorg sett mot nordost, polishuset i fonden. 1940-tal (Copyright © Arkivbildare, Malmö stadsarkiv u.å.b).

värderingar, ha varit av stor vikt (Boverket 2022a). Samtidigt kan torghandeln, som efter granskning av historiska bilder visat sig förekomma på torget sedan länge, ansetts vara tillräckligt viktig för befolkningen för att bibehålla plats åt dess syfte (vilken tycks ha ägt rum på torget sedan Kockums Mekaniska verkstad flyttat sin verksamhet från Davidshall och de nya byggnaderna uppförts, se figur 19).

3.2 DEN FÖRTÄTADE STADEN

Vårt första ställningstagande är att i en stad som förtätas, behöver de offentliga rummen som redan finns värnas om och förbli av hög kvalitet. Vi påstår att det exempelvis kan uppnås genom att göra dem multifunktionella i en större utsträckning. Något som förslagsvis skulle kunna vara att tillföra mer vegetation och grönska samtidigt som ytorna tillåts vara oprogrammerade.

Davidshall blir som en väldigt centralt belägen stadsdel per automatik högt omdiskuterad då stadens olika funktioner ställs mot varandra. Det har genom tiderna funnits många olika stadsbyggnadsideal som format hur städer vuxit. De senaste decennierna har förtätning återigen varit dominerande som ideal eller stadsbyggnadsprincip, varav Boverket (2010) benämner ett ideal som "blandstaden". Blandstaden tar sig i uttryck bland annat genom omvandling av gamla industriområden och hamnar till stadsdelar med hög variation på bebyggelse och funktioner (ibid.). Gamla trafikleder byggs om till stadsgator och återbruk blir ett viktigt koncept (ibid), ofta med avsikten att bevara det natur- eller odlingslandskap som existerar utanför den urbana miljön (Malmö stad 2023f).

Figur 19. Davidshallstorg med polishuset, torghandel och parkerade bilar, 1960-tal (Copyright © Förlag Berndt Johnsson 1960).

De senaste åren har även begreppet "15-minutersstaden" tagits i bruk (C40 Knowledge Hub 2021). Konceptet är en reaktion på det utglesande stadsbyggnadsideal som under mitten av 1900-talet spridit ut stadens funktioner och ökat människans bilberoende (ibid.), vilket är vad Jane Jacobs i *The Death and Life of Great American Cities* (1962) menar har förstört stadslivet i många amerikanska städer. 15-minutersstaden ämnar att på ett integrerat vis minska avståndet mellan boende, arbete och service för att göra närmiljöer mer trivsamma och anpassade till den mänskliga skalan samtidigt som lokal handel gynnas (C40 Knowledge Hub 2021).

I Boverkets rapport *Rätt tätt* (2016) skriver de att anledningen till att förtätning har blivit en så pass stor trend inom stadsplanering är att städer historiskt har expanderat utåt istället för inåt. Utglesning som stadsbyggnadskoncept resulterar i ett högre bilberoende, exploatering av både natur- och jordbruksmark samt till en ökad segregation mellan stadens olika delar (ibid; Boverket 2010). Däremot finns det i den glesa staden bättre utrymme för grön infrastruktur och närhet till natur för flera (Boverket 2010). Samtidigt poängterar de att förtätning också har sina nackdelar med ökad trängsel och slitage av offentliga rum samt minskade ytor för grönska i offentliga rum (ibid.). Däremot skriver de att fördelarna med förtätning ger bättre potential för cykel- och kollektivtrafik (ibid). Det ger i sin tur ett minskat bilberoende och fler möjligheter att samutnyttja den tekniska infrastrukturen, samtidigt som man bevarar värdefull mark utanför staden (ibid.). Boverket menar

(2016) att det viktigaste med en lyckad förtätning främst handlar om att varsamt komplettera den befintliga bebyggelsen.

ANVÄNDNING AV TORG OCH OFFENTLIGA PLATSER

Vårt andra ställningstagande är att det i våra samtida urbana miljöer finns en stor mångfald både bland de människor som nyttjar dess funktioner, samt funktioner de önskar av platserna. Vi menar att de här olika användargrupperna kommer influera varandra genom sitt varande i staden och att det är något positivt.

Jan Gehl (2011) skriver om hur uteserveringar världen över vetter mot gator och trottoarer tillsammans med livet som försiggår där, men där dynamiken kan te sig vara något annorlunda på ett torg. Förutsättningarna kan skilja sig åt på torget då flödet är annorlunda än på en gågata, däremot förekommer en annan typ av liv och aktivitet på ett torg. Torget får istället en annan karaktär än gågatan då det finns en möjlighet att stanna upp *utan* att ta del av de kommersiella funktionerna på torget, och det uppkommer då en dynamik mellan dem och de som besöker verksamheterna kring torget. Om det även förekommer torghandel kommer den aspekten också att influera vilka människor som attraheras till platsen och vad de gör där.

Gehl (2011) har noterat att ju längre tid folk spenderar ute i offentliga miljöer, desto längre tid tenderar de även att interagera med andra människor. I en mer levande och människoanpassad miljö skulle alltså de nödvändiga aktiviteterna kunna förvandlas till valfria

eller sociala möten - torget blir en plats där människor kan utföra sina ärenden, men även besöka för att koppla av eller interagera med andra människor. Kan så även bli fallet på Davidshallstorg?

Både Gehl (2011) och Whyte (2009) påpekar vikten av kanter på en plats, och särskilt Whyte, hur betydelsefull multifunktionaliteten av murar och dylikt kan vara som sittplatser. Författarna menar, för att människor ska vilja uppehålla sig på en plats vill de i nästan alla fall ha sittplatser med skydd i ryggen för att kunna få en överblick över platsen (ibid.). Appleton (1975) menar att det är en instinktiv företeelse från vår tid som jägare och samlare. Vi ville ha möjligheten att sitta skyddat för att inte bli angripna bakifrån samtidigt som vi hade fri sikt över öppna ytor framför oss (ibid.). Beteendet tycks sitta kvar än idag. Att tillföra sittplatser kan tyckas en enkel uppgift, men förekomsten av en bänk eller en stol innebär inte att en person automatiskt kommer att sätta sig vid den. Medan Whyte (2009) förespråkar att tillgodose en tillräcklig sittyta för en stor mängd människor menar Gehl (2011) att platsen även behöver vara av hög kvalitet för att människor ska uppehålla sig. För att citera Maria Kylin¹ "Ett café i parken löser ingenting".

PLACEMAKING OCH TRYGGHET I OFFENTLIGA MILJÖER

Vårt tredje ställningstagande är att, genom ett gestaltningsförslag, som den här studien ämnar landa i, menar vi att platsens kvaliteter förbättras så pass att de bidrar till ett mer attraktivt och besöksvänligt torg där människor vill uppehålla sig och umgås. Således påstår

¹ Maria Kylin, lärare, SLU, föreläsning 2020

vi att det resulterar i att människor värnar om platsen och området de rör sig i, vilket indikerar att människor bryr sig om varandra och följaktligen skapar en trygg miljö.

Genom en omgestaltning av Davidshallstorg kan det bli en mötesplats att träffa människor från ens närhet, vare sig det handlar om att upprätthålla befintliga relationer eller att stifta nya bekantskaper. Således är omgestaltningen ett verktyg att främja placemaking (Project for Public Spaces 2007), det vill säga ge platsen en ny form och identitet som bemöter Malmöbornas behov på ett annat sätt än endast som parkeringsplats och främja platsanknytning.

Trygghet som del av placemaking-metoden har sitt ursprung i Jane Jacobs idé om "eyes on the street" (ibid.). Eyes on the street grundar sig i att ju fler människor som finns på en plats, i kombination med att människorna består av olika målgrupper, ökar känslan av trygghet (Project for Public Spaces 2016). Det finns givetvis många parametrar kring vad människor upplever som en trygg eller otrygg plats, då det är subjektivt, men en viktig aspekt verkar vara att hålla platsen ren och omhändertagen (Perrault et al. 2020).

I och med Davidshallstorgs centrala läge, med verksamheter i anslutning till torget, är det torgytan med parkeringen i sig som är den bristande faktorn. En omgestaltning skulle kunna öppna upp torget och minimera barriären som parkeringsytan utgör i dagsläget och möjliggöra för människor att uppehålla sig på hela Davidshallstorgs yta.

3.3 UTRYMME FÖR MERVÄRDEN

Vårt fjärde ställningstagande är att vi anser att det i Malmö, som Sveriges tredje största stad i en tid karakteriserad av förtätning, är väsentligt att grönytor utvecklas och prioriteras för en hållbar stadsutveckling. Vi påstår att man genom en ökad mängd grönska kan mjuka upp stadens ytor och kanter och därmed göra platsen mer multifunktionell och i längden mer inkluderande.

Då staden förtätas och andelen hårdgjorda ytor ökar tycks vikten av att utnyttja den offentliga miljöns potential på ett bättre sätt bli desto mer betydelsefull. Att ändra den idag till synes primära funktion av Davidshallstorg innebär inte att den måste bli sämre eller att funktionen som sådan elimineras fullständigt. Således ges mer plats åt andra funktioner och dess mervärden ökar. Att ha tillgång till natur och grönområden är därmed extra viktigt för de som lever i städer där andelen hårdgjorda ytor utgör en större del av staden jämfört med landsbygden.

Det är främst tillgången till vardagsnära natur (det vill säga exempelvis grönområden i närheten av bostäder, främst inom eller i direkt anslutning till tätort) som är en väsentlig faktor för folkhälsan, vilket inkluderar människors välmående både psykiskt och fysiskt (Naturvårdsverket 2023). Det är ingen nyhet att motion har många fördelar när det kommer till människors fysiska välmående. För människors psykiska välmående har vistelse i naturen en stor roll för den mentala återhämtningen där de positiva effekterna är ökad koncentrationsförmåga, förbättrat minne samt

återhämtning av de kognitiva processerna (Stenfors 2018; Folkhälsomyndigheten 2022). Forskning visar, både internationellt och i Sverige, att det finns många hälsofrämjande effekter med att vistas i naturen och grönområden, med fördelen att det är tillgången till vardagsnära natur som ger bäst resultat (Naturvårdsverket 2023).

För att vistelse i natur och grönområden ska ge god effekt är det alltså viktigt att det finns nära bostaden. Ju närmare desto bättre, då mängden spenderade timmar i grönområden ökar desto närmare en person har till ett grönområde (Naturvårdsverket 2023). Generellt sett har större tätorter och städer mindre grönyta per person jämfört med små tätorter i och med att större tätorter oftast är förtätade (SCB 2019a). 2010 var andelen hårdgjorda ytor i Malmö 44% och 18% av befolkningen hade inget grönområde inom 300 meter (SCB 2010). Vidare har andelen grönyta per invånare enligt Malmö stad (2023e) minskat från 106 m²/person till 86 m²/person från 2015 till 2020.

URBAN GRÖNSKA

Vårt femte ställningstagande är att en grönare urban miljö kan utgöra en sorts språngbräda mellan den hårdgjorda staden och naturen samtidigt som olika ekosystemtjänster kan främjas. Att värna om de mervärden som kan uppkomma vid en omgestaltning av Davidshallstorg är, vad vi anser, den största poängen med gestaltungsförslaget.

Då den vardagsnära naturen ökar i storlek kan de positiva effekterna av att vistas i dem tänkas uppfyllas

i större utsträckning då fler kvaliteter kan inkluderas. Men för att kunna förse människor med inslag av natur i en både förtätad och växande stad krävs att grönskan planeras in i stadsmiljön trots begränsade utrymmen. Här stöter vi på vad vi kallar urban grönska, såsom fickparker och mikroskogar.

Fickparker, även kallat *'pocket parks'*, är mindre utrymmen i staden såsom obebyggda eller oanvända tomter som görs om för att skapa små parker tillgängliga för medborgarna. En ekologisk fördel med att förse städer med grönska är att den urbana värmeöeffekten i tätbebyggda områden kan minskas genom att vegetationen reglerar temperaturen under dygnet (Lin et al. 2017). Krontäckningsgraden behöver dock vara minst 42% för att ge en god effekt (ibid.). Den främsta anledningen till att människor nyttjar fickparker är dels för vila och återhämtning, dels för sociala sammanhang (Peschardt, Stigsdotter & Schipperijn 2016). För att fickparker ska vara fördelaktiga för människor krävs däremot fler aspekter än en god krontäckningsgrad, även om det är en vital faktor. För att fickparker ska kunna ge återhämtning krävs att det finns naturliga komponenter i form av vegetation och vatten, sittplatser samt skydd från barriärer, såsom trafik, både i form av synlighet och hörsel (Nordh & Østby 2013; Balai Kerishnan & Maruthaveeran 2021).

Mikroskogar, även kallat *'fickskogar'* och *'Miyawakiskogar'* (uppkallad efter den japanska botanisten och växtetnologen Akira Miyawaki), är små sammanhängande områden med tät vegetation av träd och buskar (Ashwin Niranjana et al. 2023). Syftet med

mikroskogar är att främja den biologiska mångfalden samt att minska påverkan av klimatförändringarna genom bland annat reglerande ekosystemtjänster och består av inhemska arter (ibid.). Det är viktigt att understryka att mikroskogarnas avsikt inte är att ersätta andra stora skogsområden utan ska komplettera skogsområdena i hårdgjorda och tätbebyggda städer (Stevens 2022). I jämförelse med fickparker har mikroskogar ett högre biologiskt värde, medan fickparker ofta har ett högre socialt värde. Både ekologisk och social hållbarhet är viktiga aspekter i en stad och den ena bör ej utesluta den andra.

Den väldigt urbana och hårdgjorda miljön som karaktäriserar Davidshall och stora delar av centrala Malmö idag lämpar sig kanske inte åt en mikroskog, men att göra torg och gatumiljöer grönare tycks kunna ha en stor positiv inverkan på de som dagligen vistas på eller passerar dessa platser.

3.4 SAMHÄLLELIG OCH INDIVIDUELL OMSTÄLLNING

Den gröna omställningen är en bred och global fråga som berör områden från ekonomi, transport, industri, energi och boende (Europeiska kommissionen 2023). Det senaste decenniet har klimatförändringarna blivit en del av människors vardag, vare sig det gäller en uppfattning om en förändring i klimatet eller endast ett ställningstagande för eller emot individens inverkan på det globala klimatet. I IPCC:s sjätte rapport om lindring av effekterna av klimatförändringar (2022:1734) konstateras att en hållbar grön omställning inte endast definieras av snabbheten med vilken den genomförs,

utan att omställningen snarare borde kallas för en "omvandling". De syftar då på den fundamentala omställning som måste ske på samtliga plan i samhället för att uppnå en omvandling och därmed en grundläggande förändring (ibid.).

I Malmö stads hållbarhetsbedömning i kommunens översiktsplan (Malmö stad 2023f) framgår bland annat att kommunen vill verka för en hälsosammare stad, skapa fler och bättre mötesplatser samt värna om Malmöns unika identitet och kulturliv. De skriver vidare att den främsta inriktningen för stadens tillväxt ska följa *'Växa inåt-inriktningen'* (ibid.). Det syftar till att i största möjliga mån låta staden växa genom förtätning innanför Yttre Ringvägen, det vill säga innanför E6/E20 som utgör den yttre gränsen av Malmöns tätort. Samtidigt vill kommunen utveckla en nära och grön funktionsblandad stad (ibid.). Med den här inriktningen identifierar kommunen behovet av förbättrade alternativa transportvägar och transportmedel istället för bilen som en huvudfaktor (ibid.). Samtidigt menar Malmö stad att de även genom de bestämda riktlinjerna kan bidra till nationella och globala mål genom att uppfylla målen för Agenda 2030 (ibid.).

Europeiska kommissionens gröna giv, "the European Green Deal", ämnar att uppnå ett klimatneutralt EU till år 2050 (Europeiska kommissionen 2023), vilket kan ses förenligt med Malmö stads intentioner. Däremot menar kommunen att förtätning av Malmö riskerar en minskad tillgång på grönytor och en ökad mängd hårdgjorda ytor (Malmö stad 2023f). Genom att följa planeringsriktlinjerna önskar kommunen dock att

bland annat kunna förebygga och åtgärda negativ miljöpåverkan (ibid.).

BETEENDEFÖRÄNDRING

Vårt sjätte ställningstagande är, för att uppnå den tidigare nämnda fundamentala omvandlingen som samhället behöver genomgå för att nå de globala klimatmålen, att det även måste ske en beteendeförändring på individnivå. Vi anser att omvandlingen av Davidshallstorg till ett sommartorg kan vara en del av en nudging-strategi som resulterar i förändrade vanor hos individen.

Den gröna omställningen är enligt oss ett samtalsämne med många meningsskiljaktigheter, främst olika generationer sinsemellan. Alla människor är uppvuxna under olika omständigheter, både sett till familj, men även olika omvärldsförhållanden med olika kriser, problem och trender som karaktäriserar tiden personen lever i. För att uppnå de nationella och globala klimatmålen måste kanske inte bara stadsbilden förändras, utan även individens vanor.

Samtidigt som mycket forskning och utbildning sker inom området förekommer felaktig information och desinformation i samhället, något som sprids via exempelvis sociala och alternativa medier där algoritmer skräddarsys för att visa användaren vad den vill se. Den här osäkerheten om informationens trovärdighet bidrar till ytterligare splittring av åsikter och av samhället, vilket har resulterat i bland annat konspirationsteorier kring människans påverkan på klimatet (Galaz et al. 2023). 15-minutersstaden har

exempelvis kritiserats för att vara inskränkande av människors rättigheter och rörelsefrihet och som ett angrepp på bilanvändandet och bilanvändare i stort (Stanford 2023), när syftet i själva verket är att stärka stadslivet och gångbarheten i boendes närområde (C40 Knowledge Hub 2022).

En metod för att framkalla beteendeförändring beskrivs av Thaler och Sunstein (2009) som "nudging", vilket bygger på att uppnå förändringar i individens vanor utan att förbjuda olika alternativ. Det är oftare enklare för individen att ge vika för impulser och ta genvägar än att göra vad den vet är det "bättre" valet och således göra mer hållbara val (ibid.). Exempelvis kan nudging vara att placera frukt i ögonhöjd i matbutiken för att öka incitamentet att köpa frukt medan ett förbud av godis och skräpmat handlar om mycket striktare reglering (ibid.). Ytterligare ett exempel kan vara att måla fotsteg på marken i riktning av en soptunna vilket resulterar i att mer skräp slängs i soptunnan (ibid.). Det handlar således om att göra det lättare för individen att göra "bra" val, men i längden även detsamma för allmänheten (ibid.).

Liknande teorier presenteras av Kahneman i *Tänka snabbt och långsamt* (2013) där han beskriver människans resonemangsförmåga som två separata system: det snabba systemet som bygger på intuition, vilka ofta leder till irrationella val, samt det långsamma systemet som bygger på analys, ett system som resulterar i mer rationella val. Medan Kahneman (ibid.) menar att individen skulle gynnas av att förlita sig mer på det långsamma systemet, menar Thaler och Sunstein

(2009) snarare att nudging kan leda till förändrade vanor, vilket skulle kunna resultera i att det snabba systemet, som Kahneman beskriver, kan förbättras. När Davidshallstorg blir ett sommartorg och en del av parkeringsplatserna tas bort säsongsvist, där andra transportalternativ främjas, skulle en senare permanent omgestaltning enklare kunna accepteras.

VAD VI TAR MED OSS

Vi har nu bekräftat att staden och särskilt torget under historiens gång genomgått många förändringar, den antagligen största påverkan utgjord av bilen, likaså på Davidshallstorg. Med Malmö stads införande av sommargator och sommartorg ser vi att det finns en god möjlighet att minska bilens avtryck i staden. På så sätt ges mer plats åt människan som fotgängare och konkurrensen med bilen reduceras i stadsrummet. Däremot blir en plats inte nödvändigtvis bättre enbart genom borttagandet av bilen, utan mer krävs för att det ska bli en bra plats. Litteraturen menar exempelvis att sittplatser i sig inte gör platsen attraktiv. Platsens funktion måste vara av värde för medborgarna genom programmering, identitet eller andra mervärden. Det vi kommer ha i åtanke är således att det inte räcker att tillgodose en plats med enbart sittplatser, utan platsen i sig måste vara av kvalitet. Slutligen är mervärdet av grönska i staden något som vi anser inte kan försummas och som kommer spela en stor roll i vårt gestaltungs-förslag för Davidshallstorg.

4

EMPIRI & ANALYS

Genom att besöka platsen vid ett par tillfällen önskade vi få en, om än begränsad, inblick i vad som försiggår på Davidshallstorg. Syftet med besöken och arbetssättet var främst att få en kompletterande bild av vad vi visste om platsen sedan tidigare, samt att på ett undersökande sätt ta in platsen på nytt och inkludera de som brukar platsen, kallar den sitt hem eller sin arbetsplats. För att komplettera de tidigare besöken återkom vi till torget vid senare tillfällen för att undersöka befintliga material, mått, höjder och hur rumsligheten upplevs i dagsläget. Utöver de mer utförliga observationerna noterades några informella platsbesök. Vidare gjordes en enkätundersökning och en intervju med Fastighets- och gatukontoret för att bland annat få inblick i medborgarnas tankar och åsikter, samt av kommunens syn på omgestaltningen av befintliga stadsrum.

4.1 PLATSBESÖK OCH OBSERVATIONER ETT FÖRSTA INTRYCK

Måndag 6 november 2023

09:00–10:30 & 12:00–13:00 (samt promenad i omringliggande områden mellan 13:00–14:00).

Väder: Molnigt med regn i luften, klarnade upp under eftermiddagen, 10–11 grader.

Vid det första besöket på platsen var syftet framför allt att skapa en uppfattning om livet och rörelsen som äger rum på Davidshallstorg. Insamling av information genomfördes genom att anteckna första intryck, promenera runt i området och reflektera över olika funktioners inverkan på platsen. Sättet de första intrycken redovisas är inspirerat av George Perec och hans bok *An Attempt at Exhausting a Place in Paris* (2010). Boken är en undersökning av Perec då han observerade en plats och noterade exakt vad som ägde rum.

Första intryck

09:00

- Fågelkvitter, fåglarna verkar komma och gå då trafiken lugnar sig respektive tilltar.
- Torghandel förbereds och en parkarbetare från Malmö stad tömmer soporna (se figur 20).
- Många cyklar passerar på Storgatan, bilarna låter inte så mycket här, bara när de kör in på torget.
- Delar av torget är avspärrade för vad som verkar vara förberedandet av att montera en julgran.
- I södra änden låter det mer från trafiken, många bilar kommer in från Erik Dahlbergsgatan och kör ut direkt på Jörgen Ankersgatan.

Figur 20. Torghandel förbereds inför dagen (6 november 2023).

- Torget är stort nog för att man inte ska höra så mycket från andra änden av torget. Bilar och vegetation är en barriär för såväl ljud som sikt.

10:10

- Parkeringsvakter kontrollerar parkeringsplatsen.
- Bilar och cyklister tycks komma i sjök. De styrs troligtvis av trafikljus för omringliggande trafikflöden (se figur 21).
- Enstaka fotgängare och hundrastare passerar med jämna mellanrum när vi sitter vid torgets sydvästra hörn.
- Bilarna som kör förbi låter väldigt mycket där vi sitter, marken är fuktig och däckens hörs mer (hastighetsbegränsningen är 40 km/h och då låter bilarna mycket oavsett om de är elektriska eller

Figur 21. Person som cyklar längs restaurangernas uteserveringar (6 november 2023).

inte).

- Varutransporter och sopbilar som står på tomgång låter mest.

12:05

- Vi äter lunch på torget, ingen annan gör det.
- Arbetarna som jobbade med julgranen tidigare är någon annanstans.
- Folk äter på uteserveringarna trots höstvädret.
- Två personer står och pratar och röker en bit ifrån oss.
- Under tiden vi sitter och äter passerar ett par personer förbi.
- En handfull hundägare rastar sina hundar.
- Fåglarna märks av mindre nu, de hörs fortfarande en del under lönnen på västra sidan av torget.

1000 m

Promenad i omkringliggande område

12:40

- När man lämnar torget från Storgatan mot Verkstadsgatan hörs plötsligt trafiken mycket mer från Regementsgatan så fort vi rundar hörnet.
- Även Fersens väg är mycket trafikerad med mycket oljud.
- Östra Rönneholmsvägen känns inte som en så stor barriär, men det är inte heller så många bilar på den fyrfiliga vägen vid tillfället.
- Magistratsparken är lugn i sig, men trafiken omkring hörs mycket.
- Det blir en helt annan skala när vi lämnar parken och närmar oss Triangeln: större öppna ytor och högre hus – mycket av miljön är hårdgjord.
- Relativt gångvänliga områden, men korsningen mellan Södra Förstadsgatan och Friisgatan känns otrygg med mycket trafik på små vägar.
- Regementsgatan är väldigt märkbar när vi närmar oss den, men tillbaka på torget i skydd av gamla polishuset hörs den överraskande lite vid 14:00.

Reflektioner av första intryck

Torget med sina parkeringsplatser garanterar på sätt och vis ett flöde av människor. Vad händer om de försvinner? Torget har sina verksamheter vilket kommer att locka en del människor – kommer då torget att konkurrera med gågatan Södra Förstadsgatan eller att komplettera den? Storgatan fungerar främst som genomfartsled, särskilt för cyklister. Kommer en omgestaltning att resultera i en flaskhals för trafikflödet?

● Promenadsträcka

① Davidshallstorg

② Malmö Centralstation

④ Kungsparken

⑤ Slottsparken

⑥ Gamla kyrkogården

⑧ Pildammsparken

⑨ Pilstorpsparken

⑩ Teaterparken

⑪ Magistratsparken

⑬ Gustav Adolfs torg

⑭ Triangeln

⑮ Lugnet

Figur 22. Promenad i omkringliggande område.

OBSERVATIONER PÅ DAVIDSHALLSTORG

Tisdag 7 november 2023

8:15–8:45, 11:30–13:00 & 16:15–16:45

Väder: Molnigt med några glimtar av blå himmel, stundvis duggregn och regn på eftermiddagen till och från, 10 grader.

Vid det andra besöket på platsen var målet att identifiera rörelsemönster på torget och att kvantifiera antalet förbipasserande, besökare och olika fordonstyper. Den här typen av observation genomfördes endast vid ett tillfälle och visar därmed ett fragment över hur platsen används.

Vid lunchtid placerade vi oss på två platser på torget och observerade under 30 minuter vad förbipasserande eller besökande personer gjorde på torget och hur de rörde sig över det. Observationssättet som användes var inspirerat av bland annat Gehl (2011) och Whyte

(2009), som båda menar att en observatör kan extrahera väsentlig information ur en plats endast genom att notera hur människor använder platsen.

Räkning av förbipasserande

08:15–08:45, 12:45–13:15 & 16:15–16:45

Vid samtliga tidpunkter för observationerna befann vi oss i varsin ände av torget och räknade under en halvtimme antalet förbipasserande samt noterade fordonstyper. I tabell 1 nedan framgår antalet personer och fordonstyper som rörde sig över torget vid respektive tidpunkt.

Flödet av människor varierade stort under dagen och mest påtagligt var skillnaden mellan antalet fotgängare och cyklister. På såväl morgonen som kvällen var antalet cyklister markant fler än de andra färdställen. Sannolikt var de två tidsintervallen under tider då

många färdas till och från skola, arbetsplatser och annan sysselsättning. Mitt på dagen dominerade istället fotgängare och det var framför allt personer som skulle besöka restauranger eller andra verksamheter på torget – troligtvis kom de från närliggande arbetsplatser eller bostäder. Det största flödet under dagen förekom kontinuerligt på Storgatan, vilken utgör en del av ett större cykelstråk som sträcker sig i öst-västlig riktning.

Antalet fordon (mopeder, bilar, lastbilar med mera) varierade inte avsevärt under dagens gång. Det var något fler leveranser på förmiddagen och kring lunch, medan andelen bilar var något högre på kvällen. Det något större antalet fordon på kvällen, samt färre hundägare som rastade sina hundar, skulle dock kunna förklaras av att det började regna under eftermiddagen.

När flödet av människor var som störst kunde man märka att de kom relativt stötvis till torget, i samma pulserande takt som trafikljusen släppte fram trafiken. Buller från trafiken på omkringliggande gator var däremot inte något som var särskilt märkbart. Däremot lät bilarna på torgets gator mer under dagens gång, eftersom väglaget blev blötare och kontakten mellan däcken och vägen blev mer högljudd. Ingen skillnad märktes heller mellan fossildrivna fordon och elbilar, vilka annars är relativt tysta i lägre hastighet. Trafiken var i det stora hela lugn förutom vid den södra änden av torget där Jörgen Ankersgatan ansluter till Davidshallstorg med väjningsplikt. Påbudet var dock något som ignorerades av såväl cyklister som bilar och under dagen tycktes flera kollisioner vara nära att äga rum.

Tabell 1. Tabellen visar antalet förbipasserande vid olika tidpunkter under dagen samt vilken typ av färdställe de använde.

Färdmedel	Morgon (08:15–08:45)	Lunch (12:45–13:15)	Kväll (16:15–16:45)
Cyklar	490	174	540
Lådcyklar	29	6	27
Elsparkecyklar	18	12	18
Fotgängare (+ hundägare)	211 (+15)	332 (+17)	260 (+7)
Fordon (ej cyklar)	81	85	92

Observationer av rörelsemönster

12:00–12:30

Vid observationen av rörelsemönster befann vi oss på västra sidan av Davidshallstorg (sittandes utanför CF Møllers kontor) respektive på torgytan och vid ett tredje tillfälle vid torgets kortsida, blickandes söderut (se figur 23). Från långsidan noterades framförallt restaurangbesökare. Flera personer blev stående en stund utanför de olika restaurangerna i väntan på sitt sällskap, medan en handfull personer kom och gick då de endast hämtade med sig mat. På torgytan syns en person gena över en av "fontänerna" genom att gå på kanterna av den och slapp på så vis sicksacka mellan dem. De flesta rörde sig till fots på gatan och endast ett par bilar och cyklar körde förbi. I ungefär 10 minuter stod en lastbil med varor till en av restaurangerna på tomgång längre ner mot den södra delen av torget, vilket lät mycket. De flesta rörde sig på trottoaren längs restaurangerna och tittade gärna in genom fönstren. Från en av restaurangerna spelades musik till uteserveringen (ingen satt ute den här dagen, men desto trevligare blev det för oss som observatörer. När klockan närmade sig 12:30 ökade antalet bilar markant från tidigare och platsen upplevdes genast mer bullrig och stressig då de rullade fram på de smala gatorna.

Från torgytan noterades rörelse och aktiviteter på såväl torget som på Storgatan i torgets norra del. På mitten av torgytan fortsätter gårdagens arbete med att montera upp en stor julgran inför julsåsongen. Trots att julgranen inte är färdigbyggd, lockar den till sig nyfikna åskådare att vrida på huvudet. Några stannar upp och pratar skämtsamt med montörerna en stund.

Figur 23. Rörelsemönster som registrerades på och runt Davidshallstorg.

Det är inte särskilt överraskande då bland annat Gehl (2011) konstaterar att människor finner det fascinerande att se när andra arbetar, vilket lockar mer intresse än arbetsplatsen i sig. Det var ett lugnare tempo nu under lunchen än på morgonen och många genade över torgytan, avspärningen för monteringen av julgranen förhindrade däremot en del av smitvägarna. Det var även flera personer som rastade sina hundar och föräldrar som promenerade förbi med barnvagnar. Även härifrån kunde personer ses passera, vilka kikade in i skyltfönster, och många av personerna rörde sig i grupper om åtminstone två och två. En fotograf och modell med produkt uppehöll sig på torget en stund och verkade fotografera i marknadsföringssyfte. Bänkarna på torgytan användes för att sitta eller kanske vila på en stund och erbjöd även en plats för några som åt lunch. Samtidigt förekom handel hos frukt- och grönsaksförsäljaren i torgets nordöstra hörn. På den södra kortsidan av torget noterades framför allt fotgängare och många föräldrar med barnvagnar. De flesta rörde sig norrut upp på torgets östra sida, några få på den västra sidan och ännu färre gick in på parkeringsytan.

SAMMANFATTNING AV PLATSBESÖK

Torget upplevdes väldigt dominerat av parkeringsplatsen och bilar som ständigt cirkulerade platsen (se figur 24). Samtidigt noterades ganska många personer besöka verksamheterna och restaurangerna runt torget och slog sig till och med ner på torgytan en stund trots det tråkiga vädret. Det stora flödet av fotgängare och cyklister som passerade platsen under dagens gång, samt de som faktiskt uppehöll sig på

Figur 24. Skisser från platsbesök den 7 november 2023.

torget vittnade om att det finns en stor potential med att utveckla ytan och ta bort parkeringsplatserna som idag utgör ett hinder för de som rör sig på platsen. Trots endast två dagar av observationer och intryck fick vi en något tydligare bild av torgets funktion, problem och potentialer och hur de skulle kunna hanteras vid en omgestaltning vilket vi kommer att utveckla i *Kapitel 5 - Gestaltungsintention* samt *Kapitel 6 - Gestaltungsförslag (posters)*.

4.2 PLATSEN OCH DESS SAMMANHANG ANALYS AV OMRÅDETS GRÖNSTRUKTUR OCH MJUKA VÄRDEN

I Malmö arbetar kommunen efter 3/30/300-modellen (2023h). Inom 300 meter av området finns bland annat grönområdena Magistratsparken, Gamla kyrkogården och Slottsparken. Samtliga grönområden är däremot avgränsade från Davidshall av barriärerna som utgörs av de högt trafikerade gatorna Regementsgatan och Östra Rönneholmsvägen (se figur 7 i *Kapitel 1 - Inledning*).

Det finns två närliggande torg, Gustav Adolfs torg vilket likt Gamla kyrkogården och Slottsparken avgränsas av Regementsgatan, samt Triangelorget som ligger intill Östra Rönneholmsvägen. Förhållandena varierar för de boende i Davidshall, där endast Davidshallstorg respektive Holmgatan är gator inom området med någon ansenlig mängd träd i offentlig miljö. På Storgatan och Kockumsgatan finns också en handfull mindre träd. Även på Södra Förstadsgatan och Fersens väg finns träd att se från bostäder som vetter ut från Davidshall (se figur 25). Många av träden i Davidshall finns alltså utanför områdets gränser, avgränsade av

Figur 25. Krontäckningsgrad och grön vy i Davidshall.

trafikbarriärer. I figur 25 går det även att se att många av träden inom området dessutom finns på privat mark på bostadsgårdarna som omger Davidshallstorg och krontäckningsgraden tycks vara långt under målet på 30%.

En omgestaltning av Davidshallstorg som ger mindre plats åt bilen skulle öka attraktiviteten av det här värdefulla offentliga rummet som finns i staden. Det

skulle inte bara öka den potentiella torgytan vilket skulle kunna bidra till Malmö stads intentioner om att värna om det identitetsskapande kulturlivet som finns i staden (Malmö stad, 2023f). Det skulle även ge utrymme för en grönare miljö med högre krontäckningsgrad tillsammans med en bättre förmåga att minimera effekten av klimatförändringarna i urbana miljöer, såsom värmeöeffekten, översvämningsrisken, förorenad luft, osv. Även om faktorerna kan mitigeras

av de omkringliggande grönområdena kvarstår faktumet att många av stadens invånare inte har samma möjlighet att röra sig i staden eller att göra sin röst hörd inom stadsplanering (Arnstein 1969). Därför är det särskilt viktigt att tillse de problemen, innan slutsatser kan dras om olika grönområdets och offentliga platsers kapacitet, för att bemöta Malmöbornas behov.

ANALYS AV TORGETS OMGIVNING OCH SAMMANHANG

Med Davidshall och Davidshallstorg som exempel kan vi se att området och platsen i sig innehåller många av kvaliteterna som skulle kunna alstra en stor mängd besökare och förbipasserande. Södra Förstadsgatan, två gator bort, är en välbesökt gågata med såväl handel som restauranger och utgör samtidigt en viktig koppling mellan områdena Gamla staden i norr och Rådmanvången i söder. Det förekommer en del uteserveringar längs med gatan, men utöver det finns få platser att uppehålla sig – endast fem till tio bänkar finns längs hela stråket. Således är möjligheten att slå sig ner längs med gågatan begränsad.

Catherine Dee (2001) påpekar vikten av kanterna som finns på platser och att de tenderar att attrahera människor att sätta sig ner. Parkeringens stora avtryck på Davidshallstorg i kombination med den cirkulerande trafiken, avseende det buller som bilar och leveranser tillför, gör kanterna oattraktiva. Mångfalden av verksamheter runt torget och den potentiella ytan av det innebär att en omgestaltning av det kan ge upphov till en mängd nya rum, ytor och kanter. De här elementen kan då locka folk att stanna på platsen

Tabell 2. Statistik över antalet visningar, påbörjade enkätsvar, samt färdigställandegrad under perioden då enkäten fanns tillgänglig för allmänheten.

Datum	Visningar	Färdiga	Färdigställandegrad	Tid
10-26/11	334	268	72,1%	07:59

och interagera med dem, snarare än att förbli den passage som torget till stor del utgör idag. Frukt- och grönsakshandeln skulle kunna få sällskap av andra marknadsaktiviteter vilket inte bara förbättrar utbudet genom konkurrens, utan även tillför nya tjänster och interaktioner för människor att iaktta då de befinner sig på Davidshallstorg.

Davidshallstorg har både många restauranger, butiker och andra verksamheter vilket bidrar till ett stadigt flöde av människor, men torgets nuvarande yta och den stora bilparkeringen ger platsen dåliga möjligheter att stanna upp. Annorlunda är det dock på sommarhalvåret då uteserveringarna tar gatans parkeringsplatser i anspråk, men likaså vid andra tider på året då torget temporärt utgör plats för bland annat marknader och firanden under olika högtider. Trots det faktum att vi poängterat barriärerna som vägarna utgör för Davidshall finns det en mängd olika verksamheter i torgets närhet (inom 500 meter) vilka skulle kunna bidra till en stor variation i brukargrupper och tider på dygnet då platsen används. Inom 500 meter från Davidshallstorg finns flera gymnasie-, grund- och förskolor samt ett ålderdomshem. De är säkerligen alla grupper som skulle gynnas av en mer trivsam och

inkluderande miljö som en möjlig omgestaltning av torget skulle kunna innebära. Stadsbiblioteket, ett badhus och en idrottsplats finns alla i närområdet, samtliga verksamheter som lockar en stor mångfald av människor. Davidshallstorg tycks sannerligen befinna sig i mitten av centrum med otrolig potential för att utgöra en mötesplats för Malmöborna.

4.3 ENKÄTEN OM DAVIDSHALLSTORG

Enkäten inleddes med frågor om respondenterna samt om Davidshall och Davidshallstorg. Frågorna följdes av påståenden om Davidshallstorg som skulle besvaras på en skala. Slutligen kom frågor som tillät fria svar om problem och potential med en omgestaltning av Davidshallstorg.

I tabell 2 visas det totala antalet respondenter under perioden för enkäten. Vidare visas även antalet visningar av enkäten, hur många som påbörjade den, andelen av respondenterna som färdigställde den tillsammans med vilken genomsnittlig tid det tog att slutföra enkäten. I kommande avsnitt följer en sammanfattning av respektive del av enkäten. Enkäten finns i sin helhet i *Bilaga 1 - Enkät & intervju*, med frågor i bilaga 1b och analys av enkätresultatet i bilaga 1c.

FRÅGOR OM RESPONDENTERNA OCH DAVIDSHALL

Två av tre som svarade på enkäten var kvinnor och resterande var män. Åldersspridningen bland respondenterna var relativt jämnt fördelad, varav de flesta var i åldrarna 25–34, 55–64 samt 65–74. De minst representerade åldersgrupperna var de under 18 år och de över 75 år. Ungefär tre fjärdedelar av respondenterna angav att de bor i Malmö (innanför Inre Ringvägen), varav en tredjedel angav att de bor i Davidshall eller i angränsande områden. Resterande femtedel bodde utanför Malmö.

Frågor om respondenternas besöksvanor i Davidshall och på Davidshallstorg följde därefter. De flesta svarade att de brukar besöka området Davidshall några gånger i månaden, några gånger i veckan eller dagligen, medan de besöker Davidshallstorg några gånger i månaden, årligen eller dagligen. De flesta tar sig till torget för att besöka någon restaurang, verksamhet eller så passerar de endast förbi och majoriteten av besöken sker under eftermiddags- och kvällstid.

TRANSPORT OCH RÖRELSE

På frågorna som berörde resvanor och synen på parkering på Davidshallstorg visade det sig att majoriteten av respondenterna går eller cyklar till torget, medan en minoritet kör bil eller åker kollektivtrafik. Av respondenterna som har en bil angav de flesta, om de besöker området med bil, att de i första hand brukar försöka parkera på torget och att det oftast inte brukar finnas lediga parkeringsplatser.

På frågor om vilken typ av cyklar respondenterna har samt hur parkeringsmöjligheterna ser ut, svarade majoriteten att de främst använder en vanlig cykel (det vill säga ej elsparkcykel eller lådcykel). De flesta angav att det brukar finnas lediga platser i cykelställen, men samtidigt menar mer än hälften att cyklar brukar stå parkerade på andra platser än i cykelställen.

PÅSTÅENDEN OM DAVIDSHALLSTORG

Härnäst följer den del av enkäten där respondenterna skulle ta ställningstaganden för 17 olika påståenden om Davidshallstorgs utformning och respondenternas preferenser i den urbana miljön. Svaren angavs på en skala från 0–10, medan följdfrågor var på en skala från 0–5; varav '0=Vet ej', '1=Instämmer ej' och '10 (respektive 5)=Instämmer helt'.

Figur 26. Pictogram för enkätpåståenden.

Påståendena respondenterna instämde med i högsta grad var:

- Det är positivt med biologisk mångfald i staden - 8,9/10
- Det är positivt om torget har liv och rörelse - 8,7/10
- Torget känns tryggt - 7,1/10
- Ljudnivån på torget är behaglig gällande sociala aktiviteter - 7,1/10

Påståenden med lägst instämmandegrad var:

- Torget är barnvänligt - 3,6/10
- Torget har tillräcklig mängd grönska - 3,7/10
- Torget är tillgänglighetsanpassat - 4,5/10

Svaren kunde tolkas som att det fanns en önskan om att öka andelen grönska på torget (påståendet stärktes av följdfrågan 'Är det för lite eller för mycket grönska', där respondenterna med stor majoritet ansåg att det var för lite grönska - 1,5/5). Samtidigt fanns även en önskan om att öka barnvänligheten och tillgänglighetsanpassningar av torget. Ljudnivån på torget ansågs av många vara på en tillfredsställande nivå i dagsläget, medan ljus och trygghet var något som skulle kunna förbättras aningen vid en omgestaltning. (Se figur 26 för sammanfattande pictogram.)

Att införa ytterligare grönska och ge mer utrymme åt människan att ta del av torget i sin helhet skulle kunna påverka såväl trygghetskänslan på torget samt ljudnivån antingen positivt eller negativt, då upplevelsen är högst subjektiv. Tillgänglighetsanpassningar kan även vara en utmaning vid omgestaltning beroende på val av markbeläggning och utbredning av växtbäddar.

ÅSIKTER KRING OMGESTALTNING AV DAVIDSHALLSTORG

Den sista delen av enkäten bestod av två frågor på vilka respondenterna fick svara i fritext. Frågorna efterlyste åsikter om problem respektive potential som respondenterna tyckte sig se med en potentiell omgestaltning.

Åsikterna kring en omgestaltning av Davidshallstorg var delade. Det finns de som anser att ett borttagande av parkeringsplatserna hade varit precis vad ett torg med ett så här pass centralt läge skulle gynnas av. Samtidigt finns meningsmotståndare som anser att borttagandet av parkeringen skulle innebära ett problem för verksamheterna runt torget då personer med bil inte längre skulle kunna besöka dem lika lätt. Många påpekade att man borde bygga ett underjordiskt parkeringsgarage, men det är sedan tidigare konstaterat av Malmö stad att en sådan konstruktion skulle bli alldeles för dyr (Strand 2023). Dessutom skulle möjligheten att etablera någon större gröstruktur minska drastiskt av en sådan lösning.

Det fanns även de som skulle vilja se en mer klassisk torgutformning, samt de som tycker att torget skulle kunna ha mer av en parkkaraktär. Davidshallstorgs centrala läge och attraktiviteten i fasaderna som omger torget ses som en positiv aspekt och ger torget en speciell karaktär som borde tas till vara på tycker vissa. En annan viktig aspekt för flera respondenter är att det borde finnas plats för alla på torget, en mötesplats där man ska kunna samlas oavsett bakgrund med utrymme för bland annat torghandel, musikframträdanden och

mer plats till uteserveringar och sittplatser.

4.4 INTERVJU MED FASTIGHETS- OCH GATUKONTORET I MALMÖ

En intervju genomfördes den 22 november 2023 med två anställda på Fastighets- och gatukontoret i Malmö, landskapsarkitekten Charlotta Gard och utvecklingsamordnaren Bim Byström, vilken berörde enhetens arbete med den befintliga staden och specifikt planerna kring Davidshallstorgs utveckling. Charlotta är medverkande i gruppen som utreder hur gestaltningen av Davidshallstorg ska te sig, medan Bim har varit medverkande i insamling och sammanställning av medborgardialog och statistik kring åsikter och viljor om torgets utformning och funktion. Majoriteten av de cirka 900 svar kommunen fick var från personer boende i Davidshallstorgs närområde (80%) och respondenterna var till största del i åldrarna 20–75 år, varav de i åldrarna 35–50 utgjorde den största gruppen.

Charlotta och Bim berättade att från och med våren 2024 kommer torget, likt vissa andra tidigare torg och gator i Malmö, omvandlas till ett sommartorg. Parkeringsplatserna på torget kommer då vara otillgängliga och ersättas med exempelvis temporära möblemang och grönska i urnor. Avsikten är att genomföra omvandlingen till sommartorg åren innan en slutgiltig omgestaltningen, vilken ska ske 2026. Anledningen är att vänja besökare vid den nya funktionen av torget som ett sorts pilotprojekt. Malmö stad har inför tidigare omvandlingar av sommargator och torg först mötts av kritik kring de förlorade funktionerna på platsen eller gatan, och

särskilt inverkan på framkomligheten med bil, men brukar i efterhand få höra att förändringen varit väldigt uppskattad.

Charlotta och Bim förklarade hur det finns helt och delvis bilfria områden i Malmö idag, men att det inte kommer vara genomförbart på Davidshallstorg i dagsläget. Det beror på att det finns för många entréer till såväl bostäder som verksamheter vilka kräver åtkomst för att möjliggöra på- och avlastning för boende och varuleveranser. Däremot finns en vilja att begränsa bilens framkomlighet på torget och antalet parkeringsplatser, samtidigt som man skapar en mobilitetshub med möjligheten att hyra exempelvis cyklar/lådcyklar och elsparkcyklar; något som ej kommer att inkludera uthyrning av bilar.

Parkeringsytan som finns på torget idag utgör ett dilemma då 40 av de cirka 80 parkeringsplatserna utgör boendeparkeringar. Att ta bort parkeringsplatserna från torget skulle därför drastiskt minska boendes möjlighet att parkera sin bil i nära anslutning till bostaden. Dessutom påpekade Charlotta att Malmö stad inte har någon skyldighet att tillgodose boendeparkering för fastigheterna, då det är fastighetsägarnas ansvar. Med det sagt menar de att det sannolikt inte är aktuellt att ta bort samtliga parkeringsplatser från torget. Verksamhetsägare vilka kommunen varit i kontakt med har varit positiva till att parkeringsplatserna tas bort, där andelen av de som parkerar bilen på Davidshallstorg i dagsläget i jämförelse med de som skulle vilja parkera där har minskat med 40%. Därmed anser kommunen att ett minskat antal parkeringsplatser inte alls är otänkbart.

På frågan om huruvida Malmö stad arbetar med olika ekosystemtjänster i centrala delar av staden som Davidshall svarade de att Malmö stad ofta i projekt, likt en permanent omgestaltning av ett offentligt rum, pratar om 3-30-300-regeln. Vid pilotprojekt som sommartorg är regeln inte lika relevant som vid permanenta gestaltningar. Andra ekosystemtjänster som kommunen försöker prioritera är sociala och hälsofrämjande värden samt hur vegetation kan ge skugga och således motverka värmeeffekten. På frågan om hur kommunen arbetar med biologisk mångfald i staden sade Charlotta och Bim att kommunen, i och med begränsningarna i stadens centrala delar, inte kan arbeta lika mycket med biologisk mångfald centralt som i stadens periferi. Malmö stad försöker dock arbeta med gröna- och spridningskorridorer och eftersträvar en hög artfördelning enligt 10-20-30-regeln för att gynna biologisk mångfald. Med avseende på inhemska eller exotiska arter prioriterar de inhemska arter i parker och i större grönområden, medan exotiska arter till största del används i gatumiljöer i och med de torrare och varmare förutsättningarna som råder där.

4.5 JÄMFÖRELSE MED FRAMTIDENS DAVIDSHALLSTORG

Tidigare under 2023 genomförde Malmö stad en egen undersökning kring åsikter om en omgestaltning av Davidshallstorg (Malmö stad 2023c). Undersökningen genomfördes som en enkät, vilken skickades ut till boende i området, samt på plats, exempelvis för de som inte hade möjligheten att göra det digitalt, och tillsammans med en fokusgrupp på en förskola (4–6 år) i närheten.

I jämförelse med enkäten som vi skickade ut fick Malmö stad in omkring 900 svar gentemot våra cirka 200 svar. Ungefär 80% av de som svarade på Malmö stads enkät var boende i området Davidshall, medan majoriteten av respondenterna som svarade på vår enkät var boende i andra delar av Malmö. På så vis kompletterade enkäterna varandra bra då de samlade in ett bredare perspektiv på hur Davidshallstorg skulle kunna omgestaltas.

Åsikterna kring hur torget skulle kunna utvecklas skiljde sig dock inte åt till någon större grad. Malmö stads respondenter för enkäten angav att de önskar att torget blir ett ställe att uppehålla sig; att det borde finnas avsevärt mer grönska på torget; att det borde förekomma fler aktiviteter och evenemang på torget tillsammans med trygghetsaspekten, vilket lyfts som något viktigt. Det fanns även önskemål om tydliga stråk med bättre tillgänglighet, vattenelement och en av de vanligaste liknelserna var med en italiensk piazza (öppna ytor, uteserveringar och svala sittplatser). Även i Malmö stads enkät förekom de som önskar att parkeringsplatserna ska bevaras, men de utgör likt i vår undersökning en minoritet.

Verksamhetsdialogen visade att verksamma personer vid torget hade varit intresserade av att få bort trafiken från torget, såväl bilarna som leveranser, och Malmö stad nämner att det hade varit intressant att utforska alternativa lösningar för varuleveranser. Verksamma respondenter runt Davidshallstorg angav att de i dagsläget mottar leveranser mellan kl. 8 och 17, men att majoriteten av leveranserna kommer runt kl. 11. Skulle

en lösning vara om det finns en möjlighet att begränsa intervallen för leveranser och minska deras inverkan på platsen under dagen? I övrigt stämde verksamheternas åsikter väl överens med viljan om en vistelsevänlig torgmiljö där medborgarna kan och vill stanna upp.

Ur dialogen med fokusgruppen på förskolan framkom att den största poängen med torget var att det skulle vara fint och attraktivt, spännande och fullt med saker att göra. Barnen tyckte att det ska finnas utrymme för att kunna njuta av grönska och att vara utomhus. Lekmaterial och dekorationer var en del av den gemensamma bilden barnen hade om vad som skulle gynna torgets omgestaltning.

VAD VI TAR MED OSS

Syftet med enkäten *Omgestaltning på Davidshallstorg* var att ta reda på vilka åsikter de som vistas på och kring Davidshallstorg har om dess utformning idag samt vad de skulle kunna tänka sig ske med platsen i framtiden. Det tydligaste budskapet vi tar med oss är att nästan alla anser att torget borde bli grönare samt att antalet parkeringsplatser minskas eller tas bort helt från platsen. Att öka de gröna värdena på torget är något vi satsar på i gestaltungsforlaget då det, förutom att rimma med medborgarnas önskan, ökar områdets resiliens mot framtida klimatförändringar. Dessutom fanns det en stark enighet om att ge mer plats åt uteserveringar och att utöka antalet sittplatser på torget.

Insikten vi fick efter intervjun med Fastighets- och gatukontoret tillsammans med deras enkät *Framtidens*

Davidshallstorg, var responsen de fick från både boende och verksamma i Davidshall. Eftersom vi själva inte hade någon djupare kontakt med dessa målgrupper, var det intressant att höra hur de upplevde parkeringsmöjligheter samt varuleveranser. Att ta bort samtliga parkeringsplatser skulle vara en stor vinst för torget som mötesplats och mer anpassat till den mänskliga skalan. Däremot anser vi att det inte är möjligt att eliminera trafiken helt och hållet ännu då det finns många bostäder och verksamheter runt torget. En kompromiss och lösning är att möta båda behoven som finns vilket gestaltningförslaget landar i.

5

GESTALTNINGSINTENTION

Genom att undersöka Davidshallstorg med analyserna utifrån föregående kapitel kunde vi notera våra första intryck och hur människor tycks använda platsen några timmar under dagen. I kombination med enkätundersökningen och intervjun med Fastighets- och gatukontoret i Malmö fann vi några viktiga aspekter att ta i beaktning och problem att bemöta. Följande kapitel avser med de olika aspekterna i åtanke beskriva mer ordagrant hur gestaltningen av Davidshallstorg skulle kunna se ut enligt oss, vilket även kompletteras med grafiskt material på tillhörande posters och i *Bilaga 2 - Växtförteckning*.

VAD VI TAR MED OSS

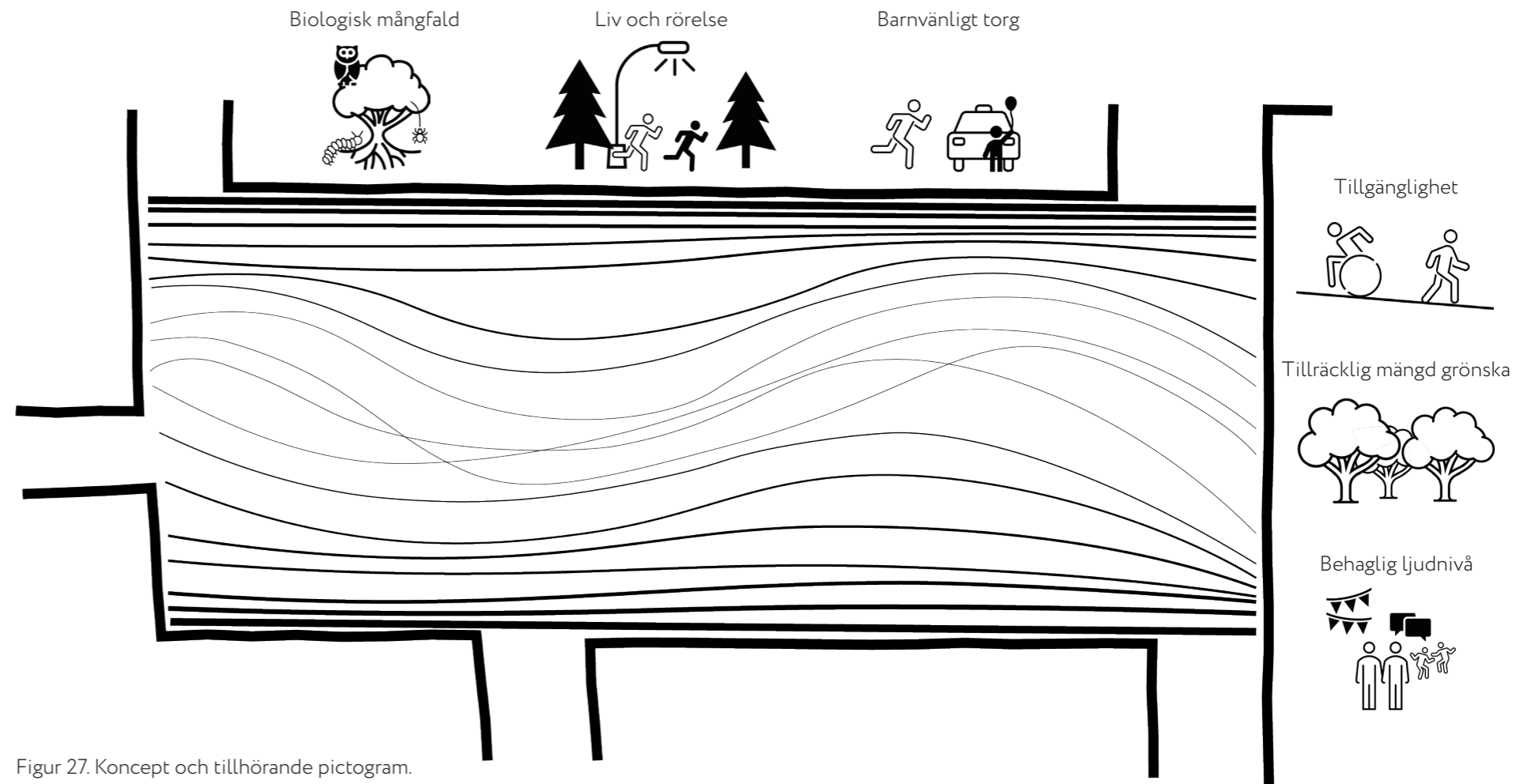
Genom studiens tidigare delar har vi:

- läst om Davidshallstorg och dess historia
- undersökt historiska bilder
- besökt platsen och observerat hur människor under en specifik tid av året använder den
- undersökt vad de som känner till platsen och brukar vistas där ser för problem och potential med dess nuvarande utformning och en eventuell omgestaltning
- gjort en intervju med tjänstepersoner på Malmö stads Fastighets- och gatukontor.

Förarbetet har landat i vad vi anser är en möjlig omgestaltning av Davidshallstorg.

Det har funnits många aspekter att ha i åtanke vid arbetet med platsen då den förutom ett torg med vacker inramning och besökslockande verksamheter inrymmer en stor parkeringsplats i Malmös centrala delar. Avvägandet mellan att bevara eller fasa ut parkeringsmöjligheterna på torget i sin helhet är något vi har undersökt genom en mängd olika skisser och brainstorming. Vad vi slutligen landat i är dock att det skulle bli en nettovinst för Malmöborna om åtminstone majoriteten av parkeringsplatserna på torget tas bort. Det har dels motiverats av vad majoriteten av respondenterna angav i enkäten vi skickade ut och är även förenligt med vad Malmö stad ser i en framtida omgestaltning av Davidshallstorg.

Vi anser därtill att det är av essens att ta vara på Davidshallstorgs yta, som till största del idag är hårdgjord, genom att tillföra en betydligt högre

Figur 27. Koncept och tillhörande pictogram.

krontäckningsgrad samt en större andel infiltrerande ytor. Förutom att bidra till en mer behaglig vistelsemiljö med avseende på värmeöeffekten kommer platsen att bli mer estetiskt tilltalande och förhoppningsvis bidra till biologisk mångfald med ett tillskott av habitat för insekter och fåglar.

Att främja den fysiska miljön som finns på Davidshallstorg blir ett sätt att stärka möjligheten för människor att skapa anknytning till platsen och i längden värna om den desto mer. Genom att göra det offentliga rummet mer tillgängligt och inkluderande kan gemenskapen i området stärkas och en tryggare miljö uppstå.

5.1 KONCEPT

Konceptet för gestaltungsförslaget är egentligen ganska simpelt. Genom efterforskning om Davidshallstorgs historia och sammanhang har vi kommit till slutsatsen att de strukturella element och de vackra fasaderna som omger torget är en viktig aspekt att ta hänsyn till. Samtidigt anser vi att de funktioner som finns på torget idag inte speglar samtiden och vi vill därmed introducera något nytt på platsen. Vi ämnar åstadkomma den här omvandlingen genom en mjuk övergång mellan det strikta formspråket längs torgets sidor och något mer organiskt i dess mitt (se figur 27). På så sätt får vi en kontrast i formspråket som är harmonisk,

i samband med att torget öppnas upp, och utgör efter omgestaltningen en mötesplats anpassad till människan.

Davidshallstorg kommer genom omgestaltningen av platsen således omvandlas från en bil- och trafikdominerad yta till en mötesplats som utgör en språngbräda för den gröna omvandlingen i centrala Malmö. Förutom ett mindre avtryck av bilen på Davidshallstorg kommer dagvatten omhändertas lokalt på torgytan med hjälp av blågröngrå system, istället för att leda dagvattnet till brunnar vilket belastar den befintliga grå infrastrukturen. Med en stor tillförsel av träd och växtbäddar med perenner och buskar minskar värmebildningen på platsen och kan bidra till en förstärkt grönstruktur i Malmö med högre vistelsevärden.

FORMSPRÅK

Utifrån enkätsvaren blev det tydligt att många önskar att torget ska bli en plats där alla kan mötas och där en gemenskap kan uppstå vilket är något vi vill ska synas i gestaltningen av torget. För att sammankoppla den östra och västra sidan av Davidshallstorg med varandra rör sig därför ett slingrande mönster i marken, tillsammans med spotbelysning, mellan bostadsentréerna. På så sätt skapas en form av gemenskap och nyfikenhet. De slingrande formerna, i kombination av material i kontrasterande färger från den övriga torgytan, bjuder in till lek för den nyfikne genom att locka till utforskning samtidigt som de speglar rörelsen av vatten och påminner om torgets, för betraktaren, mindre uppenbara funktion.

Platsen har genom åren haft ett stramt formspråk, dels i form av de trädrader som alltid kantat torgets långsidor, dels i den relativt enkla gestaltningen av ytan. Det här är något som vi vill ta vara på samtidigt som vi introducerar mer organiska former. De böljande länkarna mellan husen ämnar knyta samman just det strama formspråket, vilket vi utvecklat genom att låta trädraderna bilda ett rutnät, med de organiska formerna som utgörs av växtbäddarna. I de stora växt- och regnbäddarna på torgets östra sida löper träspänger och gångar genom den friväxande vegetationen.

TORGETS BESTÅNDSDELAR

För att enklare kunna differentiera mellan torgets olika delar och funktioner har de getts namn och beskrivningar som följer nedan.

Handelsplatsen

Davidshallstorgs norra del utgörs precis som i dagsläget av en yta för handel. Tillkomsten av fler träd ger platsen skydd från såväl sol som regn och fler sittplatser ger rum till vila. Förutom handlaren som finns på platsen idag ser vi gärna att ytterligare verksamheter tar plats här och erbjuder lokal handel på torget.

Stråket

Längs med Davidshallstorgs västra sida finns nu *Stråket*. Restaurangerna har tagit gatan i större anspråk och den klassas nu som gågata. Här kan man slå sig ner och njuta av förmiddags- och lunchsolen under sommarhalvåret, eller i lugn och ro strosa förbi eller (fönster)shoppa.

Blandstråket

På torgets norra, östra och södra sida finns *Blandstråket*. Gaturummet definieras här som gångfartsområde, där fotgängaren går före både cykel och bil. På den norra och östra sidan finns däremot cykelbanor som tillåter genomfart i högre hastighet, då särskilt Storgatan är ett viktigt cykelstråk i dagsläget. Längs *Blandstråket* finns 18 av de befintliga parkeringsplatserna bevarade runt Davidshallstorg. De är placerade mot utsidan av torget för att inte utgöra en barriär mellan torgytan och gatorna, utan tillåter istället torgytan att flyta ut även i gaturummet.

Skålen

I torgets centrala del finns *Skålen*. Ytan utgör torgets lägsta punkt och omges av trappor vilket ger platsen funktionen av en sorts amfiteater. Hit kan man dels komma för att samlas i större grupper, njuta av solen eller iaktta ett framträdande som äger rum i amfiteaterns mitt. Vidare har *Skålen* ytterligare en funktion – dagvattenhantering. Som torgets lägsta punkt med ett maximalt djup på omkring 1,4 meter i förhållande till omkringliggande ytor utgör *Skålen*, precis som dess namn antyder, funktionen av en skål. Då frekvensen av kraftiga regn kommer öka i samband med förvärrade klimatförändringar önskar vi kunna omhänderta dagvattnet som faller på torget och gatorna som omger torget i *Skålen*.

Definitionen av ett 100-årsregn motsvarar idag ett regn på cirka 44 mm under 30 minuter (MSB 2017). Den totala volymen som skulle ansamlas på torget och de omkringliggande hustaken motsvarar ungefär 480 m³

(480 000 liter). *Skålens* utformning tillåter ansamlade av cirka 1000 m³ vatten och således är Davidshallstorg framtidssäkrat. Om så önskas, och resurserna finns, skulle dagvattenhanteringen i angränsande gaturum och fastigheter kunna anslutas till Davidshallstorg för att avlasta de befintliga brunnarna som idag omhändertar samtligt dagvatten.

Soldäcket

Skålens östra sida kantas av en trappa, tillika sittyta, vilken leder upp till *Soldäcket*. *Soldäcket* är dels en plats att komma närmre växtbäddarna i *Trädgården*, dels en sorts utkiksplats över *Skålen* och resten av Davidshallstorg. Dessutom finns här solstolar på vilka man kan avnjuta solen en varm dag och koppla av med ljudet av växtligheten som rör sig i sommarbrisen.

Trädgården

Att öka krontäcknings- och infiltrationsgraden av dagvatten på torget är del av idéerna som styrt gestaltungsförslaget för Davidshallstorg. *Trädgården* utgör en grön axel som sträcker sig längs med torgets östra sida och är en plats för nyfikenhet och återhämtning. Som det konstaterades i *Kapitel 3 - Teoretisk grund* bidrar närhet till och vistelse i gröna miljöer till bland annat förbättrad psykisk hälsa. På de gångar och spänger som löper genom *Trädgården* kan man komma närmare de estetiska värden och ekosystemtjänster som planteringarna tillför. Med en flerskiktad vegetation minskar värmeöeffekten, samtidigt som en lång blomningsperiod och fruktsättande växter gynnar såväl insekter som fåglar.

Genom en ny höjdsättning på torget kan dagvatten, förutom att ledas mot *Skålen*, som rinner förbi regn- och växtbäddarna infiltreras i dem vilket även gäller dagvatten från de kringliggande hustaken.

Trädtorget

När du inte känner för att besöka någon av restaurangerna längs med *Stråket* och inte heller vill sätta dig på någon av ytorna runt *Skålen* i den kanske skållande hettan kan du istället slå dig ner på någon av bänkarna på *Trädtorget*. Ta det lugnt i skuggan, lyssna på fåglarna som kvittrar ovan dig och njut av den grönska som finns i växtbäddarna under träden.

Balans och obalans

För att vidareutveckla konceptet tillsammans med torgets beståndsdelar ser vi att det, sett till torgets utformning, finns kontraster i flera aspekter än just formspråket:

- Rumsligheten är som mest öppen i *Skålen*, medan *Trädgården* är mer sluten och *Trädtorget* är av semiöppen karaktär.
- Det finns även en variation i andelen hårdgjorda ytor. *Trädtorget* splittras bitvis av växtbäddar under träden, medan *Skålen* är helt hårdgjord och *Trädgården* utgörs nästan uteslutande av växt- och regnbäddar.
- Det strikta och formella möter det organiska där träden planterade i rutnät och rader ställs mot den mer friväxande vegetationen i växtbäddarna.
- Höjdsättningen på torget innebär en gradient i hur mycket vatten som synliggörs vid större

skyfall. Dels hanteras regnmängden av växt- och regnbäddarna, men vid de största regnmängderna fyller *Skålen* bokstavligen talat sin exakta funktion och det kan uppstå en vattenspegel i torgets mittpunkt.

- Genom att utforma sittplatser på olika sätt runt torget finns möjligheten att slå sig ner med ryggen skyddad av vegetation eller annan kant (*Soldäcket*), något som Gehl (2011) och Whyte (2009) påpekar är av essens. I kontrast till det anser vi däremot att sittplatser utan skydd i ryggen också fyller en viktig funktion som komplement till de andra. Sittplatser utan skydd i ryggen bjuder mer in till en social situation.

5.2 BEVARANDE

I ett försök att bevara de värden som finns på platsen idag samt att ta hänsyn till dess kulturhistoriska värden föreslås ett antal åtgärder i gestaltungsförslaget. De träd som finns på platsen idag bevaras och står antingen på sin befintliga plats eller flyttas inom torgets yta. Dessutom kommer all befintlig smågatsten och lyktstolpar, vilka tycks ha funnits på Davidshallstorg sedan 1930-talet (se figur 15 i *Kapitel 3 - Teoretisk grund*), återbrukas inom ramen för gestaltningen. Även de skulpturer som idag finns på den lilla torgytan (och som funnits där sedan 1950-talet (Malmö Förskönings- och Planteringsförening 2023)), att återfinnas i de nya växtbäddarna. För att imitera det formspråk som funnits sedan torget anlades, bibehålls också trädraderna som kantar torgets långsidor tillsammans med siktlinjen mot Polishuset som fond på torgets norra sida.

Det finns även ett fåtal stenar som markerar var på torgets norra yta olika handlare skulle ställa sina varor på torget, även dessa ska bevaras och kan användas i samma syfte (se figur 28).

5.3 INSPIRATION

För att stödja arbetet har en handfull referensplatser funnits nära till hands som inspiration till gestaltningsförslaget. Tåsinge plads i Köpenhamn har inspirerat hur vegetation skulle kunna planteras för att verka mer naturligt och för att hantera regnvatten i regnbäddar. Clemenstorget i Lund har använts som inspiration för hur träd i rutnät kan ge en känsla av struktur som stärker och stöttar de organiska former som förekommer i omgestaltningen av Davidshallstorg. Slutligen har vi funnit inspiration i projekt likt Benthemplein i Rotterdam som exempel på hur hårdgjorda ytor kan vara multifunktionella och estetiska på samma gång.

Utifrån de här utgångspunkterna i gestaltningsintentionen vill vi presentera:
En grön omvandling – Ett gestaltningsförslag för Davidshallstorg i Malmö.

Figur 28. Fotokollage över stenar med handelsplatsnummer.

6

GESTALTNINGSFÖRSLAG

EN GRÖN

Ett gestaltungs-förslag för

OMVANDLING

Davidshallstorg i Malmö

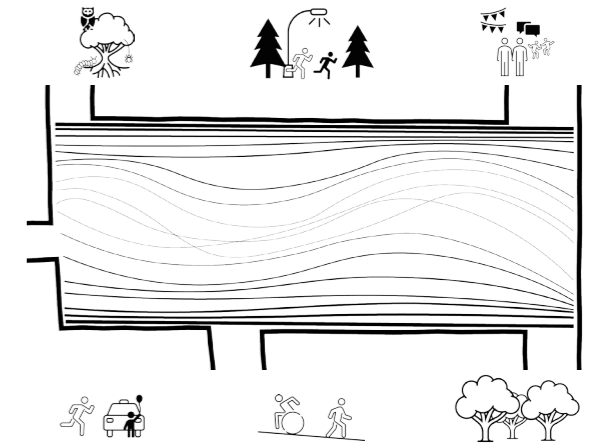
EN PLATS ATT MÖTAS...

ILLUSTRATIONSPLAN

Davidshallstorg är en plats att mötas, att sakta ner och att ta det lugnt. Torget är en plats i Malmö för alla malmöbor, oavsett bakgrund, och hit kan man komma för att stifta nya bekanskskaper. Vad som tidigare var en plats dominerad av bilen och allt vad innebar är nu en plats som välkomnar både fotgängare och cyklister att rora sig runt och på torget. Det lugnare tempo gynnar inte bara de som besöker Davidshallstorg, utan även de som bor här - torget kommer inte längre utgöra en rondell och både luft- och ljudkvaliteten kommer förbättras avsevärt.

1:500

Konceptet för gestaltningsförslaget är egentligen ganska enkelt. Genom efterforskning om Davidshallstorgs historia och sammanhang har vi kommit till slutsatsen att de strukturella element och de vackra fasaderna som omger torget är en viktig aspekt att ta hänsyn till. Samtidigt anser vi att de funktioner som finns på torget idag inte speglar samtiden och vi vill därmed introducera något nytt på platsen. Vi ämnar åstadkomma den här omvandlingen genom en mjuk övergång mellan det strikta formspråket längs torgets sidor och något mer organiskt i dess mitt. På så sätt får vi en kontrast i formspråk som inte är skärrande och torget öppnas upp och utgör efter omgestaltningen en mötesplats anpassad till människan.

Vyn från torgets södra ände med Polishuset i bakgrunden visar att Davidshallstorgs nya form och uttryck är inte innebar något konstigt och förhastat. Trädraderna som ramar in torget finns kvar och ges större plats i form av ett rutnät samtidigt som siktlinjen som betyser det gamla Polishusets fasad kvarstår.

SEKTION A-a

Davidshallstorg är efter omgestaltningen en plats anpassad till människan, är bättre rustad att göra närmiljön mer behaglig under värmeböljor och kan hantera stora mängder nederbörd om så krävs. Samtidigt måste även livet för de som bor och arbetar här fortskrida. Nya personer flyttar in då andra flyttar ut och varor måste levereras till restaurangerna som kantar torget och samtidigt måste tillgängligheten för funktionsnedsatta bibehållas. Det nya trafikförhållandet som råder runt torget ämnar möta alla de här behoven genom att nödvändiga aktiviteter får äga rum under specifika tider av dygnet.

1:500

SEKTION B-b

Från uteserveringarna längs med Stråket på torgets östra sida till Trädgården på torgets östra sida rymmer många människor och aktiviteter. Slå dig ned under trädskronorna på Trädtorget eller anslut till en stor folksamling på den stora öppna ytan som utgörs av Skålen.

1:500

ATT UTVECKLAS...

Karta över Davidshalls placering i Malmö.

Trafikbarriärer som omger Davidshall.

Krontäckning i Davidshall.

KRONTÄCKNING FÖRE

EFTER

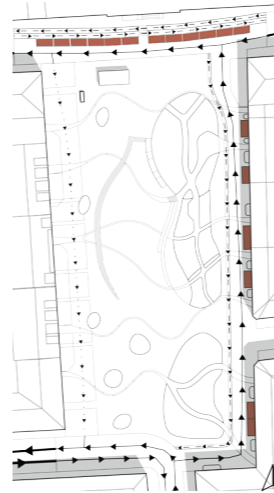

Genom att tillföra en stor mängd träd och planteringsytor ökar krontäckningsgraden och infiltrationsmöjligheten av vatten på torget. Det blir ett sätt att minska värmeeffekten samtidigt som biologisk mångfalden i området kan stärkas.

TRAFIK & PARKERING FÖRE

EFTER

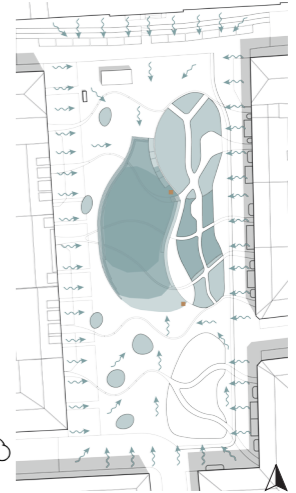

Med kraftigt begränsad hastighet genom införandet av gångfartsområde och gågata kan vi öka trafiksäkerheten på Davidshallstorg. Samtidigt minskas antalet parkeringsplatser drastiskt vilket kommer medföra mindre utsläpp och ljudförurening från bilar som står på tomgång.

DAGVATTENHANTERING FÖRE

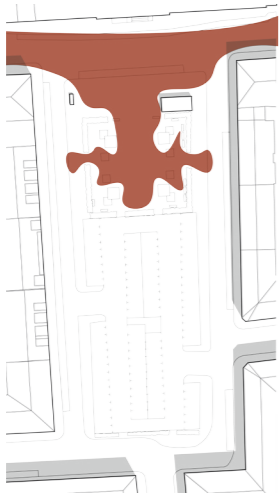

EFTER

Idag leds dagvatten mot brunnar och ut i den grå avloppsinfrastrukturen. Efter omgestaltningen kan vi istället genom en ny höjdsättning och med tillkomsten av generösa växt- och regnbäddar ta hand om ett hundraårsregn på torget och omkringliggande fastigheter.

FLÖDE FÖRE

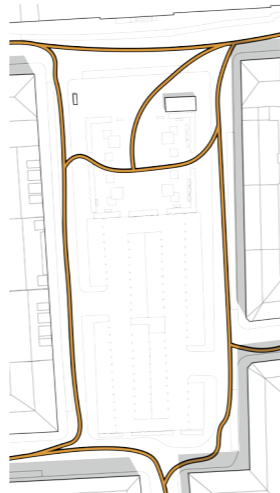

EFTER

Då parkeringsplatsen försvinner från Davidshallstorg uppstår en helt annan dynamik på platsen. Sammanhanget blir mer konsekvent och torget kommer faktiskt upplevas som ett torg.

FRAMKOMLIGHET FÖRE

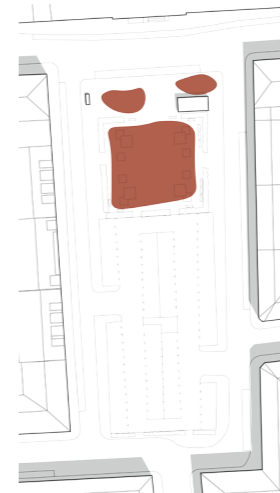

EFTER

Den förändrade trafik- och parkeringssituationen medför en långt förbättrad rörelsefrihet på torget. Med ökad framkomlighet för fotgängare ökar även tillgängligheten med fler alternativa vägar att röra sig på, över och runt torget.

RUMSLIGHET FÖRE

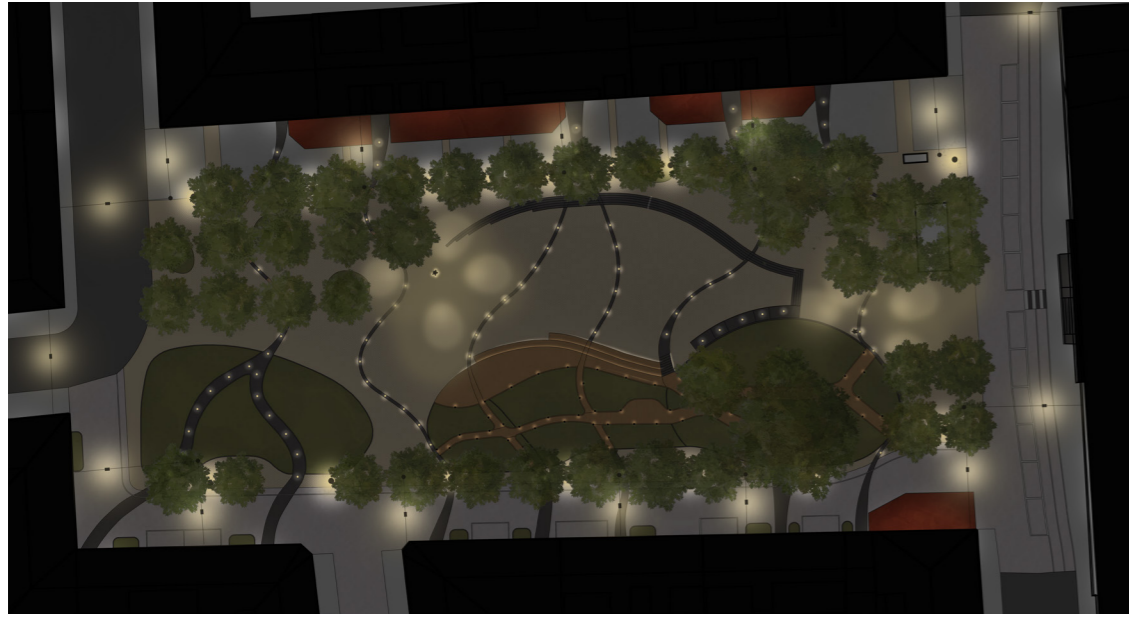
EFTER

Från att torget endast hade en två eller tre platser att uppehålla sig på utöver uteserveringarna på trottoarerna under sommarhalvåret finns nu en mycket större variation i öppen- respektive slutenhet. I torgets mitt finns den mest öppna ytan i Skålen, medan trädtorget är halvöppet och trädgården är den mest slutna platsen.

ATT SAKTA NER & TA DET LUGNT...

LJUSPLAN

Aven under natten kan Davidshallstorg vara en fin och spännande plats. Livet från uteserveringarna återspeglas och dras ut på torgytan genom de upplysta slingrande formerna. Den här belysningen tillsammans med ljuspollarna i Trädgården och trappstegen på Soldäcket innebar att man kan känna sig trygg här även då det börjar skymma.

1:1000

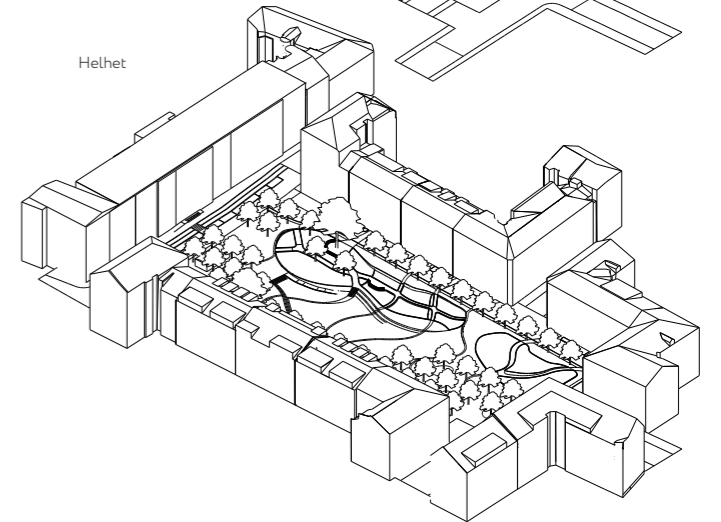
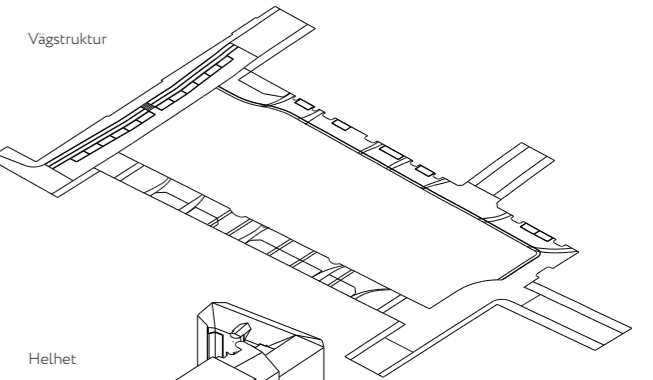
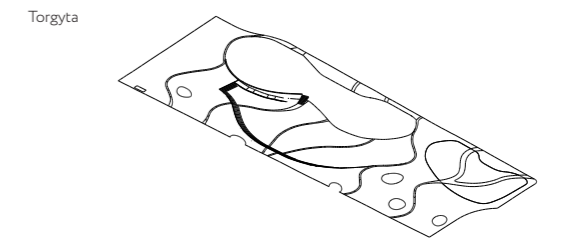
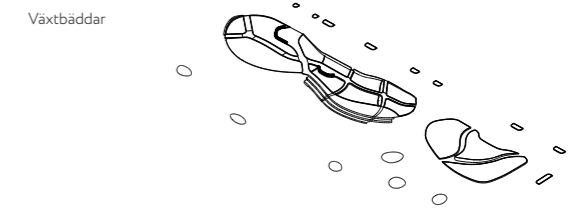
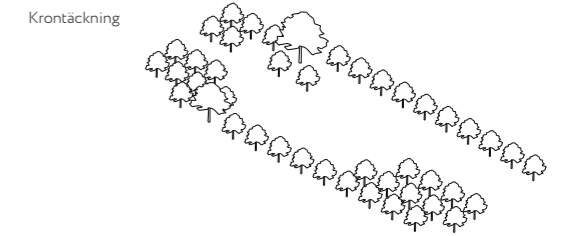
SEKTION C-c

Från husen på torgets östra sida rinner eventuellt dagvatten ner till de frodiga växt- och regnbäddarna i trädgården. Här kan man röra sig bland växtligheten eller slå sig ner på någon av viloplatserna och uppskatta omgivningen.

1:200

SPRÄNGSKISS

Sprängskiss som visar Davidshallstorgs olika beståndsdelar.

UTSNITT

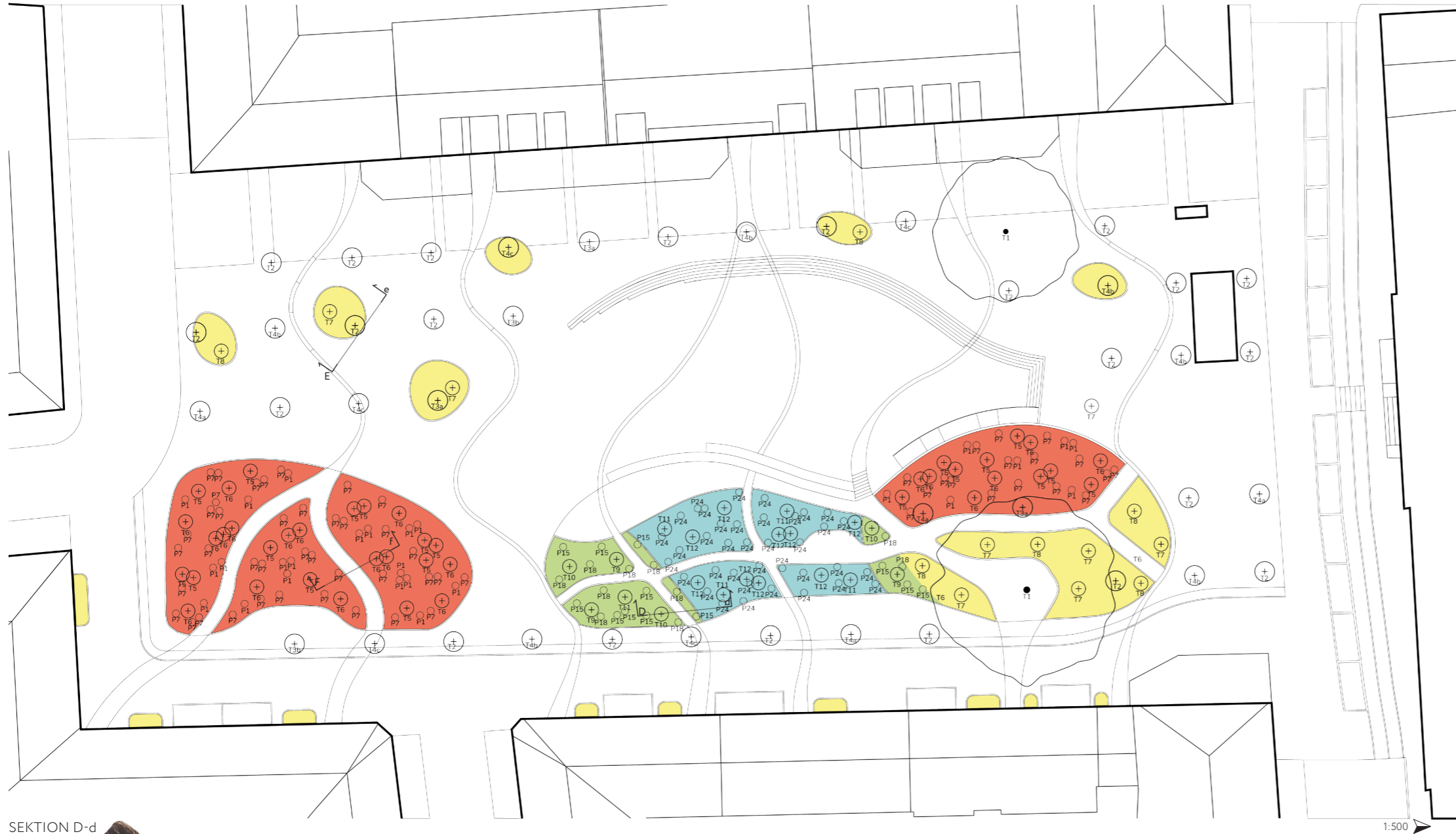

Längs med gatan på Davidshallstorgs östra sida kan man parkera sin bil på någon av fåtalte parkeringsplatser som fortfarande finns på torget. Gatan är däremot ett gångfartsområde och därmed är det fotgängaren som går före alla andra.

1:200

INNE I DET GRÖNA.

PLANTERINGSPLAN

SEKTION D-d

I Övergången (grön växtbädd) och Regnbådden (blå växtbädd) dominerar arter som kan hantera såväl torra som våta förhållanden. De utgör lågpunkterna för växtbäddarna på torget och majoriteten av dagvattnet som inte finner sin väg till Skåden vid ett kraftfullt skyfall kommer ansamlas här. Den höga växtligheten döljer delvis vad som finns där bakom och vad som finns nästa hörn på gångarna som leder genom Trädgården blir en överraskning, åtminstone för de minsta.

Den väl tilltagna grönvolymen som tillkommer på Davidshallstorg genom gestaltungsforlaget har flera syften. I stadsdelen är krontäckningsgraden låg och tillskottet av träd kommer mer än dubbla krontäckningsgraden på torget. Samtidigt ökar infiltrationsgraden av dagvatten och mikroklimatet förbättras i den här annars hårdgjorda miljön.

Planteringen har dock mer än bara praktiska värden. Växtvalen har gjorts med ståndortsanpassning som ledord och med målet att ha en så lång blomningssäsong som möjligt - allt för att öka de estetiska värdena på platsen.

Vår förhoppning är att Davidshallstorg blir en plats för både människor och djur som kan ha höga vistelsevärden året runt.

Befintliga och kompletterande lignoser

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
T1	<i>Betula</i>			
T2	<i>Acer Campestre</i>	Naverlönn	maj	Grön
	<i>Styphnolobium japonicum</i>	Pagodträd	juli-augusti	Vit
T3a	<i>Gleditsia triacanthos 'Sunburst'</i>	Gulbladigt korstörne	-	-
T3b	-	-	-	-
T4a	<i>Liquidambar styraciflua</i>	Ambraträd	juni	Grön
T4b	-	-	-	-
T4c	-	-	-	-

PL3 - Övergången (grön - 101 m²)

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
T9	<i>Cornus mas</i>	Körbärskornell	april	Gul
T10	<i>Euonymus alatus 'Compactus'</i>	Vingebened 'Compactus'	maj	Grön
T11	<i>Prunus x subhirtella 'Autumnalis'</i>	Vinterkorsbär 'Autumnalis'	januari-april	Rosa
Perenner				
P15	<i>Calamagrostis brachytricha</i>	Diamantrör	augusti-september	Vit
P16	<i>Echinacea purpurea 'Magnus'</i>	Röd solhatt 'Magnus'	juli-oktober	Röd/lila
P10	<i>Epimedium perralderianum</i>	Algerisk sockblomma	(april-) maj-juni	Klargul
P17	<i>Eupatorium maculatum 'Atropurpureum'</i>	Fläckflockel 'Atropurpureum'	juli-oktober	Purpurrod
P18	<i>Festuca mairei</i>	Atlassingel	juni-juli	Gulgrön
P19	<i>Lobelia siphilitica</i>	Blå axlobelia	juli-september	Klarblå
P20	<i>Lysimachia ephemera</i>	Silverlysing	juni-augusti	Vit
P21	<i>Prunella grandiflora</i>	Praktbrunrot	juli	Blålila
Geofyter				
PL3 - Övergången (grön)				
L7	<i>Camassia scilloides</i>	Präriehyacin	maj-juni	Ljusblå
L9	<i>Crocus chrysanthus</i>	Bägerkrokus	mars	Gyllengul, ljusgul
L10	<i>Crocus chrysanthus 'Ard Schenk'</i>	Bägerkrokus 'Ard Schenk'	mars	Violet
L11	<i>Crocus sieberi 'Firefly'</i>	Grekisk krokus 'Firefly'	mars-april	Violett
L5	<i>Tulipa turkestanica</i>	Dvärgtulpan	mars-april	Gråddvit

PL4 - Regnbådden (blå - 169 m²)

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
T12	<i>Cornus alba 'Sibirica'</i>	Koralikornell 'Sibirica'	maj	Vit
T11	<i>Prunus x subhirtella 'Autumnalis'</i>	Vinterkorsbär 'Autumnalis'	januari-april	Rosa
Perenner				
P22	<i>Agastache 'Blue Fortune'</i>	Anisört 'Blue Fortune'	juli-oktober	Blåviolett
P23	<i>Alopecurus pratensis</i>	Jättegräskåpa	juni-augusti	Limegul
P24	<i>Carex morrowii 'Irish Green'</i>	Japansk starr 'Irish Green'	april-maj	Gulgrön
P25	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Träjon	-	-
P12	<i>Eurybia divaricata</i>	Vit skogsaster	(juli-) augusti-oktober	Vit
P26	<i>Heliopsis helianthoides 'Venus'</i>	Dagöga 'Venus'	juli-oktober	Gulorange
P27	<i>Lobelia cardinalis</i>	Kardinallobelia	augusti-september	Röd
P28	<i>Lythrum salicaria 'Blush'</i>	Fackelblomster 'Blush'	juli-augusti	Ljusrosa
Geofyter				
L12	<i>Fritillaria meleagris</i>	Kungsängslilja	april-maj	Purpur, vit
L13	<i>Lilium martagon</i>	Kroliilja	juni-september	Violet/mörkröd, vit
L14	<i>Narcissus poeticus</i>	Pingstlilja	maj	Vit

1:25

SEKTION E-e

Skuggtorkan är växtbädden av mest avskalad karaktär under svåra förutsättningar. Trots det uppnås en fyllig och grön volym som är särskilt inspirerande under den sena vintern och våren då en tidig blomning och vintergröna kvaliteter förgyller växtbäddarna tidigare än någon av de andra typerna. 1:50

PL1 - Torkan (röd - 534 m²)

Lignoser

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
T5 T6	<i>Cotinus coggygria</i> 'Lilla' <i>Pinus mugo</i> var. <i>pumilio</i>	Rödblågig perukbuske 'Lilla' Balkanbergstall	maj -	Grön -

Perenner

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
P1	<i>Anemone tomentosa</i> 'Robustissima'	Silverbladig höstanemon 'Robustissima'	maj	Grön
P2	<i>Eryngium giganteum</i>	Silvermartorn	juli-augusti	Vit
P3	<i>Euphorbia cyparissias</i> 'Fens Ruby'	Vårtörtel 'Fens Ruby'	maj-juni	Limegul
P4	<i>Gypsophila paniculata</i>	Brudslöja	juli-augusti	Vit
P5	<i>Knautia macedonica</i>	Grekvädd	juli-september	Vinröd
P6	<i>Rubbeckia fulgida</i> var. <i>deamii</i>	Rubeckia	jul-oktober	Orangegul
P7	<i>Schizachyrium scoparium</i>	Priariegräs	augusti-september	Blågrön
P8	<i>Thymus longicaulis</i> 'Odoratus'	Kaskadimjan 'Odoratus'	juni-augusti	Ljuslila

Geofyter

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
L1	<i>Allium flavum</i>	Daggök	juli-augusti	Klargul
L2	<i>Allium x hollandicum</i> 'Purple Sensation'	Purpurlök 'Purple Sensation'	maj-juni	Violet
L3	<i>Crocus x hybridus</i> 'Advance'	Hybridbägarökrocus 'Advance'	mars-april	Smörgul, violett
L4	<i>Crocus sieberi</i> 'Albus'	Grekisk krokus 'Albus'	mars-april	Vit
L5	<i>Tulipa turkestanica</i>	Dvärgtulpan	mars-april	Gräddvit

PL2 - Skuggtorkan (gul - 311 m²)

Lignoser

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
T7	<i>Caragana arborescens</i> 'Lorbergii'	Fjäderkaragan 'Lorbergii'	maj	Gul
T8	<i>Euonymus alatus</i>	Vingbenved	*	Grön

Perenner

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
P9	<i>Brunnera macrophylla</i> 'Jack Frost'	Kaukasisk förgätmigej 'Jack Frost'	april-maj	Blå
P10	<i>Epimedium perralderianum</i>	Algerisk sockblomma	(april-) maj-juni	Klargul
P11	<i>Euphorbia amygdaloides</i> 'Robbiae' 'Fens Ruby'	Turkisk mandeltörel 'Robbiae'	april-juni	Limegul
P12	<i>Eurybia divaricata</i>	Vit skogsaster	(juli-) augusti-oktober	Vit
P13	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Pink Lady'	Hybridjulros 'Pink Lady'	feb-april	Vinröd
P14	<i>Heuchera villosa</i> 'Autumn Bride'	Rubeckia	juni-juli	Vit

Geofyter

Art	Trivialnamn	Blomningstid	Blomfärg	
L6	<i>Allium moly</i>	Guldlok	maj-juni	Gyllengul
L7	<i>Camassia scilloides</i>	Präriehyacint	maj-juni	Ljusblå
L8	<i>Leucjum vernum</i>	Snökllocka	februari-april	Vit

SEKTION F-f

I den mest torra och solutsatta växtbädden (Torkan) är växtligheten av mer buskig karaktär och avger en tuffare känsla. En färgstark blomning i kontrast mot en dov och silvrig bakgrund resulterar i att den ändå sprakar av liv, särskilt då den långa blomningsperioden innebär ett paradys för insekter som finner vägen hit. 1:50

7

DISKUSSION

Hur kan vi med hjälp av grön omställning tillsammans med medborgardialog omvandla Davidshallstorg för att skapa en bättre stadsmiljö?

Det var med den här frågeställningen som utgångspunkt som vi påbörjade studien och nu ställer vi oss istället frågan huruvida vi besvarat den. Vi har under arbetets gång grävt oss djupt ner i platsens historia och vänt oss till medborgare och kommunala tjänstepersoner för att försöka få en uppfattning om vad Davidshallstorg är och har varit. Målet med studien har varit att landa i ett gestaltungsförslag där vi tar hänsyn till just de här faktorerna samt tar stöd i litteraturen.

I det som följer kommer vi att diskutera utfallet av gestaltungsförslaget och huruvida vi uppnått studiens syften:

1. *Grön omställning: minska andelen hårdgjorda ytor i staden och minska bilanvändandet.*
2. *Ekosystemtjänster: öka den biologisk mångfalden, öka potentialen för dagvattenhantering samt minska värmeöeffekten.*
3. *Medborgardialog/användarbehov: öka delaktigheten vid utformandet av stadsmiljöer.*
4. *Kulturhistoriskt värde: bevara kulturhistoriska värden genom att ta hänsyn till omgivningen.*

7.1 METODDISKUSSION

För- och nackdelar för studiens tillvägagångssätt samt valet av dem i relation till insamlat material och syfte diskuteras nedan.

FÄLTSTUDIER OCH OBSERVATIONER

För genomförandet av fältstudier hade ett tillägg av samtal med förbipasserande personer vid Davidshallstorg i kombination med att intervjua verksamma, kunna stärka studiens empiriska grund och samtidigt komplettera enkätundersökningen. Det hade även varit intressant att prata med yngre målgrupper, då 22% av Malmös befolkning är under 18 år (Malmö stad u.å.). Att samtala med personer över 65 år skulle också ha varit intressant, då den här gruppen motsvarar cirka 15 % av Malmös befolkning. Jämförelsevis är motsvarande medelsnitt för Sverige cirka 20% (Skattebetalarna u.å.). I och med på det sätt enkäten och rapporten *Framtidens Davidshallstorg* kompletterade varandra kom vi fram till att ytterligare intervjuer med medborgare var något som fick prioriteras ned. Detta för att ge mer tid åt andra delar av studien som analyser och gestaltningsförslaget som helhet.

Observationerna genomfördes endast vid två separata tillfällen i november 2023 och utgör således endast ett fragment av livet och rutinerna som försiggår på Davidshallstorg. Observationerna tog bland annat inspiration från George Perec och hans bok *An Attempt at Exhausting a Place in Paris* (2010). Perec var inte en forskare, utan en författare och konstnär. I boken noterar han exempelvis vad människor gör på en plats, vad de bär med sig och hur de hälsar på varandra.

Resultatet som presenteras i boken är inte vetenskap, men vi anser att det är ett sätt att närma sig en plats. Våra observationer på Davidshallstorg utgör inte grunden för gestaltningsförslaget, men trots det har vi förhoppningen att det kan utgöra en viktig del av det.

ENKÄTER OCH FOKUSGRUPPER

Med erfarenhet av tidigare genomförda enkätstudier har vi eftersträvat att skapa en enkät med neutralt utformade frågor. På så vis har respondenten haft möjlighet att svara på ett nyanserat och öppet sätt, där det även har funnits möjlighet att svara med neutrala svarsalternativ. Nackdelen med att ha neutrala svarsalternativ är att det inte krävs av respondenten att ta ett ställningstagande och enkäten kan därav genomföras utan att någon användbar data samlas in. Dock var det tack vare enkätens utformning möjligt att upptäcka sådana avvikelser. Enkäten som verktyg är inte heltäckande, även om utformningen av den gjordes för att kunna besvaras av många olika människor. Exempelvis kan barn, äldre och synskadade ha svårigheter med formatet, således skulle metoden rimligtvis kompletteras av ytterligare samtal med människor på plats eller genom fokusgrupper.

Just fokusgrupper skulle ha varit särskilt intressanta att inkludera i studien för att ytterligare öka medborgardeltagandet. I enkäten fann vi att åldersgruppen som deltog i lägst utsträckning var personer under 25 år. Malmö stad fann i sin medborgardialog ett liknande deltagande och kompenenserade för det genom att vända sig till en förskola där barnen fick göra sin röst hörd. Därmed uteblev fortfarande tonåringarnas perspektiv och

både vi och kommunen missar en mycket stor del av befolkningens åsikter i beslutsunderlaget. Vi hade en tanke i början av studien att ha fokusgrupper genom fritidsgårdar för att kunna få in tonåringars perspektiv. Då vi istället valde att prioritera andra delar av studien, uteblev dessvärre fokusgruppen med tonåringarna.

Att just tonåringar inte fanns bland respondenterna kan även bero på valet av kanaler vi använde för att sprida enkäten. Utöver att dela ut flyers med information om enkäten på Davidshallstorg och sätta upp posters använde vi oss av Facebook och LinkedIn för att sprida den digitalt. Däremot använder säkerligen ytterst få ungdomar LinkedIn och även Facebook anses enligt vår uppfattning som gammalt och har ersatts av bland annat Instagram och synnerligen TikTok. Därför hade det varit intressant att undersöka vidare hur man i liknande studier skulle kunna använda sig av nyare sociala medier för att nå en bredare målgrupp. Då det är svårt att veta vilken typ av respons som inkommer via sociala medier kan det vara en bra idé att ha fokusgrupper via högstadie- och gymnasieskolor och på ett konkret sätt inkludera de målgrupper som ofta utesluts.

Med det sagt anser vi att responsen på enkäten var över förväntan med nästan 200 respondenter där majoriteten visade ett stort engagemang för Davidshallstorg och vad som skulle kunna bli av det. Trots en avsaknad av vissa åldersgrupper bland respondenterna anser vi att vi till stor del uppnått *Syfte 3: Medborgardialog/användarbehov*.

INTERVJU

För att nå mer nyanserade svar i intervjun med de anställda på Fastighets- och gatukontoret i Malmö skickade vi intervjufrågorna till dem i förväg. Under intervjun med dem valde vi, förutom att anteckna samtalet, även att spela in det. Anledningen till inspelningen var att vi önskade fånga nyanserna i samtalet bättre. Patel och Davidson (2019, 112) menar däremot att det finns en risk att samtalet under intervjun inte blir lika naturliga och spontana. Vi upplevde dock att de båda anställda var öppna och ärliga i sina svar och var tydliga med att säga när det var deras personliga uppfattning eller kommunens som de syftade på. Att de fått intervjufrågorna i förväg innebar att de kunnat bolla dem vidare med andra kollegor och på så vis kunde vi få svar på exempelvis trafikfrågor som de annars hade haft svårt att ta ställning till.

7.2 GESTALTNINGSFÖRSLAG DEN KREATIVA PROCESSEN

Gestaltningen som vi skapat är en sammanställning av åsikter och tankar, både från medborgare och oss själva. Det är svårt att göra en gestaltning som passar varje individs önskemål och samtidigt möter deras behov på rätt sätt. Det gäller således att komma fram till lösningar och kompromisser som kan passa för en majoritet av medborgarna, även för dem som inte får sin röst hörd.

Genom att börja gestaltningsarbetet på ett skissartat sätt under tiden som vi sammanställde enkätsvaren kunde vi genom en iterativ process utforska många tankar och idéer. En dag uppfattade vi medborgarnas åsikter på ett vis och en annan dag kände vi själva för

något helt annat. Den iterativa processen som innebär att vi går fram och tillbaka mellan olika idéer står också sida vid sida med vår intuition. Att våga följa infall och väva dem samman med gemene persons åsikter är något vi försökt åstadkomma i gestaltningsförslaget, om vi lyckats med det är en annan sak.

Vi har under studiens gång kommit till insikten att vi är lika intresserade av hur man gör bra landskapsarkitektur som hur det blir. Processen har därmed för oss utgjort en lika viktig del av studien som gestaltningsförslaget. Vi anser att Davidshallstorgs sammanhang är av stor vikt för vilken typ av gestaltning som passar på platsen och vi tror att våra platsbesök och observationer som karaktäriseras av nyfikenhet speglar åtminstone en liten bit av vad Davidshallstorg är. Vi tycker därför att förstudierna som ligger till grund för gestaltningsförslaget är minst lika intressanta som förslaget i sig. Med gestaltningsförslaget, och processen som lett oss dit, anser att vi nått en bit på vägen, men inser samtidigt att Davidshallstorg skulle kunna gestaltas på tusen olika sätt och ändå uppnå samma basala funktioner. Till exempel är den här platsen kanske inte *direkt* lämpad för mindre barn, i och med att den inte har element som en "typisk" lekplats ofta har. Däremot är det endast fantasin som sätter gränser. Med det sagt tror vi däremot att omgestaltningen kan komma att uppskattas av en annan ofta bortglömd grupp – tonåringarna. Nu finns det många platser att sitta och umgås på, i både öppna och slutna miljöer. Vi hoppas att arbetssättet vi valde har mynnat ut i god landskapsarkitektur och att platsen, om den skulle bli verklighet, skulle bli uppskattad av många olika användare.

Det finns både för och nackdelar med att arbeta analogt respektive digitalt. Vi valde i framtagandet av det här gestaltningsförslaget att till största del arbeta analogt istället för att redan från början använda digitala verktyg. Att arbeta mer med de digitala verktygen från början hade möjligtvis lämpat sig bättre om arbetet skett individuellt. Erfarenheter vi haft från tidigare gestaltningsarbeten som varit i grupp, är att det är både lättare och snabbare att vara flera i framtagandet av en gestaltning när det görs analogt. Det finns inga begränsningar i skisstadiet när det kommer till papper och penna – något som vi kommer ta med oss i arbetslivet. Genom att vrida och vända på de olika förslagen såg vi fördelarna med en iterativ skissprocess. Att vid ett senare tillfälle ta hjälp av de digitala verktyg som vi lärt oss använda under utbildningens gång, har gjort att vi på ett illustrativt och tydligt sätt kan kommunicera vår gestaltning.

URBAN GRÖNSKA

De ekosystemtjänster som vi till största del stärker på Davidshallstorg genom gestaltningsförslaget är de reglerande och kulturella ekosystemtjänsterna. Genom att öka antalet träd och minska andelen hårdgjorda ytor med en mer flerskiktad vegetation ökar vi krontäckningsgraden på torget och därmed tillgången på skugga. Den nya vegetationsstrukturen skulle kunna stödja biologisk mångfald och bidra med boplatser för fåglar och andra mindre djur. Med gestaltningsförslaget förstärker vi däremot endast Davidshallstorgs karaktär som en grön ö i den annars gråa stadsdelen. För att bidra till en ökad biologisk mångfald skulle grönstrukturen behöva utvecklas mer generellt och gröna korridorer skapas i större utsträckning. Till följd

av gestaltningsförslagets höjdsättning och utformning får torget en förmåga att omhänderta dagvatten lokalt. Effekten är tillräckligt stor för att fler omkringliggande gator och fastigheter skulle kunna leda sitt dagvatten till torgytan, för att minska de potentiellt mycket kostsamma följderna av översvämningar i samband med stora skyfall. Ett önsketänkande skulle vara att Davidshall i framtiden kan bli ett Augustenborg 2.0, genom en grön omvandling av hela stadsdelen.

Till följd av att utöka torgets potential som mötesplats och en plats att uppehålla sig bidrar gestaltningsförslaget alltså även till de kulturella ekosystemtjänsterna. På Davidshallstorg kommer bland annat mentalt välbefinnande, fysisk hälsa och social interaktion främjas. Enligt Naturvårdsverket (2023) bör ett grönområde finnas inom 300 meter från bostaden och ha en area på en hektar för att ge effekt på återhämtning. Däremot menar vi att Davidshallstorgs nya utformning, trots sin mindre yta och faktumet att det inte kan räknas som ett grönområde, kan bidra med andra fördelar och blir en sorts språngbräda mellan andra grönytor i staden. Davidshallstorg blir en del av en större struktur och blir ett grönare stadsrum för människor att vistas i. Därmed finner vi att vi till viss del uppfyller *Syfte 2: Ekosystemtjänster*, om än endast lokalt.

Vi menar att det finns en väldigt stor vikt i att tillvarata de offentliga ytor som finns i staden i en tid av förtätning och anser att Malmö stad också kommit till den insikten. I Malmö arbetar man som tidigare konstaterat efter 'Växa-inåt-inriktningen' (Malmö stad 2023f), med syftet att bevara den värdefulla

åkermarken som omger staden samtidigt som olika kulturella värden och offentliga platser värnas om (ibid.). Samtidigt rapporterar Sydsvenskan (Strand 2023) om hur kommunen önskar genomföra byggnationer av Norra hamnen för att möjliggöra exploatering. Det skulle säkerligen bespara såväl åkermarken som de offentliga rummen i staden, men på bekostnad av de marina livsmiljöerna som istället fylls igen. Det här tydliggör bara ytterligare svårigheten i avvägningarna som måste göras för att städer ska kunna växa hållbart och belyser särskilt det faktum att en tillväxt av städerna aldrig kommer kunna vara just det.

ETT (MESTADELS) BILFRITT DAVIDSHALLSTORG

Då vi började den här studien och var i det tidiga gestaltningskedet hade vi planer på att göra hela torget bilfritt. Under arbetets gång kom vi däremot att inse att så kanske inte är möjligt i dagsläget, en uppfattning som stärktes efter intervjun med de anställda på Fastighets- och gatukontoret. De menade att det finns så pass många verksamheter och bostäder på torget som är i behov av bland annat leveranser och sophämtning att det inte är en realistisk målbild i dagsläget. Därmed anser vi att det näst bästa är att begränsa möjligheten att parkera på torget samt att sänka hastigheten då det ökar tillgängligheten för fotgängare och cyklister. Dessutom kan vi genom att endast tillåta tyngre transporter under en begränsad tid på dygnet ytterligare minska avtrycket som fordonen gör på torget. Således minskar parkeringsmöjligheterna och antalet cirkulerande bilar drastiskt, medan samhällsviktiga funktioner kvarstår. Därav ges en begränsad möjlighet för boende eller besökare att parkera i direkt anslutning till torget. Torgytan blir i och

med omgestaltningen bilfri, men faktum kvarstår att området inte är bilfritt då trafik fortfarande tillåts runt torgytan.

Genom att skapa utrymme för fotgängare och minska trafikflödet samt sänka hastigheten på och runt Davidshallstorg ökar känslan av säkerhet. Den förändrade trafiksituationen kan även öka den upplevda känslan av trygghet för såväl vuxna som barn, och låta människor få ta plats i stadsmiljön, som fotgängare, cyklister eller dylikt, kan öka tillgängligheten. Således anser vi att vi har tagit hänsyn till *Syfte 1: Grön omställning*.

Från enkäten med Fastighets- och gatukontoret fick vi reda på att Malmö stad önskar att ha en mobilitetshub på torget. I vårt gestaltningsförslag har vi inte utvecklat det utbud som redan finns där idag (cykeluthyrning). Vi bedömer istället att det i dagsläget är viktigare att utveckla torgets funktion som mötesplats och undvika att torget förvandlas till en plats karaktäriserad av cykel- och elsparkcykeluthyrning. Genom vår egen enkät fick vi ta del av mycket skilda åsikter kring hur trafiken och parkeringsmöjligheterna på torget bör vara. Vissa hävdar att parkeringsplatserna är vad som håller verksamheterna där levande, medan andra menar att de försummar torget som plats att uppehålla sig och att torgets funktion som sådant inte uppfylls.

På sätt och vis blir gestaltningsförslaget en kompromiss på flera sätt. Vi anser att det bästa för torget och centrum skulle vara att begränsa personbilens plats mycket kraftigare och hänvisa bilförare till parkeringshus istället för gatuparkeringar.

Samtidigt förstår vi, vilket bekräftas av enkätsvaren, att det finns de som är beroende av bilen i sitt yrke och som färdmedel. Vi behöver ändå uppmärksamma att vi står inför klimatrelaterade utmaningar i de urbana miljöerna där effekten av klimatförändringar kan komma att göra sig som mest kända. Således ser vi gestaltungsförslaget mer som ett steg i att förändra medborgarnas bild av vad det offentliga rummet kan erbjuda och ett sätt att vänja dem vid en förändrad stadsmiljö. Det blir en sorts nudging-metod där vi genom att förbättra möjligheten för ett annat sorts beteende där transportsätten förenklas. Med tiden kan medborgarna bli desto mer öppna till stadsrum som är mer anpassade till människan än bilen.

Gestaltungsförslaget som vi föreslår motsvarar vad vi anser ska bemöta de behov som finns i staden idag. För 100 år sedan kunde man inte veta vad som skulle krävas av ett torg idag och på samma sätt kan vi inte veta vad som kommer krävas av ett torg om ytterligare 100 år. Det här är något som skulle kunna utforskas i vidare studier.

BEVARANDET AV DAVIDSHALL

I gestaltungsförslaget har vi försökt ta hänsyn till de kulturhistoriska aspekter som finns på platsen idag. Vi har i rutnätet som träden placeras i anspelat på och utvecklat de trädrader som alltid tycks ha kantat torget. Även lyktstolparna, vilka troligtvis har funnits på platsen sedan torgets anläggning (se figur 15 i *Kapitel 3 - Teoretisk grund*), har vi valt att bevara då vi anser att de är av kulturhistoriskt värde. De skulpturer som funnits på torget sedan 1950-talet i växtbäddarna bevaras men flyttas in i de nya, större växtbäddarna. Vi tycker att vi

hade kunnat anspela mer på platsens tidigare funktion som industriområde genom att på något vis ha inslag från exempelvis Kockums verksamhet eller synliggöra krögaren David Lenander som området namngivits efter. Därmed upplever vi att gestaltningen hade kunnat anspela mer på de kulturhistoriska värdena, vilket vi menar resulterar i att vi endast delvis uppnått *Syfte 4: Kulturhistoriskt värde*.

REALISERING

För att skapa ett mer realistiskt gestaltungsförslag finns det några parametrar vi hade kunnat ta hänsyn till. En faktisk projektering hade resulterat i ett mer konstruktionsmässigt genomförbart gestaltungsförslag med en starkare helhet. Förslaget hade även kunnat landa mer reellt om exempelvis en mängdning av material och massbalanser samt en kostnadsberäkning genomförts.

VAD TAR VI MED OSS?

Vi har under studiens gång blivit väl medvetna om hur mycket tid och resurser som krävs för att den här arbetsmetoden ska genomföras på ett gediget och tillfredsställande sätt. Med det sagt hoppas vi att den insikten och de lärdomar vi fått under den här tiden kommer att stärka oss som blivande landskapsarkitekter.

Vi ser att gestaltungsförslaget skulle kunna vara av mycket mer drastisk karaktär om vi tagit full hänsyn till vad som skulle vara den bästa lösningen för att skapa en mer hållbar miljö med avseende på reglerande ekosystemtjänster för att bemöta ett mer instabilt klimat med mer extremväder. Däremot anser vi att

studien är ett exempel på hur vi med stor lust och engagemang undersökt hur man kan gestalta en urban plats lik Davidshallstorg och hoppas att vad vi lärt oss genom den här processen är något som kan inspirera andra vid gestaltandet av värdefulla urbana miljöer. Särskilt har vi under studiens gång insett vikten av att inkludera medborgare i gestaltungsprocessen som ett medel att utforma staden utifrån människorna som bor där. Medborgardeltagande är en grundpelare för bland annat Placemaking som metod, men som borde vara en självklarhet inom stadsbyggnad och landskapsarkitektur överlag.

I samhället tycker vi oss se att grön omställning är något som pratas om i större utsträckning och något som vi gärna ser fortsätter vara ledord i de kommande stadsbyggnadstrenderna. Dock är vi av uppfattningen att en *omställning* inte längre är tillräckligt. Istället borde vi, för att på bästa sätt förbereda våra städer på de utmaningar de står inför, samtidigt som vi kan förbättra levnadsvillkoren för kommande generationer, genomföra en *omvandling* av samhället och allas våra beteenden. Vi föreställer oss att ett iterativt arbetssätt mot en grön omvandling skulle kunna innebära att det här gestaltungsförslaget är den första etappen av flera – en yta i taget.

8

REFERENSLISTA

LITTERATUR

Adelgren, A. (2023). Bilarna ska väck - Davidshall får sommartorg. *Sydsvenskan*, 8 november. <https://www.sydsvenskan.se/2023-11-08/bilarna-ska-vack-davidshall-far-sommartorg> [2023-11-09]

Andersson, M. (2017). För hundra år sedan var Davidshall ett industriområde. *Sydsvenskan*, 13 februari. <https://www.sydsvenskan.se/2017-02-13/for-100-ar-sedan-var-davidshall-ett-industriomrade> [2023-12-19]

Appleton, J. (1975). *The experience of landscape*. London: Wiley.

Arnstein, S. R. (1969.) A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association* 35(4): 216-224. doi:10.1080/01944366908977225.

Ashwin Niranjan, M., Vasanth, V., Krishnan, N., Aqueala Carmel, P. T. och Arasakumar, E. (2023). Miyawaki Forests: A Paradigm Shift in Reforestation, Biodiversity Conservation and Climate Change Mitigation. *Vigyan Varta* 4(10): 10-14. https://www.vigyanvarta.com/adminpanel/upload_doc/VV_1023_03.pdf

Boverket (2010). *Blandstaden*. Boverket & Formas. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2005/blandstaden/> [2023-12-18]

Boverket (2016). *Rätt tätt - en idéskrift om förtätning av städer och orter*. Boverket. <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2016/ratt-tatt-en-ideskraft-om-fortatning-av-stader-orter.pdf> [2023-12-18]

Boverket (2022a). *Torg*. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/hur-har-andra-gjort/torg/> [2024-03-18]

Boverket (2022b). *Trygghet - ett mångtydigt begrepp*. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/trygghet-och-brott/trygghetsbegreppet/> [2023-11-09]

Bryman, A. (2016). *Social research methods*. 5. uppl., Oxford University Press.

C40 Knowledge Hub (2021). *Benchmark: 15-minute cities*. https://www.c40knowledgehub.org/s/article/Benchmark-15-minute-cities?language=en_US [2023-12-20]

C40 Knowledge Hub (2022). *Why every city can benefit from a '15-minute city' vision*. https://www.c40knowledgehub.org/s/article/Why-every-city-can-benefit-from-a-15-minute-city-vision?language=en_US [2023-12-20]

Creswell, J. W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 4. uppl., SAGE Publications.

Dee, C. (2001). *Form and Fabric in Landscape Architecture: A Visual Introduction*. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9780203639078>

DO (2022). *Diskrimineringsgrunder (lättläst)*. <https://www.do.se/sprak-och-lattlast/om-diskriminering-lattlast/diskrimineringsgrunder-lattlast> [2024-02-16]

Etikprövningsmyndigheten (2023). *Forskningssperson*. <https://etikprovningmyndigheten.se/for-forskningssperson/> [2024-01-26]

Europeiska kommissionen (2023). *Så ska den gröna given genomföras*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_sv [2023-11-27]

Folkesson, A. (2018). *Jordkokboken. Handbok i att beskriva växtbäddar för växter med speciella krav i anslutning till AMA*. 2 utg., Svensk byggtjänst.

Folkhälsomyndigheten (2022). *Friluftsliv för bättre folkhälsa*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/friluftsliv/friluftsliv-for-battre-folkhalsa/> [2023-12-21]

- Gehl, J. (2011). *Life Between Buildings*. Island Press.
- Galaz, V., Metzler, H., Daume, S., Olsson, A., Lindström, B. & Marklund, A. (2023). *AI could create a perfect storm of misinformation*. Stockholm Resilience Centre (Stockholm University) and the Beijer Institute of Ecological Economics (Royal Swedish Academy of Sciences). <https://doi.org/10.48550/arXiv.2306.12807>
- Hansson, M. & Hansson, B. (2013). *Lökar & knölar: inspiration, skötsel, lexikon*. 1. uppl., Norstedt.
- Hansson, M. & Hansson, B. (2022). *Perenner: inspiration, skötsel, lexikon*. 5. uppl., Babel förlag.
- IPCC (2022). *Climate Change 2022 - Mitigation of Climate Change*. (Assessment Report 6). IPCC https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/downloads/report/IPCC_AR6_WGIII_FullReport.pdf
- Jacobs, J. (1962). *The death and life of Great American cities*. Cape.
- Kahneman, D. (2013). *Tänka snabbt och långsamt*. Volante.
- Kerishnan, B. P. & Maruthaveeran, S. (2021). Factors contributing to the usage of pocket parks—A review of the evidence. *Urban Forestry & Urban Greening*. 58, 126985. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.126985>
- Konijnendijk, C. (2021). The 3-30-300 Rule for Urban Forestry and Greener Cities. *Biophilic Cities Journal*. 4(2).https://www.researchgate.net/publication/353571108_The_3-30-300_Rule_for_Urban_Forestry_and_Greener_Cities
- Lin, P., Siu Yu Lau, S., Qin, H. & Gou, Z. (2017). Effects of urban planning indicators on urban heat island: a case study of pocket parks in high-rise high-density environment. *Landscape and Urban Planning*. 168, 48-60. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.09.024>
- Länsstyrelsen (u.å.). *Parker och torg*. <https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram/kulturmiljoprogram-skanes-historia-och-utveckling/kulturmiljoprogram-stadens-landskap/parker-och-torg.html> [2023-12-18]
- Malmö Förskönings- och Planteringsförening (2023). *Årsredovisning 2022*. (141). Malmö Förskönings- och Planteringsförening. https://planteringsforeningen.se/wp-content/uploads/2023/06/A%CC%8Arsredovisning_2022.pdf [2024-04-21]
- Malmö stad (u.å.) *Befolkning*. <https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Befolkning.html> [2024-01-29]
- Malmö stad (2009). *Princip för torktåliga träd i hårdgjord yta alt med markgaller*. Malmö stad.
- Malmö stad (2018). *Arkitekturstaden Malmö - Tillägg till Översiktsplan för Malmö*. Malmö stad. <https://malmo.se/download/18.4cc964c317575b479bd10ac1/1607002724887/Arkitekturstaden%20Malm%C3%B6.webb.pdf> [2023.12.22]
- Malmö stad (2023a). *Davidshall*. <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmos-historia/Platser-och-byggnader/Stadsdelar-och-omraden/Davidshall.html> [2023-11-02]
- Malmö stad (2023b). *DP4866 - Detaljplan Davidshallstorg 2006*. Malmö stad. <https://kartor.malmo.se/Planvisaren?PLAN=DP4866>
- Malmö stad (2023c). *Framtidens Davidshallstorg*. (Sammanställning av resultat - Medborgardialog kring Davidshallstorg 2023). [Opublicerat material]. Malmö stad.
- Malmö stad (2023d). *Friisgatan*. <https://malmo.se/Stadsutveckling/Tema/Bebyggelse-och-utemiljoer/Sommargator-och-torg/Friisgatan.html> [2023-11-02]
- Malmö stad (2023e). *Grönyta per invånare*. <https://miljobarometern.malmo.se/natur-och-odling/arealer/gronyta-per-invanare> [2023-12-18]

- Malmö stad (2023f). *Hållbarhetsbedömning - med Miljökonsekvensbeskrivning*. Malmö stad. https://gis.malmo.se/oversiktsplan/2022/bilder/H%C3%A5llbarhetsbed%C3%B6mning_MKB_%C3%96P_Malm%C3%B6_2023.pdf
- Malmö stad (2023g). *Sommargator- och torg*. <https://malmo.se/Stadsutveckling/Tema/Bebyggelse-och-utemiljoer/Sommargator--och-torg.html> [2023-11-02]
- Malmö stad (2023h). *Ännu fler träd åt folket*. <https://malmo.se/Aktuellt/Artiklar-Malmo-stad/2023-05-26-Annu-fler-trad-at-folket.html>
- MSB (2017). *Vägledning för skyfallskartering - Tips för genomförande och exempel på användning*. (2017:MSB1121). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). <https://rib.msb.se/filer/pdf/28389.pdf>
- Naturvårdsverket (2023). *Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan*. Naturvårdsverket. https://www.naturvardsverket.se/4ac5d3/contentassets/27d6a2ce95514db8b1b0d9e72e9fdf34/textdokument_varldagsnara-natur.pdf
- Nordh, H. & Østby, K. (2013). Pocket parks for people – A study of park design and use. *Urban Forestry & Urban Greening*. 12 (1), 12-17. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2012.11.003>
- Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5. uppl., Studentlitteratur.
- Perec, G. (2010). *An Attempt at Exhausting a Place in Paris*. Wakefield Press.
- Perrault, E., Lebesch, A., Uittenbogaard, C., Andersson, M., Lucie Skuncke, M., Segerström, M., Svensson Gleisner, P. & Pere, P. (2020). *Placemaking in the Nordics: a guide to co-creating safe and attractive public spaces in the Nordic region*. Future Place Leadership, LINK arkitektur and Stiftelsen Tryggare Sverige.
- Peschardt, K. K., Stigsdotter, U. K. & Schipperrijn, J. (2016). Identifying Features of Pocket Parks that May Be Related to Health Promoting Use. *Landscape Research*. 41(1), 79-94. <https://doi.org/10.1080/01426397.2014.894006>
- Project for Public Spaces (2007). *What Is Placemaking?* <https://www.pps.org/article/what-is-placemaking> [2023-12-20]
- Project for Public Spaces (2016). *The Case for Health Places: Improving health outcomes through placemaking*. Project for Public Spaces. <https://www.pps.org/product/the-case-for-healthy-places>
- Santamour, F.S. (1990). Trees for Urban Planting: Diversity, Uniformity, and Common Sense. *Proceedings of the Seventh Conference of the Metropolitan Tree Improvement Alliance (METRIA, 1990)* Juni 11-12, Lisle, USA. 57-65.
- SCB (2010). *Långt till grönområden i storstäder*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/markanvandning/gronytor-i-och-omkring-tatorter/pong/statistiknyhet/gronytor-i-och-omkring-tatorter/> [2023-12-18]
- SCB (2019a). *Grönstrukturen i samtliga tätorter är kartlagd*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/markanvandning/gronytor-i-och-omkring-tatorter/pong/statistiknyhet/gronytor-och-gronomraden-i-tatorter/> [2023-12-18]
- SCB (2019b). *Grönytor och grönområden i tätorter 2015*. (Övrig publicering under ämnesområde Miljö 2019:1). SCB. urn:nbn:se:scb-2019-miftbr1901_pdf.
- SCB (2022). *Tätorter i Sverige*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/tatorter-i-sverige/> [2024-04-19]
- Skattebetalarna (u.å.). *Flyttskatterna – Läser in seniorer och stänger ute yngre*. <https://skattebetalarna.se/wp-content/uploads/2018/11/Malm%C3%B6.pdf> [2024-01-29]

- Smarter City Sweden (2019). *Placemaking*.
<https://smartercitysweden.com/focus-areas/urban-planning/place-making/> [2023-12-20]
- Stanford, C. (2023). The 15-Minute City: Where Urban Planning Meets Conspiracy Theories. *The New York Times*, 1 mars. <https://www.nytimes.com/2023/03/01/world/europe/15-minute-city-conspiracy.html> [2023-12-20]
- Stenfors, C. (2018). De ser nyttan med naturen. *Medicinsk Vetenskap*. (3), 19. https://issuu.com/karolinska_institutet/docs/mv_nr_3_2018
- Stevens, C. (2022). *The Power of Microforests In Slowing Down Climate Change*. <https://earth.org/microforests/> [2023-12-22]
- Studentwebben Malmö Universitet (u.å). *Allt du behöver för ditt examensarbete*. <https://student.mau.se/mina-studier/examen/examensarbete/#accordion-73504> [2024-01-26]
- Strand, E. (2023). Då ska bilarna vara borta från Davidshallstorg. *Sydsvenskan*, 11 mars. <https://www.sydsvenskan.se/2023-03-11/da-ska-bilarna-vara-borta-fran-davidshallstorg> [2024-01-22]
- Thaler, R. H. & Sunstein, C. R. (2009). *Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness*. Penguin Books.
- Vetenskapsrådet (2023). *Etik i forskningen och god forskningssed*. <https://www.vr.se/uppdrag/etik/etik-i-forskningen.html> [2024-01-26]
- Wahlöö, C. (2019). *Stortorget stadens medeltida centrum*. <https://kulturportallund.se/stortorget-stadens-medeltida-centrum/> [2024-04-20]
- Whyte, W.H. (2009). *City rediscovering the center*. University of Pennsylvania Press. <https://doi.org/10.9783/9780812208344>

FIGURER

Figur 1. Google Earth, Airbus, Maxar Technologies (2024). *Davidshallstorg, Malmö, Sverige*. Flygfoto. [Kartografiskt material]. <https://earth.google.com/web/search/Davidshallstorg,+Malmö/@55.5990829,12.9980378,5.15170612a,452.6894711d,35y,0h,0t,0r/> [2024-03-19]*

Figur 2. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Sektion i västlig riktning över Davidshallstorg i nuläge*. [illustration].

Figur 3. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Illustrationsplan över Davidshallstorg efter gestaltungs-förslag*. [illustration].

Figur 4. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Sektion i västlig riktning över Davidshallstorg efter gestaltungs-förslag*. [illustration].

Figur 5. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Karta över Davidshall's placering i centrala Malmö*. [illustration].

Figur 6. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Parker och grönområden tillsammans med sammanhängande sommar- och gågator*. [illustration].

Figur 7. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Grönytor och barriärer runt området Davidshall*. [illustration].

Figur 8. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Davidshallstorg med de cirka 80 parkeringsplatserna (6 november 2023)*. [fotografi].

Figur 9. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Restaurangernas uteserveringar (6 november 2023)*. [fotografi].

Figur 10. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Torgdelen av Davidshallstorg (6 november 2023)*. [fotografi].

Figur 11. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Fotokollage 1 - Tidiga analyser och koncept*. [fotografi].

Figur 12. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Fotokollage 2 - Tidiga idéskisser*. [fotografi].

Figur 13. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Fotokollage 3 - Skisser som visar hur gestaltungs-förslaget börjar växa fram*. [fotografi].

Figur 14. Ohm, O. (1926). *Davidshall, Fersens väg*. [fotografi]. <https://bildarkivet.malmo.se/asset-bank/action/viewAsset?id=155665&index=6&total=10&view=view> [2024-03-18]

Figur 15. Förlag Berndt Johnsson (u.å.). *Album 11 Davidshallstorg*. [fotografi]. <https://bildarkivet.malmo.se/asset-bank/action/viewAsset?id=20954&index=53&total=126&view=view> [2024-03-18]

Figur 16. SDS. (1933). *Davidshallstorg en marknadsdag. Polishuset ännu ej uppfört. Negativnummer: 120 93/3-5*. [fotografi]. <https://bildarkivet.malmo.se/asset-bank/action/viewAsset?id=59424&index=76&total=126&view=view> [2024-03-18]

Figur 17. Arkivbildare, Malmö stadsarkiv (u.å.a). *Davidshall, Storgatan. Davidshallstorg*. [fotografi]. <https://bildarkivet.malmo.se/asset-bank/action/viewAsset?id=155673&index=95&total=124&view=view> [2024-03-18]

Figur 18. Arkivbildare, Malmö stadsarkiv (u.å.b). *Davidshallstorg, sett mot nordost, polishuset i fonden*. [fotografi]. <https://bildarkivet.malmo.se/asset-bank/action/viewAsset?id=17145&index=6&total=124&view> [2024-03-18]

Figur 19. Förlag Berndt Johnsson (1960). *Davidshallstorg med polishuset, torghandel och parkerade bilar cirka 1960*. [fotografi]. <https://denbilden.se/bildgalleri/malmo/soder/davidshallstorg-4/> [2024-03-19]

Figur 20. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Torghandel förbereds inför dagen (6 november 2023)*. [fotografi].

Figur 21. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Person som cyklar längs restaurangernas uteserveringar (6 november 2023)*. [fotografi].

Figur 22. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Promenad i omkringliggande områden*. [illustration].

Figur 23. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Rörelsemönster som registrerades på och runt Davidshallstorg*. [illustration].

* Figur 1 har blivit bearbetad av författarna, med sänkt mättnad och beskärning av flygfoto.

Figur 24. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2023). *Skisser från platsbesök den 7 november 2023.* [illustration].

Figur 25. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Krontäckningsgrad och grön vy i Davidshall.* [illustration].

Figur 26. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Pictogram för enkätpåståenden.* [illustration].

Figur 27. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Koncept och tillhörande pictogram.* [illustration].

Figur 28. Niemi, E. & Wallenstad, A. (2024). *Fotokollage över stenar med handelsplatsnummer.* [fotografi].

BILAGA 1: ENKÄT & INTERVJU

BILAGA 1A: Flyer för enkät

Vad TYCKER DU?

VI VILL HÖRA DINA
ÅSIKTER & TANKAR OM
DAVIDSHALLSTORG

STUDENTBASERAD
ENKÄTUNDERSÖKNING

SKANNA QR-KODEN FÖR ATT KOMMA TILL ENKÄTEN
ELLER SKRIV IN ADRESSEN: [HTTPS://BIT.LY/DAVIDSHALLSTORG](https://bit.ly/DAVIDSHALLSTORG)

BILAGA 1B: Enkätfrågor

BILAGA 1B: ENKÄTFRÅGOR

Målgrupp: Malmöbor med omnejd

Metod: Digitalt (Facebook och LinkedIn) + utskrivna lappar med QR-kod som delas ut till dem som jobbar intill Davidshallstorg och sätta upp lappar intill torget samt dela ut till förbipasserande.

Introduktion:

Vi är två studenter som läser vårt sista år på masterutbildningen inom landskapsarkitektur vid SLU i Alnarp. Vi har precis påbörjat vårt examensarbete, där vi har valt att göra ett gestaltningsförslag för Davidshallstorg. Syftet med enkäten är att få en bättre uppfattning om i vilken utsträckning olika personer använder torget, hur det upplevs idag och vilka förändringar som är önskvärda på torget. Det innebär att det är ett hypotetiskt utförande, men vi vill gärna höra era åsikter.

Enkäten riktar sig till dig som bor, har bott eller ofta vistas i Malmös centrala delar. Du är helt anonym när du deltar i enkäten och kan när som helst under studiens gång avsluta ditt deltagande.

Tidsåtgång: ca 5–10 minuter.

Tack på förhand!

Anton & Embla

GRUNDLÄGGANDE FRÅGOR

1. Vilken årtal är du född?

Skriv endast i siffror.

2. Kön

- Kvinna
- Man
- Icke-binär
- Vill ej uppge

3. Vilket område i Malmö eller närliggande ort bor du i?

Om du tidigare har bott i Malmö eller närliggande ort, fyll i var.

VISTELSE VID/PÅ DAVIDSHALLSTORG

Följande frågor avser användning av och vistelse vid torget.

4. Hur ofta vistas du i området Davidshall?

Gör mellan 1 och 2 val

- Dagligen
- Under vardagar
- Under helger
- Några gånger i veckan
- Några gånger i månaden
- En gång i månaden
- Några gånger per år
- Mer sällan / aldrig

5. Hur ofta vistas du vid/på *Davidshallstorg*?

Gör mellan 1 och 2 val

- Dagligen
- Under vardagar
- Under helger
- Några gånger i veckan
- Några gånger i månaden
- En gång i månaden
- Några gånger per år
- Mer sällan / aldrig

6. Vilka tider brukar du befinna dig vid/på *Davidshallstorg*?

Fyll i de tider som är främst förekommande.

Välj så många du vill

- Morgon (06:00–09:00)
- Förmiddag (09:00–12:00)
- Lunchtid (12:00–13:00)
- Eftermiddag (13:00–17:00)
- Kväll (18:00–22:00)
- Natt (22:00–06:00)
- Det gör jag aldrig

7. Av vilka anledningar besöker du *Davidshallstorg*?

Fyll i de anledningar som är främst förekommande.

Välj så många du vill

- Bor där
- Arbetar där
- Besöker butiker och verksamheter
- Besöker restauranger
- Spenderar tid på torget
- Passerar endast förbi
- Det gör jag aldrig
- Annat...

8. Svarade du *annat* på föregående fråga, specificera gärna vad:

(Valfritt)

TRANSPORT OCH RÖRELSE

Följande frågor avser sättet du tar dig till och rör dig på

Davidshallstorg.

9. Hur tar du dig oftast till *Davidshallstorg*?

Fyll i de sätt som är främst förekommande.

Välj så många du vill

- Med bil
- Med kollektivtrafik
- Med cykel
- Till fots
- Det gör jag aldrig
- Annat...

10. Svarade du *annat* på föregående fråga, specificera gärna hur:

(Valfritt)

11. Använder du dig av hjälpmedel när du rör dig i offentliga miljöer?

Exempelvis: blindkäpp, rullator, ledarhund etc.

- Ja
- Nej
- Ibland
- Vill ej uppge

12. Svarade du *ja* eller *ibland* på föregående fråga, specificera gärna vad:

(Valfritt)

13. Tycker du det är svårt att hitta bilparkering i området *Davidshall*?

- Ja
- Nej
- Ibland
- Har ingen bil / använder inte bil
- Har ingen uppfattning

14. Om du besöker området *Davidshall*, brukar du då i första hand försöka parkera på *Davidshallstorg*?

- Ja
- Nej
- Ibland
- Har ingen bil / använder inte bil
- Har ingen uppfattning

15. Brukar det finnas lediga bilparkeringar på *Davidshallstorg*?

- Ja
- Nej
- Ibland
- Har ingen bil / använder inte bil
- Har ingen uppfattning

16. Vilken typ av cykel använder du?

Fyll i de främsta alternativen (1-3).

- Cykel
- Elcykel
- Lådcykel
- Hyrcykel
- Sparkcykel/elsparkcykel
- Har ingen cykel / använder inte cykel
- Annat...

17. Svarade du *annat* på föregående fråga, specificera gärna vad:

(Valfritt)

18. Brukar det finnas plats att parkera cykeln i cykelställ vid/på *Davidshallstorg*?

- Ja
- Nej
- Ibland
- Har ingen cykel / använder inte cykel
- Har ingen uppfattning

19. Upplever du att cyklar ofta står parkerade på andra platser än avsedda cykelparkeringar vid/på *Davidshallstorg*?

- Ja
- Nej
- Ibland
- Har ingen uppfattning

PÅSTÅENDEN OM DAVIDSHALLSTORG

Följande frågor är påståenden som besvaras genom en graderad skala. (0=Vet ej, 1=Instämmer ej, 10=Instämmer helt)

20. Vad anser du om utformningen och upplevelsen av Davidshallstorg?

a. Torget är attraktivt

Avseende utformningen av den offentliga miljön.

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

b. Torget känns säkert

"[...] säkerhet är den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar..." (Boverket, 2022b).

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

c. Torget känns tryggt

"[...] trygghet är individens upplevelse av säkerheten eller risken." (Boverket, 2022b).

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

d. Torget har tillfredsställande belysning

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

e. Är det för lite ljus eller för mycket ljus?

Följdfråga till: Torget har tillfredsställande belysning?

Vet ej = 0 För lite ljus 1 - 5 För mycket ljus

f. Torget känns omhändertaget och rent

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

g. Torget är barnvänligt

Avseende lämplighet för barn att vistas på torget.

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

h. Torget är tillgänglighetsanpassat

Avseende framkomlighet för personer med funktionsnedsättning.

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

i. Torget är lättillgängligt

Avseende läge (plats i staden), transport- och rörelsemöjligheter (vägar, stråk, etc.).

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

j. Ljudnivån på torget är behaglig gällande sociala aktiviteter

Avseende ljud från uteserveringar, torghandel, personer som vistas på torget etc.

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

k. Är det för lite ljud eller för mycket ljud?

Följdfråga till: Ljudnivån på torget är behaglig gällande sociala aktiviteter.

Vet ej = 0 För lite ljud 1 - 5 För mycket ljud

l. Ljudnivån på torget är störande gällande buller och trafik

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

m. Det är positivt om torget har liv och rörelse

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

n. På torget har man god sikt och bra uppsyn

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

o. Torget har tillräcklig mängd grönska

Avseende träd, buskar, rabatter etc.

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

p. Är det för lite grönska eller för mycket grönska?

Följdfråga till: Torget har tillräcklig mängd grönska.

Vet ej = 0 För lite 1 - 5 För mycket

q. Det är positivt med biologisk mångfald i staden

Avseende växtlighet, djur- och insektsliv.

Vet ej = 0 Instämmer ej 1 - 10 Instämmer helt

OMGESTALTNING AV DAVIDSHALLSTORG

Följande två frågor avser utformningen av torget.

21. Vad ser du för problem eller utmaningar med utformningen av dagens torg?

(Valfritt)

22. Vad ser du för potential inför en framtida omgestaltning av dagens torg?

(Valfritt)

BILAGA 1C: Enkätresultat

BILAGA 1C: ENKÄTRESULTAT GRUNDLÄGGANDE SVAR

Totalt antal giltiga svar på enkäten blev efter kontrollgenomgång 192 personer. Inledningsvis ställdes grundläggande frågor om respondenten. Två tredjedelar av respondenterna var kvinnor och en tredjedel män, där endast en person inte uppgav sitt kön (se figur 1). Den största gruppen av de som svarade var i 25–34-årsåldern, följt av 65–74 år och 55–64 år. Åldersfördelningen bland respondenterna finns att utläsa i sin helhet i figur 2 och av respondenterna var den äldsta personen född 1935 och den yngsta född 2007.

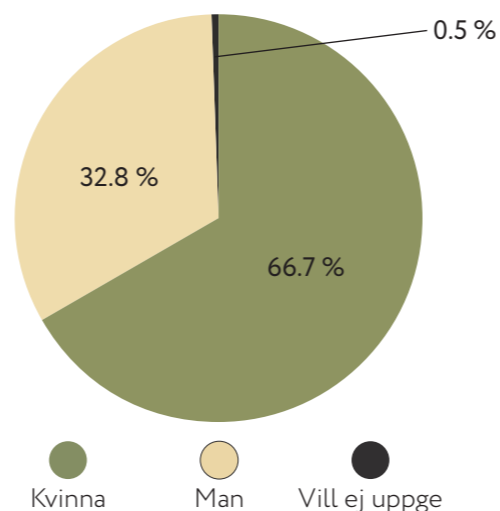
Hälften av respondenterna uppgav att de bor innanför Inre Ringvägen, 30% i Davidshall eller angränsande områden och resterande 20% utanför Malmö (se figur 3).

FRÅGOR OM DAVIDSHALL

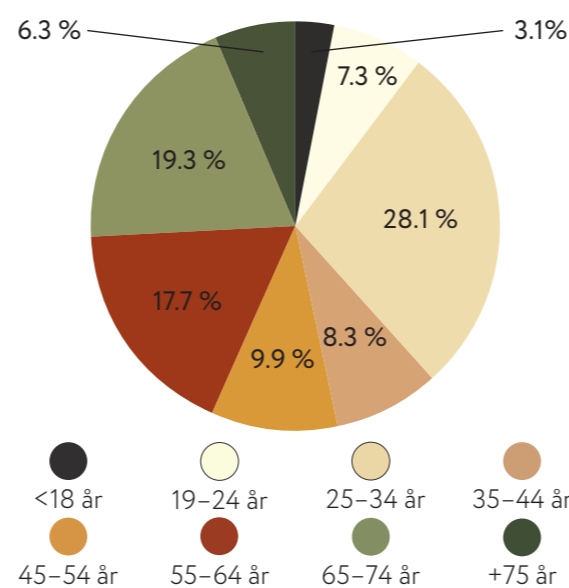
De efterföljande frågorna berörde vistelse i området Davidshall och vid/på torget. De flesta svarade att de vistas i Davidshall några gånger i månaden, dagligen eller några gånger i veckan (se figur 4). På frågan om hur ofta de vistas på Davidshallstorg svarade de flesta att de besöker torget några gånger i månaden, några gånger per år och dagligen (se figur 4).

Majoriteten av respondenterna vistas på torget mellan kl 13–17, kl 18–22 och kl 12–13 (se figur 5), vilket tycks sammanfalla med anledningen att besöka torget såsom restaurangbesök, besök till butiker eller andra verksamheter eller passera förbi (se figur 6). 13%, 9% och 8% av respondenterna uppgav att de bor där, spenderar tid på torget respektive arbetar där.

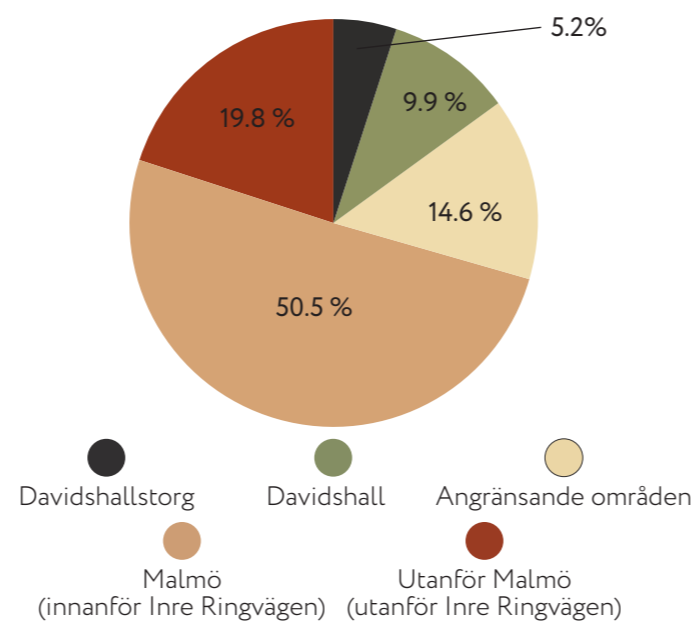
Figur 1. Angiven könstillhörighet av respondenterna.

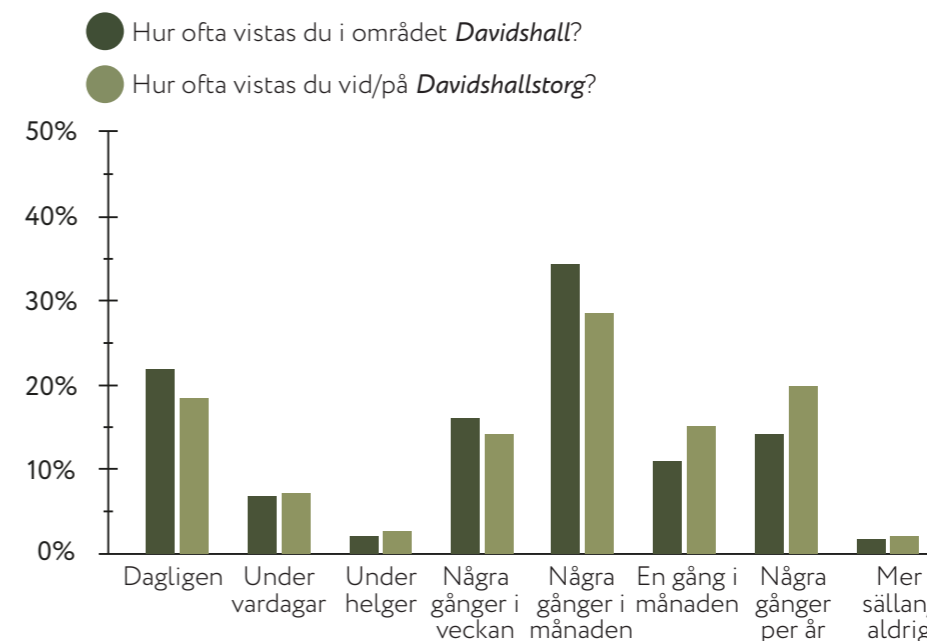
Figur 2. Åldersfördelning av respondenterna.

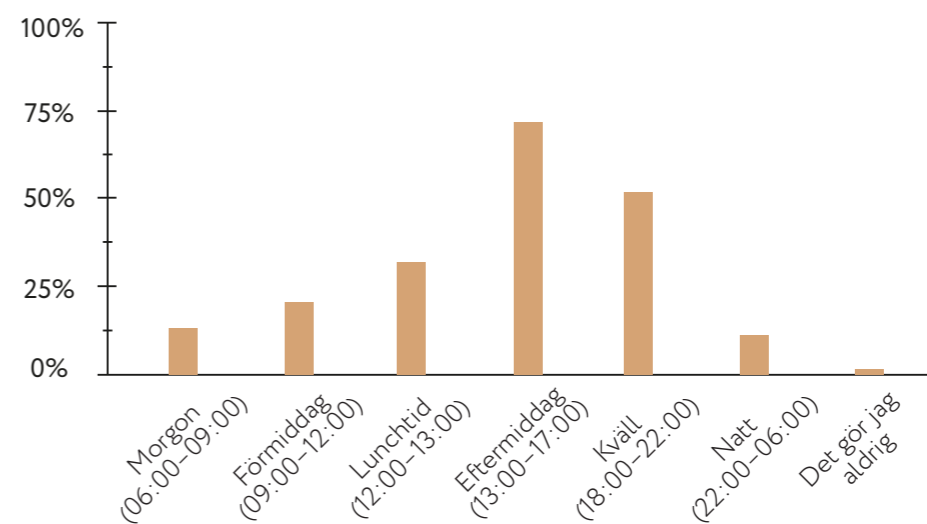
Figur 3. Boendeområden för respondenterna.

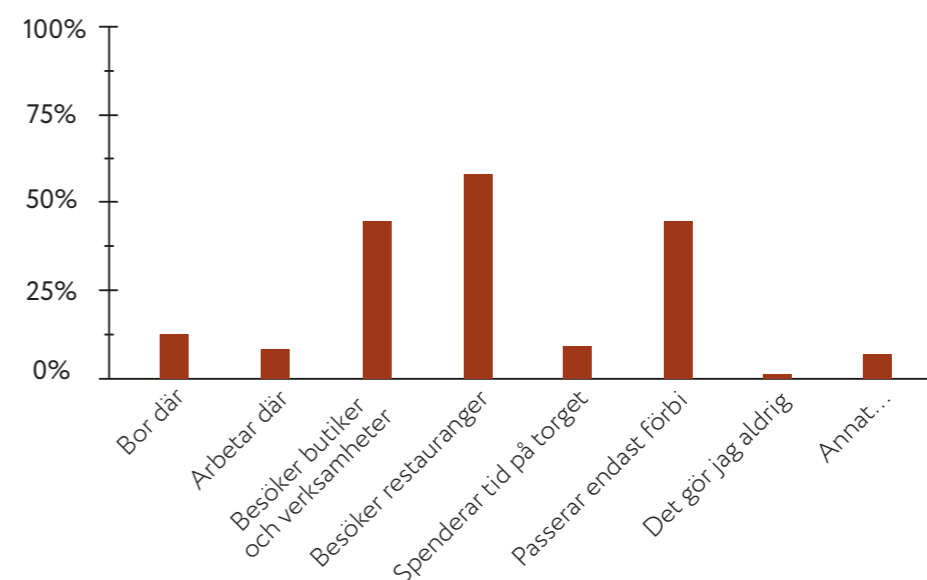
Figur 4. Vistelse i området Davidshall och vid/på Davidshallstorg.

Figur 5. Tider som respondenterna befinner sig vid/på Davidshallstorg.

Figur 6. Anledningar som respondenterna besöker Davidshallstorg.

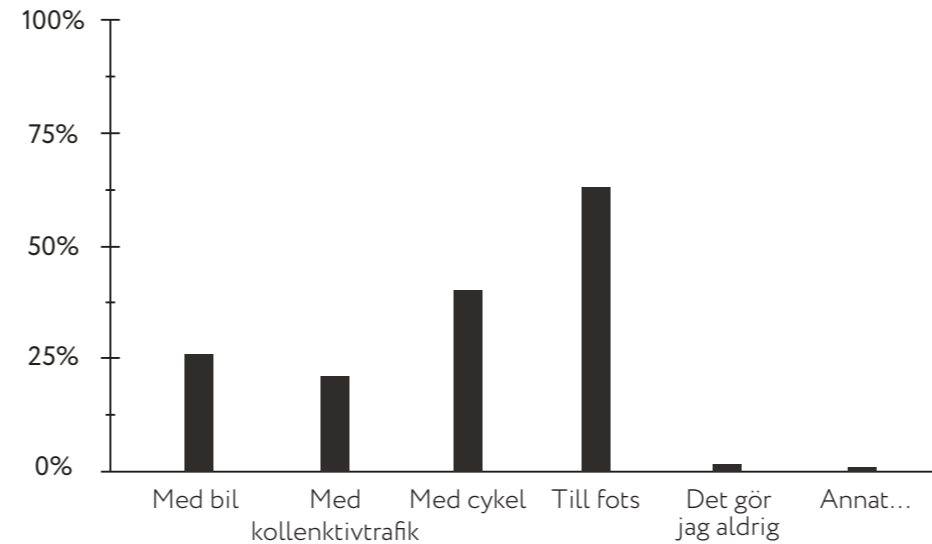
TRANSPORT OCH RÖRELSE

Därnäst följde frågor om resvanor till Davidshallstorg och synen på tillgänglighet av parkeringsplatser för såväl bilar som cyklar. En stor majoritet svarade att de går eller cyklar till torget, medan en fjärdedel angav att de kommer dit med bil och något färre tar sig dit med kollektivtrafik (se figur 7).

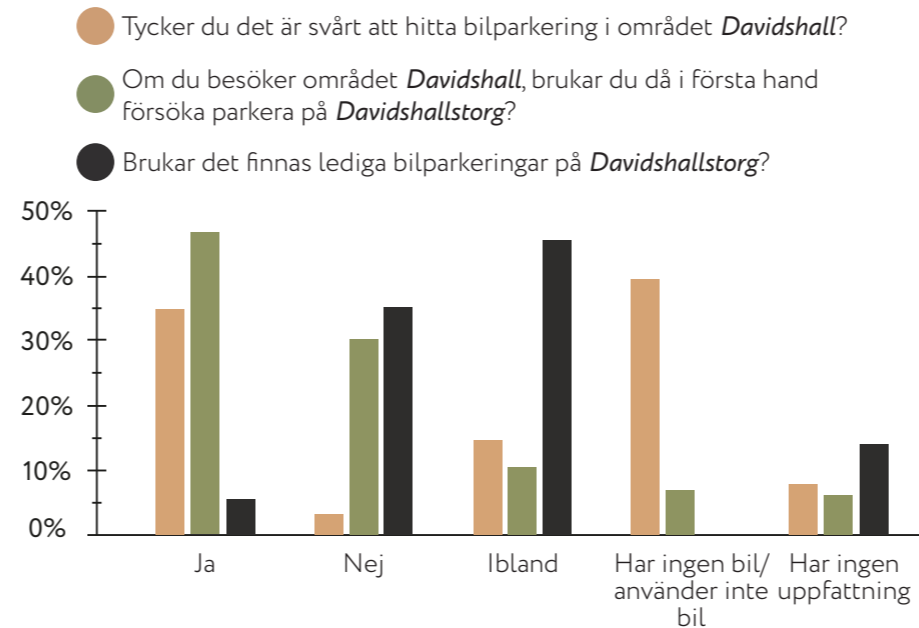
Av respondenterna som har en bil angav de flesta, om de besöker området med bil, att de i första hand brukar försöka parkera på torget och att det oftast inte brukar finnas lediga parkeringsplatser (se figur 8). Uppfattningen om hur tillgängligheten på parkeringsplatser brukar vara överensstämmer med svårigheten att hitta en plats där. Däremot är skillnaden mellan de som brukar försöka parkera på torget eller inte, i första hand relativt försumbar. Antingen är det på grund av att många gett upp att ställa bilen på Davidshallstorg, eller så anser de att det finns bättre parkeringsmöjligheter i närheten. Det finns trots allt flera andra parkeringsplatser i närheten, såväl vanliga gatuparkeringar som parkeringshus.

I de sista frågorna om Davidshallstorg angav respondenterna att en majoritet av dem har en vanlig cykel, medan ca 18% har en annan typ av cykel eller sparkcykel (se figur 10). Något oväntat var i vilken utsträckning de olika åldersgrupperna svarade att de inte har eller använder cykel, vilket visas i figur 9. Särskilt nämntvärt är att så pass många i åldersgruppen 25–44 år (33%) svarade att de inte har eller använder cykel. De flesta svarade att det brukar finnas plats att parkera sin cykel i cykelställ som finns på torget, dock angav samtidigt 60% att cyklar ibland brukar stå parkerade på andra platser än i cykelställ (se figur 11 respektive 12).

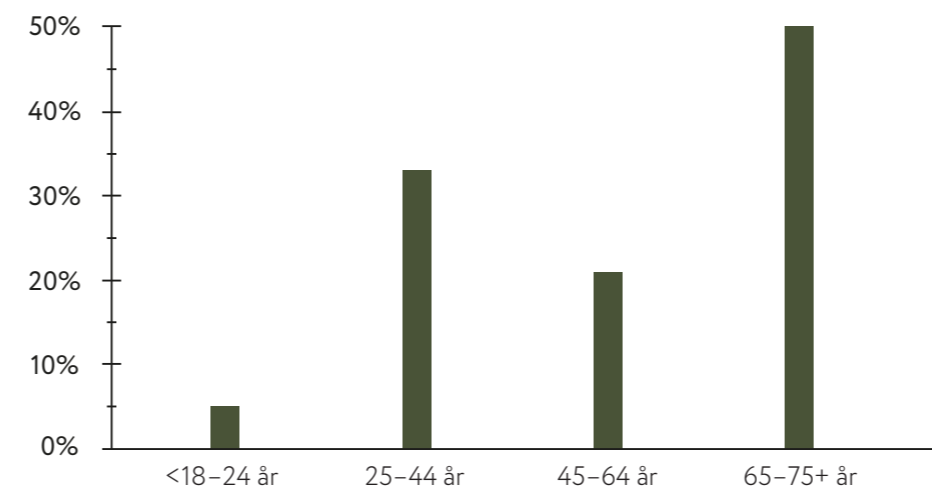
Figur 7. Respondenternas färd sätt till Davidshallstorg.

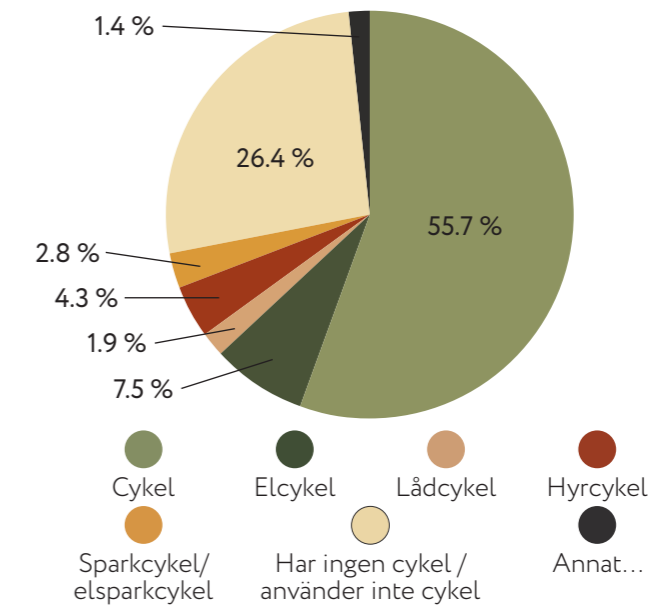
Figur 8. Bilparkering gällande *Davidshall* & *Davidshallstorg*.

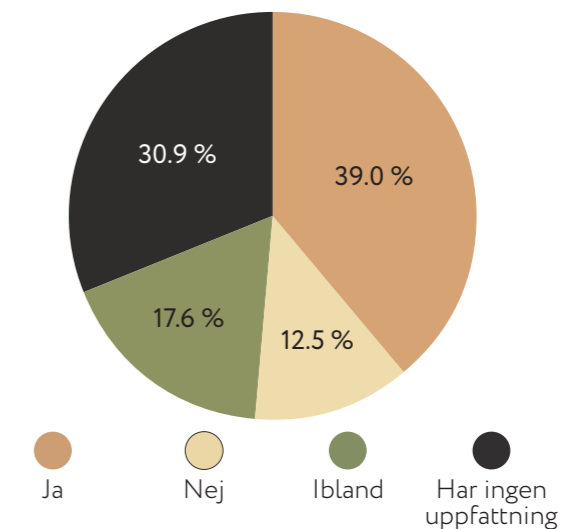
Figur 9. Olika åldersgrupper som inte har eller använder cykel.

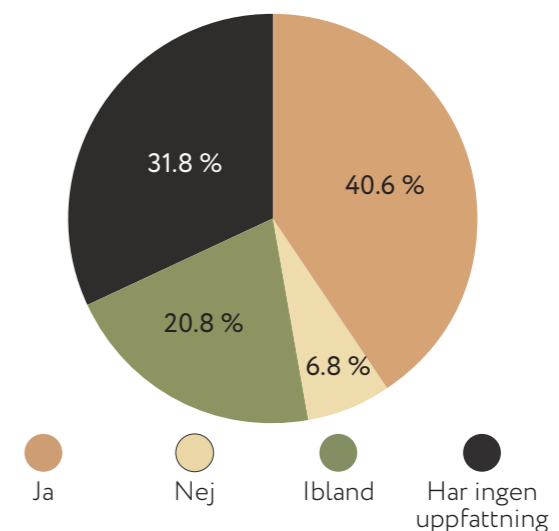
Figur 10. Vilken typ av cykel respondenterna använder.

Figur 11. Om det brukar finnas plats att parkera cykeln i cykelställ vid/på Davidshallstorg.

Figur 12. Respondenternas uppfattning om huruvida cyklar brukar stå parkerade på anvisade platser.

PÅSTÅENDEN OM DAVIDSHALLSTORG

Härnäst följer den del av enkäten där respondenterna skulle ta ställningstaganden för 17 olika påståenden om Davidshallstorgs utformning och preferenser i den urbana miljön. Svaren angavs på en skala från 0-10, medan följdfrågor var på en skala från 0-5; varav '0=Vet ej', '1=Instämmer ej' och '10 (respektive 5)=Instämmer helt'.

Påståendena respondenterna instämde med i högsta grad var:

- Det är positivt med biologisk mångfald i staden - 8,9/10
- Det är positivt om torget har liv och rörelse - 8,7/10
- Torget känns tryggt - 7,1/10
- Ljudnivån på torget är behaglig gällande sociala aktiviteter - 7,1/10

Påståenden med lägst instämmandegrad var:

- Torget är barnvänligt - 3,6/10
- Torget har tillräcklig mängd grönska - 3,7/10
- Torget är tillgänglighetsanpassat - 4,5/10

Svaren kunde tolkas som att det fanns en önskan om att öka andelen grönska på torget (påståendet stärktes av följdfrågan 'Är det för lite eller för mycket grönska', där respondenterna med stor majoritet ansåg att det var för lite grönska - 1,5/5). Samtidigt fanns även en önskan om att öka barnvänligheten och tillgänglighetsanpassningar av torget. Ljudnivån på torget ansågs av många vara på en tillfredsställande nivå i dagsläget, medan ljus och trygghet var något som skulle kunna förbättras aningen vid en omgestaltning.

Att införa ytterligare grönska och ge mer utrymme åt människan att ta del av torget i sin helhet skulle kunna påverka såväl trygghetskänslan på torget samt ljudnivån antingen positivt eller negativt, då upplevelsen är högst subjektiv. Tillgänglighetsanpassningar kan även vara en utmaning vid omgestaltning beroende på val av markbeläggning och utbredning av växtbäddar.

ÅSIKTER KRING OMGESTALTNING AV DAVIDSHALLSTORG

Den sista delen av enkäten bestod av två frågor på vilka respondenterna fick svara i fri text. Frågorna efterlyste åsikter om problem respektive potential som respondenterna tyckte sig se med en potentiell omgestaltning.

Åsikterna kring en omgestaltning av Davidshallstorg var delade. Det finns de som anser att ett borttagande av parkeringsplatserna hade varit precis vad ett torg med ett så här pass centralt läge skulle gynnas av. Samtidigt finns meningsmotståndare som anser att borttagandet av parkeringen skulle innebära ett problem för verksamheterna runt torget då personer med bil inte längre skulle kunna besöka dem lika lätt. Många påpekade att man borde bygga ett underjordiskt parkeringsgarage, men det är sedan tidigare konstaterat av Malmö stad att en sådan konstruktion skulle bli alldeles för dyr (Strand 2023). Dessutom skulle möjligheten att etablera någon större grönstruktur minska drastiskt av en sådan lösning.

Det fanns även de som skulle vilja se en mer klassisk torgutformning, samt de som tycker att torget skulle

kunna ha mer av en parkkaraktär. Davidshallstorgs centrala läge och attraktiviteten i fasaderna som omger torget ses som en positiv aspekt och ger torget en speciell karaktär som borde tas till vara på tycker vissa. En annan viktig aspekt för flera respondenter är att det borde finnas plats för alla på torget, en mötesplats där man ska kunna samlas oavsett bakgrund med utrymme för bland annat torghandel, musikframträdanden och mer plats till uteserveringar och sittplatser.

BILAGA 1D: Intervjufrågor

BILAGA 1D: INTERVJUFRÅGOR

GENERELLA FRÅGOR

1. Hur länge har ni jobbat på Malmö stad?
2. Vad har ni för respektive roll och arbetsuppgifter?
3. Vilka områden i Malmö arbetar ni främst med?
 - a. I vilken utsträckning arbetar ni i dagsläget/har arbetat med Davidshall?

GRÖN OMSTÄLLNING

4. Vilken är den främsta strategin som ni på Malmö stad använder i en grön omställning?
5. Genom stadens tillväxt märker ni, i er roll som landskapsarkitekter, av om torg, parker och andra offentliga rum prioriteras annorlunda i dagens planering?
6. På vilket sätt arbetar ni som landskapsarkitekter med grön omställning i kommunen?
 - a. Hur ser dialogen i kommunen ut kring närheten till grönområden?
 - b. Hur diskuteras vikten av offentliga rum?
7. Vilka ekosystemtjänster brukar ni försöka prioritera i ert arbete?
 - a. Hur skiljer det sig mellan stadens mest centrala delar och periferin?
 - b. Hur prioriteras biologisk mångfald?
 - c. Brukar ni få in åsikter kring hur ytorna sköts (övervuxet etc.)?
8. Hur tänker ni kring valet mellan exotiska respektive inhemska arter när ni gör växtval med avseende på klimatförändringarna och tuffare växtplatser i staden?
9. Är bilfria områden något ni överväger i Malmö?
 - a. Hur definierar ni en bilfri miljö?

- b. Vilka alternativ har ni för nya parkeringsplatser?
 - i. Då parkeringsplatserna troligtvis kommer att försvinna från Davidshallstorg i framtiden, finns det planer att bygga parkeringshus/garage på någon annan plats i närheten av torget?
- c. Brukar ni hänvisa till alternativa parkeringsplatser vid borttagning, flytt eller avstängning av parkeringar? Hur?
 - i. I Sydsvenskan läste vi om en mobilitetshub på Davidshallstorg. Är tanken att den även ska finnas när torget omgestaltats?

10. Ser ni några problem med en ökande mängd cyklar och lådcyklar i centrum? Vilka?

MEDBORGARDIALOG

11. Vi har förstått att det har förekommit en medborgardialog under processen av en framtida omgestaltning av Davidshallstorg. Vem har varit målgruppen och vilka har ni pratat med?
 - a. Vad har framkommit ur dialogen?
 - b. Har ni genom medborgardialogen sett någon skillnad i hur olika åldersgrupper svarar?
12. Finns det svårigheter vid en medborgardialog?
 - a. På vilket sätt engagerar ni medborgarna?
 - b. Skiljer sig delaktigheten för olika områden?

MALMÖ STADS ARBETSPROCESS

13. Under *Malmö in the Making* i september 2023 diskuterades utvecklingsfrågor med AI som hjälpmedel. Är det något ni själva har börjat använda er av i arbetsprocessen?

14. Vad vill ni uppnå med en framtida omgestaltning av Davidshallstorg?
 - a. Vilka prioriteringar eller fördelar ser ni med att gestalta ett torg eller en park?
 - b. Tar ni hänsyn till mått som krontäckningsgrad eller 3, 30, 300-regeln i projekt som detta?
 - i. Om inte, i vilka projekt försöker ni uppnå de målen?
15. Vid arbetet med sommargator och torg, på vilket sätt tar ni vara på de åsikter och användningen som förekommer på platsen?
 - a. I vilken grad används det vid en eventuell senare permanent omgestaltning?

PROBLEM OCH POTENTIAL

16. När ni arbetar med Davidshallstorg, ser ni några problem med en omgestaltning för användarna och användningen av platsen, såsom parkeringsplatser och trafik (dvs personbilar, varuleverans, utryckningsfordon, cyklister och fotgängare etc.)?
17. Ser ni någon särskild potential med att omgestalta torget?
 - a. Samspekar det med andra stadsbyggnadsprinciper i Malmö?
18. Över de senaste 10–20 åren, ser ni en generell förändring i torgens syfte och användning i staden?
19. Har ni sett någon förändring i bilägares inställning till att behöva ställa bilen lite längre bort de senaste 10-20 åren?

BILAGA 2: VÄXTFÖRTECKNING

BILAGA 2: VÄXTFÖRTECKNING

Växtvalet på platsen är både tänkt att komplettera den befintliga vegetationen. Samtliga träd som finns på Davidshallstorg i dagsläget kommer att bevaras på platsen. I och med vårt gestaltningsförslag kommer däremot nästan alla befintliga *Styphnolobium japonicum* flyttas för att passa den nya utformningen vilket är möjligt då de är relativt nyplanterade på torget (träden planterades 2019). Däremot kommer de två kvarvarande *Acer campestre* bibehålla sina placeringar. Träden som valts att komplettera de befintliga är *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst' och *Liquidambar styraciflua*. De har båda liknande bladverk som respektive befintlig art, är väl anpassade till de urbana förhållanden som råder på platsen, samt bidrar med fantastiska vår- och höstfärger.

Buskar, perenner och geofyter har valts för att ge platsen varierande värden året om. Vintergröna marktäckare, fröställningar och buskar med barr bidrar med kvaliteter under vinterhalvåret. Geofyter som blommar från februari till juni, vilka kompletteras av perenner som blommar från februari till oktober, kommer att utgöra höga attraktionsvärden samt en frodig och gynnsam miljö för pollinerare. Blommande och fruktsättande småträd kommer att gynna fågellivet i området, även så den nu flerskiktade vegetationen. Således kan *Trädgården* och Davidshallstorg som helhet utgöra en viktig del av den gröna strukturen i centrala Malmö. Växtvalen har gjorts utifrån egna växtkunskaper samt med inspiration av böckerna *Perenner* och *Lökar & knölar* (Hansson & Hansson 2022; Hansson & Hansson 2013).

VÄXTBÄDDAR OCH JORD

I växtbäddarna är perennerna och buskarna anpassade efter de förhållanden som råder i staden, men ytterligare för den ståndort som uppstår utifrån växtbäddarnas respektive utformning. Växtbädden i det sydvästra hörnet är upphöjd samt saknar skuggande träd och är således en av de torraste och varmaste växtbäddarna under sommarhalvåret. Resterande växtbäddar är också relativt torra med varierande mängd beskuggning av omkringliggande träd, men har även mer eller mindre funktion av att agera som regnbäddar:

- **PL1:** *Torkan* (röd) - växtbädd för de mest solutsatta och torraste lägena på torget. Upphöjd växtbädd med växtbäddsdjup på 600 mm.
- **PL2:** *Skuggtorkan* (gul) - växtbädd med torr till fuktig och skuggig ståndort. Då de största av träden i växtbäddarna är planterade här är växtbäddsdjupet 1000 mm.
- **PL3:** *Övergången* (grön) - det första steget av regnbäddssystemet med något torrare ståndort, periodvis fuktigt-vått. Växtbäddsdjup på 800 mm.
- **PL4:** *Regnbädden* (blå) - den lägst belägna växtbädden med högst infiltrerande förmåga. Torrt till fuktigt och periodvis vått. Växtbäddsdjup på 800 mm.

Växtjorden som ska användas i PL1, PL2 och PL3 är av typ B från Hasselfors eller likvärdig. Växtjorden som används i PL4 ska bestå av 30 volymprocent sand 0,2-2 mm, 40 volymprocent pimpsten 2-8 mm och 30 volymprocent grönkompost. Vi förutsätter låga

infiltrationsmöjligheter i terrassen och Regnbädden (PL4) kommer således anläggas med ett dräneringslager och dräneringsrör i botten (se sektion C-c på poster). Ovanstående växtbäddars utformning är inspirerade av exempel från *Jordkokboken* (Folkesson 2018). Träden som står i hårdgjorda ytor kommer vara planterade i skelettjordar enligt Malmö stads typritning 103 för träd i hårdgjord yta alternativt med markgaller (Malmö stad 2009).

VÄXTLISTA

Befintliga och kompletterande lignoser

	<i>Art</i>	<i>Trivialnamn</i>	<i>Kvalitet</i>	<i>Antal</i>	<i>Anmärkingar</i>	<i>Blomningstid</i>	<i>Blomfärg</i>
	<u>Befintliga</u>						
T1	<i>Acer Campestre</i>	Naverlön	-	2	Låt stå på bef. plats	maj	Grön
T2	<i>Styphnolobium japonicum</i>	Pagodträd	-	22	Flyttas enligt planteringsplan	juli-augusti	Vit
	<u>Nya</u>						
T3a	<i>Gleditsia triacanthos 'Sunburst'</i>	Gulbladigt korstörne	Hst 3x 16-18	3		-	-
T3b	"	"	Hst 3x 18-20	2		-	-
T4a	<i>Liquidambar styraciflua</i>	Ambraträd	Hst 3x 14-16	4		juni	Grön
T4b	"	"	Hst 3x 16-18	5		"	"
T4c	"	"	Hst 3x 18-20	5		"	"

PL1 - Torkan (röd - 534 m²)

Lignoser

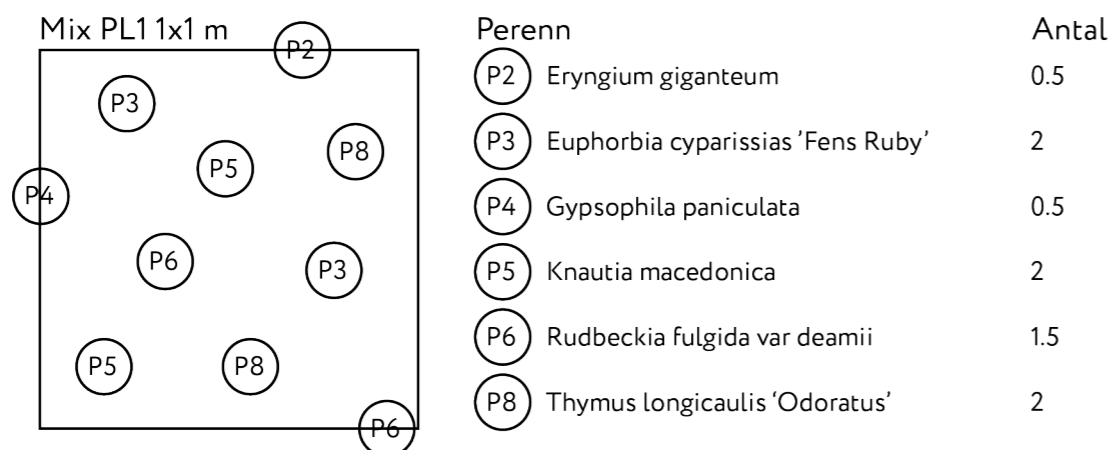
	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Anmärkingar	Blomningstid	Blomfärg
T5	<i>Cotinus coggygria</i> 'Lilla'	Rödbladig perukbuske 'Lilla'	Busk C5	20	Enligt planteringsplan	maj	Grön
T6	<i>Pinus mugo</i> var. <i>pumilio</i>	Balkanbergstall	25-30 Co	21	"	-	-

Perenner

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg	Funktion
P1	<i>Anemone tomentosa</i> 'Robustissima'	Silverbladig höstanemon 'Robustissima'	A-kval	26	Enligt planteringsplan	maj	Grön	Solitär
P2	<i>Eryngium giganteum</i>	Silvermartorn	"	267	Enligt Mix PL1	juli-augusti	Vit	"
P3	<i>Euphorbia cyparissias</i> 'Fens Ruby'	Vårtörtel 'Fens Ruby'	"	1068	"	maj-juni	Limegul	Marktäckare
P4	<i>Gypsophila paniculata</i>	Brudslöja	"	267	"	juli-augusti	Vit	Solitär
P5	<i>Knautia macedonica</i>	Grekvädd	"	1068	"	juli-september	Vinröd	Vävare
P6	<i>Rudbeckia fulgida</i> var. <i>deamii</i>	Rubeckia	"	801	"	jul-oktober	Orangegul	Solitär
P7	<i>Schizachyrium scoparium</i>	Präriegräs	"	55	Enligt planteringsplan	augusti-september	Blågrön	"
P8	<i>Thymus longicaulis</i> 'Odoratus'	Kaskadtimjan 'Odoratus'	"	1068	"	juni-augusti	Ljuslila	Marktäckare

Geofyter

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal/m ²	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg
L1	<i>Allium flavum</i>	Dagglök	14/+	6	Grupper om 2-3	juli-augusti	Klargul
L2	<i>Allium x hollandicum</i> 'Purple Sensation'	Purpurlök 'Purple Sensation'	12/+	8	"	maj-juni	Violett
L3	<i>Crocus x hybridus</i> 'Advance'	Hybridbägarkrokus 'Advance'	10/+	50	Spridda över ytan	mars-april	Smörgul, violett
L4	<i>Crocus sieberi</i> 'Albus'	Grekisk krokus 'Albus'	"	30	"	mars-april	Vit
L5	<i>Tulipa turkestanica</i>	Dvärgtulpan	7/+	20	Grupper om 2-5	mars-april	Gräddvit

PL2 - Skuggtorkan (gul - 311 m²)

Lignoser

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Anmärkningar	Blomningstid	Blomfärg
T7	<i>Caragana arborescens</i> 'Lorbergii'	Fjäderkaragan 'Lorbergii'	Busk C5	7	Enligt planteringsplan	maj	Gul
T8	<i>Euonymus alatus</i>	Vingbenved	Sol 80-100 K	21	"	"	Grön

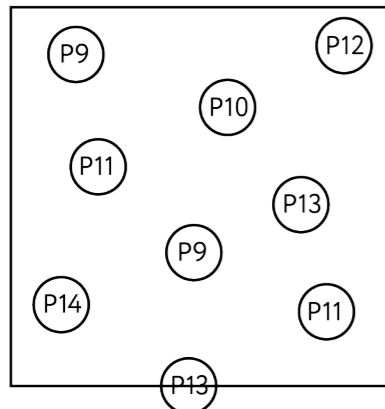
Perenner

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg	Funktion
P9	<i>Brunnera macrophylla</i> 'Jack Frost'	Kaukasisk förgätmigej 'Jack Frost'	A-kval	622	Enligt Mix PL2	april-maj	Blå	Marktäckare
P10	<i>Epimedium perralderianum</i>	Algerisk sockblomma	"	311	"	(april-) maj-juni	Klargul	"
P11	<i>Euphorbia amygdaloides</i> 'Robbiae' 'Fens Ruby'	Turkisk mandeltörel 'Robbiae'	"	622	"	april-juni	Limegul	Solitär
P12	<i>Eurybia divaricata</i>	Vit skogsaster	"	311	"	(juli-) augusti-oktober	Vit	"
P13	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Pink Lady'	Hybridjulros 'Pink Lady'	"	467	"	feb-april	Vinröd	"
P14	<i>Heuchera villosa</i> 'Autumn Bride'	Rubeckia	"	311	"	juni-juli	Vit	Marktäckare

Geofyter

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal/m²	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg
L6	<i>Allium moly</i>	Guldlök	5/+	10	Grupper om 2-3	maj-juni	Gyllengul
L7	<i>Camassia scilloides</i>	Präriehyacint	6/8	8	Spridda över ytan	maj-juni	Ljusblå
L8	<i>Leucojum vernum</i>	Snölocka	5/7	50	Grupper om 2-5	februari-april	Vit

Mix PL2 1x1 m

Perenn	Antal
P9 Brunnera macrophylla 'Jack Frost'	2
P10 Epimedium perralderianum	1
P11 Euphorbia amygdaloides 'Robbiae'	2
P12 Eurybia divaricata	1
P13 Helleborus x hybridus 'Pink Lady'	1.5
P14 Heuchera villosa 'Autumn Bride'	1

PL3 - Övergången (grön - 101 m²)

Lignoser

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Anmärkningar	Blomningstid	Blomfärg
T9	<i>Cornus mas</i>	Körsbärskornell	Sol 125-150	3	Enligt planteringsplan	april	Gul
T10	<i>Euonymus alatus</i> 'Compactus'	Vingbened 'Compactus'	30-40 Co	3	"	maj	Grön
T11	<i>Prunus x subhirtella</i> 'Autumnalis'	Vinterkörsbär 'Autumnalis'	Sol 150-200 K	1	"	januari-april	Rosa

Perenner

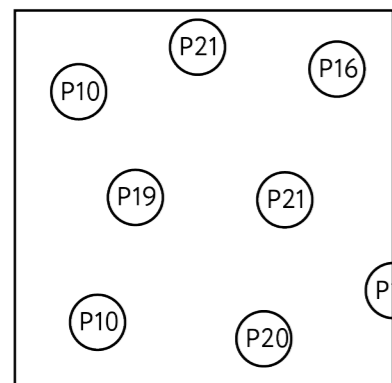
	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg	Funktion
P15	<i>Calamagrostis brachytricha</i>	Diamantrör	A-kval	12	Enligt planteringsplan	augusti-september	Vit	Solitär
P16	<i>Echinacea purpurea</i> 'Magnus'	Röd solhatt 'Magnus'	"	101	Enligt Mix PL3	juli-oktober	Rödlila	"
P10	<i>Epimedium perralderianum</i>	Algerisk sockblomma	"	202	"	(april-) maj-juni	Klargul	Marktäckare
P17	<i>Eupatorium maculatum</i> 'Atropurpureum'	Fläckflockel 'Atropurpureum'	"	51	"	juli-oktober	Purpurröd	Solitär
P18	<i>Festuca mairei</i>	Atlassvingel	"	10	Enligt planteringsplan	juni-juli	Gulgrön	"
P19	<i>Lobelia siphilitica</i>	Blå axlobelia	"	101	Enligt Mix PL3	juli-september	Klarblå	"
P20	<i>Lysimachia ephemerum</i>	Silverlysing	"	101	"	juni-augusti	Vit	"
P21	<i>Prunella grandiflora</i>	Praktbrunört	"	202	"	juli	Blålila	Solitär/Marktäckare

Geofyter

PL3 - Övergången (grön)

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal/m²	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg
L7	<i>Camassia scilloides</i>	Präriehyacint	6/8	8	Spridda över ytan	maj-juni	Ljusblå
L9	<i>Crocus chrysanthus</i>	Bägarkrokus	10/+	20	"	mars	Gyllengul, ljusgul
L10	<i>Crocus chrysanthus</i> 'Ard Schenk'	Bägarkrokus 'Ard Schenk'	"	30	"	mars	Vit
L11	<i>Crocus sieberi</i> 'Firefly'	Grekisk krokus 'Firefly'	"	30	"	mars-april	Violett
L5	<i>Tulipa turkestanica</i>	Dvärgtulpan	7/+	20	Grupper om 2-5	mars-april	Gräddvit

Mix PL3 1x1 m

Perenn	Antal
(P16) <i>Echinacea purpurea</i> 'Magnus'	1
(P10) <i>Epimedium perralderianum</i>	2
(P17) <i>Eupatorium maculatum</i> 'Atropurpureum'	0.5
(P19) <i>Lobelia siphilitica</i>	1
(P20) <i>Lysimachia ephemerum</i>	1
(P21) <i>Prunella grandiflora</i>	2

PL4 - Regnbädden (blå - 169 m²)

Lignoser

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Anmärkingar	Blomningstid	Blomfärg
T12	<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	Korallkornell 'Sibirica'	Sol 125-150	9	Enligt planteringsplan	maj	Vit
T11	<i>Prunus x subhirtella</i> 'Autumnalis'	Vinterkörsbär 'Autumnalis'	Sol 150-200 K	4	"	januari-april	Rosa

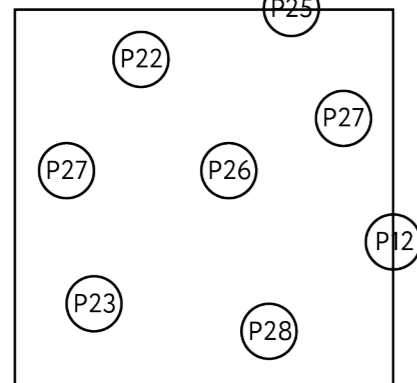
Perenner

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg	Funktion
P22	<i>Agastache</i> 'Blue Fortune'	Anisört 'Blue Fortune'	A-kval	169	Enligt Mix 4	juli-oktober	Blåviolett	Solitär/marktäckare
P23	<i>Alchemilla mollis</i>	Jättedaggkåpa	"	169	"	juni-augusti	Limegul	Marktäckare
P24	<i>Carex morrowii</i> 'Irish Green'	Japansk starr 'Irish Green'	"	37	Enligt planteringsplan	april-maj	Gulgrön	Solitär
P25	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Träjon	"	85	Enligt Mix 4	-	-	"
P12	<i>Eurybia divaricata</i>	Vit skogsaster	"	85	"	(juli-) augusti-oktober	Vit	"
P26	<i>Heliopsis helianthoides</i> 'Venus'	Dagöga 'Venus'	"	169	"	juli-oktober	Gulorange	"
P27	<i>Lobelia cardinalis</i>	Kardinallobelia	"	338	"	augusti-september	Röd	"
P28	<i>Lythrum salicaria</i> 'Blush'	Fackelblomster 'Blush'	"	169	"	juli-augusti	Ljusrosa	"

Geofyter

	Art	Trivialnamn	Kvalitet	Antal/m ²	Planteringsanv.	Blomningstid	Blomfärg
L12	<i>Fritillaria meleagris</i>	Kungsängslilja	6/+	20	Grupper om 2-5	april-maj	Purpur, vit
L13	<i>Lilium martagon</i>	Krollilja	24+	3	Spridda över ytan	juni-september	Violet/mörkröd, vit
L14	<i>Narcissus poeticus</i>	Pingstlilja	14/16	10	Grupper om 2-3	maj	Vit

Mix PL4 1x1 m

Perenn	Antal
(P22) Agastache 'Blue Fortune'	1
(P23) Alchemilla mollis	1
(P25) Dryopteris filix-mas	0.5
(P12) Eurybia divaricata	0.5
(P26) Heliopsis helianthoides 'Venus'	1
(P27) Lobelia cardinalis	2
(P28) Lythrum salicaria 'Blush'	1

BILAGA 3: MARKMATERIAL

BILAGA 3: MARKMATERIAL

De material som används på Davidshallstorg i gestaltungsförslaget ämnar kontrastera och komplettera de material som finns på och runt torget i dagsläget.

TORGET

Den nya markbeläggningen på majoriteten av torgets yta kommer utgöras av marktegelplattan *Armilla* (grå med varm ton) i fiskbensmönster (se <https://www.baramineraler.se/marktegel/armilla/>), medan gågatan på torgets västra sida kommer utgöras av ljusgrå granithällar i fallande förband med genomgående fogar i västöstlig riktning. De böljande formerna i marken, i kombination med de upphöjda bänkarna, kommer att bestå av *flammad svart Hjortsjödiabas* (se <https://www.scandinavianstone.com/stone/swedish-black-hjortsjo/>). Den övervägande andelen relativt ljus markbeläggning ämnar främst att vara ett verktyg att minska värmeöeffekten på torget. Ett ljusare material absorberar mindre strålning än mörkare material och resulterar i mindre värmeutveckling. Däremot kan en ljusare markbeläggning även innebära mer reflektion av artificiellt ljus på natten vilket bidrar till ljusföroreningar.

Trapporna kommer, likt de böljande formerna över torgets yta och bänkarna som reser sig ur dem, också vara av *flammad svart Hjortsjödiabas*. Det avser både trappan som kantar *Skålens* västra och norra sida och kommer även utgöra stommen för trappan/sittytan som löper längs *Soldäcket*.

Smågatstenen som finns på torgytan, trottoarer samt runt parkeringsytan i dagsläget kommer att återbrukas och placeras på vägarna för gångfartsområdet. Det vill säga Storgatan, Erik Dahlbergsgatan och (östra) Davidshallstorg, vilket kopplas samman med den befintliga smågatstenen på Kärleksgatan. Om den befintliga smågatstenen inte är tillräcklig för att täcka de här ytorna kommer de kompletteras med *kryssharnad brun Bjärlövsgranit* (se <https://www.scandinavianstone.com/stone/swedish-brown-bjarlov/>). De återbrukade och nya gatstenarna kommer att blandas för att skapa en enhetlighet i markbeläggningen. Smågatstenen kommer att sättas i bågmönster. Cykelbanorna kommer att bestå av *flammad brun Bjärlövsgranit* (se länk för "kryssharnad brun Bjärlövsgranit" ovan) blandat med den befintliga smågatstenen, vilken kommer ytbehandlas på samma sätt likt den nya smågatstenen.

TRÄDGÅRDEN OCH SOLDÄCKET

Där de böljande linjerna av den svarta Hjortsjödiabasen möter växtbäddarna och trädäcket, övergår materialet till trä. Träet är ljust, furu lagt vinkelrätt mot gångens sida.

Kantstöden till växtbäddarna samt de invändiga konstruktioner som avser dämna vatten i de olika delarna av växt- och regnbäddarna är *råkilad Hjortsjödiabas*. De knyter dels ihop växtbäddarna då materialet även används på andra delar av torget, samtidigt som en annan ytbehandling ger den en säregen och mer naturlig karaktär bland växtligheten.

Med fyra meters mellanrum kommer det finnas genomsläpp i kantstenen för att tillåta dagvatten att rinna in i växtbäddarna (se sektion C-c). Erosionsskydd vid inloppen till växt- och regnbäddarna är av diabasmakadam (fraktion 70–130), vilken kommer få en mycket svart färg då de översköljs av vatten.

BILAGA 4: UTRUSTNING

BILAGA 4: UTRUSTNING

BELYSNING

Stråket och gatorna

Längs med *Stråket* och *Blandstråket* kommer de befintliga lyktstolparna (se figur 13) kring dagens torgyta blandas med exempelvis lyktstolpen "Solliden", eller likvärdigt i gjutjärn (se <https://kulturlampan.se/produkt/stolplykta-gjutjarn-solliden-240>), med jämna mellanrum i trädraden enligt illustrationsplanen.

Lyktstolparna kompletteras av befintlig upphängd belysning över gatorna och stråket och, som markerat på illustrationsplanen, byts lyktorna ut på vissa av de högre lyktstolparna mot spotlights (se figur 14).

Trädtorget och Skålen

I *Skålens* södra del samt norr om *Skålen* finns en armatur med spotlights som belyser skålen och *Soldäcket*. I trappäckena på *Skålens* västra och norra sida finns spotlights som lyser nedåt från räcket's undersida. Sittytorna längs med *Soldäcket* har inga räcken, där är stegen underbelysta och ger ljus till blocken och sittytorna.

I den slingrande markbeläggningen över torget installeras små LED-lampor som löper längs med det slingrande mönstret. De här lamporna utgör en ljusinstallation mer än funktionell belysning av torget. På undersidan av de platsbyggda bänkarna längs de slingrande spåren på torgets västra sida kommer det finnas belysning som bidrar med mer ljus på marken utöver lyktstolparna och belysningen i marken.

Figur 13. Befintlig armatur på torget.

Trädgården

Längs med spängerna som rör sig genom *Trädgården* utgörs stolparna i räcket, som löper längs med dem, av exempelvis Taurus pollare LED (se <https://www.belid.com/sv/produkter/taurus-pollare-utomhus-ip54-h1000-gra>), eller likvärdigt, placerade med fyra meters mellanrum.

MÖBLER

Bänkar på platsen är bland annat platsbyggda och är i ett utförande av *flammad Hjortsjödiabas* som mjukt reser sig ur marken, följer den slingrande formen, och har en sittyta av trä. Möblemang som kommer att vara platsspecifika och platsbyggda är de slingrande bänkarna på bland annat *Trädtorget* samt i *Trädgården*. I övrigt är det beställningsvaror som kommer att placeras ut runt torgets olika delar.

Figur 14. Befintliga stolpar som bevaras för upphängd belysning och spotlights enligt illustrationsplanen.

På *Soldäcket* kommer det finnas solsoffor och solstolar i olika utformning. Exempelvis kan modellen "Preva" av SOMA användas i tre olika utföranden (se <https://www.somadesign.se/produkt/preva/>).

På *Trädtorget* finns lösa stolar och (fasta) bord av exempelvis serien "Solliden" och bord av serien "Parco" från Nola (se <https://nola.se/produkter/solliden-1/> respektive <https://nola.se/produkter/parco-bord/>).

Cykelställsystemet som kan användas på torget är exempelvis "Goggle 2" av Nola (se <https://nola.se/produkter/goggle-2/>). De kommer finnas på torgets östra sida i indrag i växtbäddarna samt vid torgets sydvästra hörn.

För att skydda träden som står i hårdgjorda ytor används förslagsvis "Markgaller Klassiskt" från JOM (se <https://www.jom.se/butik/markgaller-klassiskt/>).

